

Sed de hisce, prius in sermonibus de A motu considerauimus. Demonstrauimus enim, indiuisibiles nullas longitudines esse. Quæ de naturalibus corporibus impossibilia accidit hisce dicere, qui lineas indiuisibiles faciunt, parumper nunc etiam contemlemur. Ea namque impossibilia, quæ in illis accidunt, & in naturalibus sanè sequuntur. At non omnia quæ in his sequuntur, in illis accident: propterea quòd mathematica quidem abstractione dicuntur: naturalia verò additione. Complura autem sunt, quæ indiuisibilibus competere non possunt, naturalibus autem necessariò competunt: ceu si quippiam indiuisibile esse dixerimus. In indiuisibili enim, diuisibile esse non potest. Affectus autem omnes, diuisibiles dupliciter sunt: aut specie, aut per accidens. Specie quidem, vt coloris, album & nigrum: Per accidens autem, si id, in quo est, diuisibile sit. Quare qui sunt affectuum simplices, omnes hoc modo sunt diuisibiles. Quapropter impossibile ipsum in talibus est considerandum. Si igitur impossibile est, vtraque parte ponderis nihil habente, totum habere pondus, sensibilia verò corpora, aut omnia, aut aliqua pondus habent, ceu terra, & aqua, vt & ipsi etiam dixerint: si punctum nihil ponderis habet, patet neque lineas ipsas habere. Quòd si hæ non habent, neque plana etiam habent. Quare neque corpus vllum ipsum habet. At verò punctum pondus habere non posse, patet. Graue namque omne, grauius etiam, & leue lenius aliquo esse potest. Grauius autem aut leuius, fortasse non necesse est graue vel leue esse. Quemadmodum & magnum quidem est maius: maius autem non omne magnum esse necesse est. Complura enim sunt quæ absolute quidem sunt parua, quibusdam autem aliis sunt maiora. Si igitur quod cum graue sit, grauius est, id pondere maius esse necesse est: & omne graue diuisibile sanè erit. Punctum autem indiuisibile supponunt esse. Præterea, si graue quidem est densum, leue autem rarum, & densum hoc à raro differt, quòd æquali in mole plura ipsi insunt: si punctum sit graue, ac leue, & densum nimirum & rarum erit. At densum quidem est diuisibile, punctum autem diuidi nequit. Quòd si omne graue, molle aut durum esse necesse est, impossibile aliquod ex his inferri facile potest. Est enim id molle, quod in se ipsum cedit: durum autem id quod non cedit. At quod cedit, diuisibile esse constat. At verò neque ex hisce quæ ponderis expertia sunt, pondus erit.

Αὐτὸ δὲ τούτων ἐπισκεπταί ἄλλοτερον ἐν τοῖς αὐτοῖς κινήσεως λόγοις, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀδιαίρετα μήκη. ὅσα δὲ αὐτῶν τῶν φυσικῶν σωμάτων ἀδιώματα συμβαίνει λέγειν, τοῖς ποιοῦσι τὰς ἀτόμους γραμμάς, ὅτι μικρὸν θεωρήσωμεν καὶ νῦν. τὰ μὲν γὰρ ἐπὶ ἐκείνων ἀδιώματα συμβαίνοντα, καὶ τοῖς φυσικῶν ἀκολουθίῃσι· τὰ δὲ τούτοις, ἐπὶ ἐκείνων οὐχ ἀπόματα, ἀλλὰ τὰ μὲν ἕξ ἀφαιρέσεως λέγεσθαι τὰ μαθηματικὰ, τὰ δὲ φυσικὰ ἐκ ἀφαιρέσεως. πολλὰ δὲ ἔστιν, ἀ τῶν ἀδιαίρετων οὐχ οἷον τε ἡ ἀρχὴν· τῶν δὲ φυσικῶν ἀναγκάσιον· οἷον εἴ τι ἔστιν ἀδιαίρετον· ἐν ἀδιαίρετῳ γὰρ διαίρετον ἀδιώματον ἡ ἀρχὴν· τὰ δὲ πάντα διαίρετα πάντα διχῶς· ἢ γὰρ κατ' εἶδος, ἢ κατ' ἀντικείμενον· κατ' εἶδος μὲν, οἷον χρώματος, τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν· κατ' ἀντικείμενον δὲ, αὐτὸ ὡς ἀρχὴν, ἢ διαίρετον· ὥστε ὅσα ἀπλῶς τῶν κατημάτων, πάντα ἔστι διαίρετα τῶν τῶν ἕξ ἑσῶν· ὅσα δὲ ἀδιώματα ἐν τοῖς τοιούτοις ἐπισκεπτόμεν. εἰ δὲ τῶν ἀδιωμάτων ἔστιν ἑκατέρου μέρους μήδεν ἔχοντος βάρους, τὰ ἀμφω ἔχον βάρους· τὰ δὲ αἰσθητὰ σώματα ἢ πάντα, ἢ ἕνια, βάρους * ἔχει, οἷον ἢ γῆ καὶ τὸ ὕδωρ, ὡς καὶ αὐτοὶ φαῖεν, εἰ ἢ σιγή μὴδὲν ἔχει βάρους, δηλον ὅτι οὐδὲ αἱ γραμμάς· εἰ δὲ μὴ αὐταῖς, οὐδὲ τὰ ἐπίπεδα· ὥστε οὐδὲ τῶν σωμάτων ἔστιν· ἀλλὰ μὲν οὐ πῶς σιγῶν ἔχει οἷον τε βάρους ἔχειν, φαερόν· τὸ μὲν γὰρ βαρὺν, ἀπὸν καὶ βαρύτερον, καὶ τὸ κορυφόν, καὶ κορυφύτερον ἐνδέχεται τίνος εἶναι. τὸ δὲ βαρύτερον ἢ κορυφύτερον ἴσως οὐκ ἀνάγκη βαρὺν ἢ κορυφόν εἶναι. ὡς αὐτὸ καὶ τὸ μὲν μέγα, μείζον· τὸ δὲ μείζον, οὐ πάντως μέγα ἀνάγκη· πολλὰ γὰρ ἔστιν, ἀ μικρὰ ὄντα ἀπλῶς μείζω τίνων ἑτέρων ἔστιν. εἰ δὲ ὁ μὲν βαρὺ ὄν βαρύτερον ἢ ἀνάγκη μείζον εἶναι, ἢ τὸ βαρὺ ἀπὸν διαίρετον αὐτὸ εἶναι· ἢ δὲ σιγή, ἀδιαίρετον ἡ ἀπὸν εἶναι. ἐπὶ, εἰ τὸ μὲν βαρὺ, πυκνὸν πῶς τὸ κορυφόν, μακρὸν πῶς ἔστι· τὸ δὲ πυκνὸν μακρὸν ἀφαιρέσει, ὅτι ἐν ἴσῳ ὄγκῳ πλείω ἐνυπάρχειν. εἰ οὖν ἔστι σιγῶν βαρῶν ἢ κορυφῶν, ἔστιν ἢ πυκνῶν καὶ μακρῶν. ἀλλὰ τὸ μὲν πυκνὸν, διαίρετον· ἢ δὲ σιγή, ἀδιαίρετος. εἰ δὲ πᾶν τὸ βαρὺ ἢ μαλακὸν ἢ σκληρὸν ἀνάγκη εἶναι, ἢ ῥαδίον ἐκ τούτων ἀδιωμάτων πῶς σίμα γαγεῖν. μαλακὸν μὲν γὰρ, τὸ εἰς ἑαυτὸ ὑπεῖχον· σκληρὸν δὲ, τὸ μὴ ὑπεῖχον. τὸ δὲ ὑπεῖχον, διαίρετον. ἀλλὰ μὲν ἔστι ἐκ μὴ ἔχοντων βάρους, ἔστι βάρους.

Vulgò ἔχει

Vulgò ἔχει ὑπεῖχον ἔστι βάρους, in-ερετὸ.

πύ, τε γδ' ὅτι πόσων συμβῆσθαι τῆτο, καὶ ὅτι
 ποίων, πῶς δ' ἔξει μὴ βυλόμνοι πλάτῃν;
 καὶ εἰ πῶ μείζον βάρος βαρῆς βαρῆι, συμ-
 βῆσθαι καὶ ἕκασον τῆν ἀμερῶν βάρος ἔχῃν. εἰ
 γδ' αἱ τέσσαρες σημά βάρος ἔχουσι. ὅτ' ἐκ
 πλάτων ἢ πῶδ βαρέος ὄντος βαρύτερον. ὅ
 δὲ βαρέος βαρύτερον, ἀνάγκη βαρῦ εἶναι,
 ὡς ἄρ' καὶ ὁ λευκοῦ λευκότερον, λευκόν ὡς τε
 ὁ μείζον μιά σημή, βαρύτερον ἔσται ἀφα-
 ρεθέντος τῆ ἴσου. ὡς τε ἔκ μίᾳ σημή βάρος
 ἔξῃ. ἐπὶ, εἰ πῶ ὅτι πεδῶ μόνον καὶ γραμμῶν
 εἰδέχεται σῶμα πῆσθαι, ἀποπον. ὡς ἄρ' γδ' καὶ
 γραμμῆ πῶς γραμμῶν ἀμφοτέρως σῶ-
 πῆται, ἔκ καὶ μήκος καὶ καὶ πλάτος, δεῖ καὶ
 ὅτι πεδῶν ὅτι πεδῶ τ' αὐτὸν ἔσπον. γραμμῆ
 ὅ δὲ αὐτῶν γραμμῆ σῶμα πῆσθαι καὶ γραμ-
 μῶν ὅτι πῆσθαι, ἢ μῶν πῶς πῆσθαι.
 ἀλλὰ μῶν εἶγε καὶ καὶ πλάτος εἰδέχεται
 σῶμα πῆσθαι, ἔσται πῶ σῶμα, ὅ ἔτε σοιχείον, ἔτε
 ἐκ τῆν σοιχείων σῶμα πῆσθαι ἐκ τῆν οὐτῶ
 σῶμα πῆσθαι ὅτι πεδῶν. ἐπὶ, εἰ μῶν πληθει
 βαρύτερα τὰ σῶματα τῆν ὅτι πεδῶν, ὡς ἄρ' ἐκ
 τῶν Τιμῶν διώρεται, δῆλον ὡς ἔξῃ καὶ ἔκ
 γραμμῆ καὶ ἢ σημή βάρος. αἰάλορον γδ'
 πῶς ἀλλήλα ἔχουσι, ὡς ἄρ' καὶ πῶς εἰ-
 ρῆκα μῶν. εἰ δὲ μὴ τῆτον ἀφῆρει τ' ἔσπον.
 ἀλλὰ ὅ πῶ μῶν γῶν ἔκ βαρῆν, ὅ δὲ πῶ
 κοῦφον, ἔσται ἔκ τῆν ὅτι πεδῶν, ὅ μῶν βαρῦ,
 ὅ καὶ κοῦφον. καὶ τῆν γραμμῶν δὴ καὶ τῆν σημῶν
 ὡς αὐτῶν. ὅ γδ' τῆν γῆς ὅτι πεδῶν ἔσται βαρῦ-
 τερον, ἔκ τῆν πυρός. ὅλως δὲ συμβαίνει ἔκ
 μῶν ποτε εἶναι μέγεθος, ἔκ δὲ αὐτῶν γε ἀνα-
 ρεθῆναι. εἰ ἄρ' ὁμοίως γ' ἔχῃ, σημή μῶν πῶς
 γραμμῶν, γραμμῆ δὲ πῶς ὅτι πεδῶν, τῆτο
 δὲ πῶς σῶμα. ἀπῶτα γδ' εἰς ἀλλήλα ἀνα-
 λυόμενα, εἰς τὰ πῶτα ἀναλυθῆσθαι. ὡς τε
 ὁ δὲ καὶ τ' ἀπῶτα * μόνον εἶναι, σῶμα δὲ
 μῶν. πῶς δὲ τούτοις ἔκ εἰ χρόνος ὁμοίως
 ἔχῃ, αἰάροτ' αἰ' ποτε, ἔκ εἰδέχεται ἀπῶτα
 ρεθῆναι. ὅ γδ' νῦν ὅ ἀπομον, οἷν σημή
 γραμμῆς ἔσται. ὅ δὲ αὐτῶν συμβαίνει καὶ τοῖς
 ἔκ ἀριθμῶν σῶμα πῆσθαι τ' ἔραρον. ἐνιοὶ γδ' τ'
 φύσιν ἔκ ἀριθμῶν σῶμα πῆσθαι, ὡς ἄρ' καὶ τῆν
 Πυθαγορείων πῆτες. τὰ μῶν γδ' φυσικὰ σῶμα-
 τα, φαίνεσθαι βάρος ἔχοντα καὶ κοῦφότηα. τὰ
 δὲ μονάδας, ἔτε σῶμα πῶν οἷν τε σῶμα πῆ-
 μῶν, ἔτε βάρος ἔχῃν.

A In quot enim hoc , atque in qualibus
 accidet , aut quonam modo definient, si
 liaud fingere volunt? Et si omne maius
 pondere , pondus pondere maius est : &
 vnumquodque sanè partibus vacantium
 pondus habebit. Nam si puncta qua-
 tuor pondus habent , quod verò ex plu-
 ribus constat , quàm hoc , graui gra-
 uius est , atque quod grauius est, gra-
 ue esse necesse est , perinde , vt album
 est , quod albo , albius est : id sanè ;
 quod maius est vno puncto , grauius e-
 rit aequali ablato. Quare & vnum pun-
B ctum pondus habebit. Præterea , si pla-
 na solum vt lineæ componi possunt ,
 absurdum esse videtur. nam vt & lineæ
 ad lineam vtroque modo , & per longi-
 tudinem & latitudinem componitur , sic
 & cum plano componi planum oportet :
 lineæ verò componi cum lineâ potest ,
 si superponatur , non solum appona-
 tur. At si per latitudinem etiam com-
 poni possunt , erit quippiam corpus ,
 quod neque est elementum , neque ex
 elementis , si ex hoc pacto planis com-
C positis componatur. Præterea si plano-
 rum multitudine corpora sunt grauiora
 , vt in Timæo est definitum : patet
 & lineam & punctum pondus habere :
 subeunt enim inter sese rationis simili-
 tudinem , vt prius etiam diximus. Sin
 verò non hoc differunt modo , sed ex
 eo quia terra quidem est graue , ignis
 autem leue : erit & planorum aliud
 graue , aliud leue , & linearum similiter
 & punctorum. Etenim terræ planum ,
 grauius erit , quàm ignis planum. Om-
 nino autem accidit , aut nullam vn-
D quam magnitudinem esse , aut tolli pos-
 se , si similiter se habet punctum quidem
 ad lineam , lineæ verò ad planum , & hoc
 ad corpus : omnia enim , si resoluantur ,
 in ipsa resoluentur nimirum prima. Qua-
 re fieri potest vt sola sint puncta , corpus
 autem nullum. Insuper si tempus etiam
 similiter sese habet , tolletur aliquando ,
 vel tolli potest. Ipsum enim nunc , in-
 diuiduum est , perinde atque lineæ pun-
 ctum. Idem & iis accidit qui ex nume-
 ris cælum componunt. Quidam enim ex
 numeris Naturam constituunt, vt Pytha-
E goricorum nonnulli. Corpora namque
 naturalia , pondus habere leuitatém-
 que videntur. Vnitates autem , neque
 corpus facere compositæ , neque pondus
 habere possunt.

γρ. μόνον

62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

A

CAP. II.

Quod sit necesse, simplicium corporum aliquem motum naturalem esse. Quod sursum aut deorsum mouetur, omnino esse leue, aut graue. Quod motus quispiam naturalis sit, & quod aliquis uiolentus.

Esse autem necessarium, corporibus simplicibus natura motum aliquem vniuersis competere, ex hisce dilucidum fiet. Nam cum moueri videantur, vi nimirum ipsa moueri necesse est, si motum non habent. Idem verò est, vi moueri, & præter naturam. At si præter naturam est quispiam motus, & secundum naturam esse necesse est, præterquam ille est. Et si multi sunt ij qui præter naturam sunt, vnum eum esse qui est secundum naturam, necesse est. Vnumquodque enim secundum quidem naturam simpliciter se habet, præter autem naturam multos habet motus. Præterea ex quiete hoc idem patet. Etenim aut vi aut secundum naturam quiescant, necesse est. Vi autem ibi manent, quò & vi feruntur: & secundum naturam itidem ibi manent, quò & secundum naturam feruntur. Cum igitur aliquid in medio manere videatur, si secundum naturam, patet, & latationem qua huc fertur, secundum naturam ipsi competere. Sin vi, quid est quod prohibet ferri? Si enim id quod prohibet ferri, quiescit, eadem verba sanè voluemus. Aut enim id quod primùm quiescit, secundum naturam quiescit, aut in infinitum abibitur: quod quidem est impossibile. Sin mouetur, vt Empedocles terram quiescere dicit conuersione, aliquem in locum sanè moueretur, cum impossibile sit in infinitum ferri. Nullum enim impossibile fit. Impossibile autem est, infinitum transire. Quare stet alicubi quod fertur, & illic non vi maneat, sed secundum naturam, necesse est. Quod si est secundum naturam quies, & motus erit secundum naturam ea latio qua ad hunc itur locum. Quapropter & Leucippus dicat oportet, atq; Democritus, qui prima corpora semper in vacuo infinito moueri dicunt, quonam motu mouetur, & quis est ipsorum secundum naturam motus. Nam si elementorum aliud ab alio vi mouetur, & secundum naturam etiam aliquem vniuscuiusque motum esse necesse est, præter quem est is qui uiolentus est: & id quod primum mouet, non vi sed secundum naturam mouere oportet. In infinitum enim abibitur, si non erit quicquam primum mouens secundum naturam, sed semper ipsum prius vi subiens motum mouebit. Hoc idem accidat necesse est, & si, vt in Timæo est scriptum, elementa inordinatè mouebantur antea, quàm Mundus ortus esset.

ΚΕΦΑΛ. Β'.

Οτι ἀνάγκη ὑπάρχειν κινήσιν τοῖς ἀπλοῖς σώμασι φύσει τῖνα πᾶσι· καὶ ὅτι ἔχον ἔνια δυνάμειον ῥοπιῶν βάρους καὶ κουφότητος· ὅπως αἰτῶνται φύσει κινήσεως ἔχουσι.

ΟΤΙ δ' ἀνάγκη ὑπάρχειν κινήσιν τοῖς ἀπλοῖς σώμασι φύσει τῖνα πᾶσι, ὅκ τῆδε δῆλον· ἐπεὶ γὰρ κινούμενα φαίνεσθαι, κινεῖσθαι γὰρ δυνάμειον βία, εἰ μὴ οἰκείαν ἔχει κινήσιν· ὁ δὲ βία, καὶ παρὰ φύσιν αὐτὸν· ἀλλὰ μὲν εἰ αἰτῶνται φύσιν ὅτι τις κινήσις, ἀνάγκη εἶναι καὶ κατὰ φύσιν, πρὶν ἢ αὐτῆ· καὶ εἰ πολλαὶ αἰτῶνται φύσιν, πῶς κατὰ φύσιν μίαν· κατὰ φύσιν μὲν γὰρ ἀπλῶς· αἰτῶνται φύσιν δ' ἔχει πολλὰς ἑκάστου· ἐπὶ δὲ καὶ ὅκ τῆς ἡρεμίας δῆλον· καὶ γὰρ ἡρεμεῖν δυνάμειον, ἢ βία, ἢ κατὰ φύσιν· βία δὲ μὲν εἶναι, οὐ καὶ φέρεται βία· καὶ κατὰ φύσιν, οὐ κατὰ φύσιν· ἐπεὶ οὖν φαίνεται πῶς μόνον ὅτι τῆ μέσου, εἰ μὲν κατὰ φύσιν, δῆλον ὅτι καὶ ἢ φορεῖ ἢ ἐν αὐτῇ κατὰ φύσιν αὐτῆ· εἰ δὲ βία, * πῶς φέρεσθαι κωλύον; καὶ μὲν οὖν ἡρεμοῦν, τὸ αὐτὸν κωκλήσομεν λόγον· ἀνάγκη γὰρ ἢ κατὰ φύσιν εἶναι ὁ αἰτῶντον ἡρεμοῦν, ἢ εἰς ἀπειρον ἵεναι, ὅπως ἀδιώατον· εἰ δὲ κινούμενον τὸ κωλύον φέρεσθαι, καθάπερ φησὶν Ἐμπεδοκλῆς, πῶς γὰρ ὑπὸ τῆς δίνης ἡρεμεῖν, ποῦ αὐτὸν ἐφέρετο; ὅπως εἰς ἀπειρον ἀδιώατον· ὅθεν γὰρ γίνεσθαι ἀδιώατον· τὸ δ' ἀπειρον διελεῖν, ἀδιώατον· ὡστὶ ἀνάγκη εἶναι πῶς τὸ φερόμενον, καὶ εἰ μὴ βία μόνον, ἀλλὰ κατὰ φύσιν· εἰ δ' ὅτι ἡρεμία κατὰ φύσιν, ἐστὶ καὶ κινήσις κατὰ φύσιν ἢ εἰς τῆτον τὸ τόπον φορεῖ· ὅπως καὶ Λακίππῳ καὶ Δημοκρίτῳ τοῖς λέγουσιν αἰεὶ κινεῖσθαι τὰ αἰτῶντα σώματα ἐν τῷ κενῷ καὶ τῷ ἀπείρῳ, λεκτέον τῖνα κινήσιν, καὶ τίς ἢ κατὰ φύσιν αὐτῶν κινήσις· εἰ γὰρ ἄλλο ὑπὸ ἄλλου κινεῖσθαι βία τῆς σοιχείων, ἀλλὰ καὶ κατὰ φύσιν ἀνάγκη τῖνα εἶναι κινήσιν ἑκάστου, πρὶν ἢ ἢ βία ὅτι· καὶ δεῖ πῶς αἰτῶνται κινεῖσθαι, μὴ βία κινεῖν, ἀλλὰ κατὰ φύσιν· εἰς ἀπειρον γὰρ εἶσιν, εἰ μὴ πῶς ἔσται κατὰ φύσιν κινεῖν αἰτῶντον, ἀλλ' αἰεὶ τὸ αἰτῶντερον βία κινούμενον κινήσιν· τὸ αὐτὸ δὲ τῆτο συμβαίνειν ἀνάγκη· καὶ εἰ, καθάπερ ἐν τῷ Τιμηῳ γέγραπται, ὅτιν γινεσθαι τὸν κόσμον, ὅκ κινεῖτο τὰ σοιχεία ἀτάκτως.

γρ πὶ τὸ φ. κωλύον.

αἰάγκη γὰρ ἢ βίαιον εἶ) πλὴν κινήσιν, ἢ χ^τ
 φύσιν. εἰ δὲ χ^τ φύσιν ὀκινῆτο, αἰάγκη χ^τ
 σμον εἶ), ἐὰν τις βάλῃται θεωρῆν ὀπισθῆσας.
 τὰ τε γὰρ ὡροῦν κινουῦν αἰάγκη κινήσιν αὐτῶ,
 κινῆσθαι χ^τ φύσιν. καὶ τὰ κινῆσθαι μὴ βία,
 εἰ τοῖς οἰκείοις ἡρεμωῦντα τόποις, ποῖν ἢ
 ὡρ ἔχουσι νῦν τάξιν. τὰ μὲν βάρους ἔχοντα
 ὅτι δὲ μέσον. τὰ δὲ κουφότητα, ἀπὸ τῆς μέ-
 σου. τῶν τε δὲ ὁ κόσμος ἔχει τὴν ἀτάξιν.
 ἐπὶ δὲ τοῦτο ἐπιμέλειται ἀν' ἧς, πότερον
 δυνατὸν, ἢ ἔχει οἷ) τε ἢ κινῆσθαι ἀτάκτως,
 ἢ κινῆσθαι ἰσότητος, μίξις ἐνια, εἰς ὧν συ-
 νίσταται τὰ χ^τ φύσιν σῶμα κινῆσθαι ἰσότητος.
 λέγει δὲ, οἷ) ὅσα εἰς ἀρχάς, καὶ τὰ Ἐμπε-
 δοκλῆς φησὶ γίνεσθαι ὅτι τῆς φιλοτήτης. λέ-
 γει γὰρ,

γρ. πολλὰ,
 sed πλὴν,
 etiā alibi
 legitur, v-
 bi lauda-
 tur hic lo-
 cus, vt De
 anima 3.c.

Ὡς * πολλῶν μὲν κόσμων αἰάκηνες ἐβλά-
 σθησιν.

τοῖς δὲ ἀπειροῦ ἐν ἀπειρῶ τὰ κινῆσθαι ποιού-
 σιν, εἰ μὲν ἐν τῷ κινουῦν, αἰάγκη μίαν φέρει
 φορῆν ὡς τ' εἰς ἀτάκτως κινήσθαι. εἰ δὲ
 ἀπειρὰ τὰ κινουῦντα, καὶ τὰς φορὰς ἀναγκάσθαι
 ἀπειροῦ εἶ). εἰ γὰρ πεπερασμένα, τάξιν τῆς
 ἔσται. ἢ γὰρ τὰ μὴ φέρεσθαι εἰς τὸ αὐτῶ, ἢ ἀτα-
 ξία συμβαίνει. ὅσα δὲ νῦν εἰς τὸ αὐτῶ φέ-
 ρεσθαι πάντα, ἀλλὰ τὰ συγρηῆ μόνον. ἐπὶ, τὸ
 ἀτάκτως, ὅσα δὲ ἐστὶν ἕτερον, ἢ τὸ ὡροῦν φύσιν.
 ἢ γὰρ τὰς οἰκεία, τῆς αἰσθητῆς φύσιν ὅσα.
 ἀλλὰ μὲν καὶ τὸ ἀτοπὸν εἰς ἀδύνατον, τὸ
 τὸ ἀπειρὸν ἀτάκτων ἔχει κινήσιν. εἰ γὰρ ἢ
 φύσιν ὀκινῆ τῆς ὡροῦν, οἷ) ἔχει τὰ
 πλείω, εἰ τὸ πλείω χεῖρον. συμβαίνει οἷ)
 αὐτοῖς ποιούσιν, τὴν μὲν ἀτάξιν εἶ) χ^τ
 φύσιν, τὴν δὲ τὰς χ^τ κόσμον ὡροῦν φύ-
 σιν. καὶ τοῖς ὅσα ἔτυχε γίνεσθαι τῆς χ^τ φύ-
 σιν. εἰ δὲ τὸ γὰρ αὐτῶ καλῶς ἀναξαρ-
 ρος ὡροῦν. ὅσα ἀκινήτων γὰρ ἀρχαί κα-
 σμοποιῖν. πειρῶνται ἢ καὶ ἄλλοι συγκρίνοντες,
 πῶς πάλιν κινήσιν καὶ ἀκινήσιν. ἐκ διεστώτων ἢ
 καὶ κινῆσθαι, εἰς βύθον ποῖν τὴν γρῆ-
 σιν. εἰ καὶ Ἐμπεδοκλῆς ὡροῦν τὴν
 ὅτι τῆς φιλοτήτης. ὅσα γὰρ ἀν' ἡδύνατ συ-
 νίσταται τὸ ὅσα ἐκ κεχωρισμένων μὲν κατα-
 σκευάζων, σύγκρισιν δὲ ποῖν ἀπὸ τῆς φι-
 λότητος. ἐκ ἀκινῆσθαι γὰρ σῶμα ὅσα ὁ
 κόσμος τῆς σοιχείων. ὡς τε ἀναγκάσθαι γίνεσθαι
 εἰς ἑνός, καὶ συγκινῆσθαι. ὅσα μὲν οἷ) ὅσα
 φιλότητῆς κινήσιν ἐκείνου τῆς σῶμα, ἢ βία
 κινῆσθαι, εἰ δὲ ὡροῦν φύσιν, φέρει ἐκ τούτων.

A Motum enim aut violentum, aut secun-
 dum naturam esse, necesse est. Quod si se-
 cundum naturam mouebantur, Mundum
 esse necesse est, si quispiam velit cum di-
 ligentia contemplari. Primum namque
 mouens mouere necesse est, ipsum secun-
 dum naturam subiens motum, & ea quæ
 mouentur, non vi in suis quiescentia locis,
 eum, quem nunc habent ordinem facere: ea
 quidem quæ pondus habent, ad medium:
 ea verò quæ leuitatem habent, a medio
B suo pte pergentia nutu. Hunc autem ordi-
 nem Mundus habet. Præterea, tantum quis-
 piam interrogauerit, fieri ne poterit, an non
 poterit, vt inordinate subeuntia motum, ta-
 libus etiam mistionibus aliqua misceantur,
 ex quibus ea corpora constant, quæ secun-
 dum naturam constituuntur: ossa, inquam,
 & caro, & istiusmodi cætera, quemadmo-
 dum Empedocles in concordia fieri dicit:
 ait enim,
Complura capita sine collo sunt orta.

Apud autem eos qui infinita in infinito ea
 quæ mouentur, faciunt: si vnum est id quod
 mouet, vno moueantur motu necesse est:
C quare non sine ordine mouebuntur. Sin ve-
 rò ea quæ mouent, sunt infinita, & latius
 infinitas esse necesse est. Nam si finita sint,
 ordo quidam erit. Non enim quia in idem
 non feruntur, inordinatio accidit. Neque
 enim nunc in idem vniuersa feruntur, sed
 ea tantum quæ eiusdem generis sunt. Præ-
 terea, inordinate quippiam fieri, nil aliud
 est quam fieri præter naturam. Ordo enim
 proprius, sensibilibus natura nimirum est.
 At verò & hoc absurdum est, ac impossibi-
 le, infinitum, inquam, inordinatum mo-
 tum habere. Est enim ea natura rerum,
 quam plures, & pluri tempore habent.
 Contrarium igitur ipsis accidit, Inordina-
 tionem quidem esse secundum naturam:
 Ordinem verò Mundum præter natu-
 ram: & tamen nihil eorum quæ sunt se-
 cundum naturam, fit fortè fortuna. Vide-
 tur autem Anaxagoras hoc ipsum bene ac-
 cepisse. Ex immobilibus enim incipit con-
 ficere Mundum. Enituntur autem & cæte-
 ri congregantes, aliquo modo rursus mo-
 uere, ac segregare. Ex distantibus autem
 ac subeuntibus motum generationem face-
 re, non est consonum rationi. Quapropter
E & Empedocles omittit eum motum, qui
 est in concordia. Non enim cælum consti-
 tuere potuisset, ex separatis quidem ex-
 truens, ob concordiam autem faciens con-
 gregationem. Ex segregatis enim elemen-
 tis Mundus est constitutus. Quare ex vno
 fiat, & congregato, necesse est. Natura-
 lem igitur motum vniuscuiusque corpo-
 rum esse, quo non vi mouentur, neque præ-
 ter naturam, ex hisce quæ diximus, patuit.

Esse autem necessarium, ponderis nonnulla corpora momentum, ac leuitatis habere, ex his dilucidum fiet. Dicimus enim, necessarium esse moueri. Si verò id quod mouetur, momentum natura non habet, fieri non potest, ut aut è medio aut ad medium moueatur. Sit enim a quidem pondere carens, b verò habeat pondus, atque transeat a quidem c d spatium, b verò æquali in tempore spatium c e: per maius enim spatium, id quod pondus habet, feretur. Si igitur corpus, quod habet pondus, ea ratione qua diuisum est c e spatium, diuidatur; potest enim ad partium suarum aliquam sic se habere, ut c e se habet ad c d,) si totum per totum a e fertur, pars eodem tempore per c d feratur, necesse est. Quare id quod pondere vacat, & id quod est ponderis particeps, per æquale spatium tempore eodem feretur: quod impossibile est. Eadem & in leuitate ratio fieri potest. Præterea, si quippiam corpus & ponderis expers, & leuitatis, motum subibit, vi moueatur necesse est. Si verò vi moueatur, infinitum efficit motum. Nam cum potentia quædam sit ea quæ mouet, id autem quod est minus ac leuius, plus ab eadem potentia moueatur: sit motum a quidem pondere carens per c e spatium, b verò pondus, æquali in tempore per c d. Si igitur diuisum fuerit id quod pondus habet, ea ratione quam c e ad c d habet, fiet ut id quod auferetur ab eo quod pondus habet, æquali in tempore per c e feratur, quoniam totum per c d mouebatur. Celeritas enim minoris ad celeritatem maioris ita sese habebit, ut maius corpus se habet ad minus. Per æquale ergo spatium, & id quod pondere vacat, & id quod est ponderis particeps, tempore eodem feretur: quod quidem fieri nequit. Quare si omni quouis proposito per maius spatium id mouebitur quod pondere caret, per infinitum utique ferri potest. Patet igitur, omne definitum corpus, pondus aut leuitatem habere. Cum autem natura quidem id sit in principium motus, quod est in ipso, potentia autem id quod est in alio, ut aliud est; atque motus alius sit secundum naturam, alius violentus: naturalem quidem motum celeriorrem faciet id quod potentia mouet, ut cum quo lapis deorsum fertur: cum autem qui est præter naturam, omnino potentia ipsa. Ad vtrumque autem vtitur aëte ipso ut instrumento: est enim hic aptus, leuis esse, & grauis. Lationem igitur eam qua sursum itur, faciet uti leuis, cum pulsus fuerit, principiumque sumpserit à potentia ipsa: Lationem autem eam qua descenditur, faciet uti grauis: potentia enim quasi vim impressam tradit vtriusque. Quapropter & non sequente eo quod mouit quid fertur quod præter naturam est motum.

Tom. I.

A ὅτι δ' ἔχ' ἄν' ἐνια ἀνάγκη ῥοπλῶ βάρους καὶ
 κρυφότητος, ἐκ τῆς δὲ δῆλον· κινῆσθαι μὴ
 γὰρ φανερὰ ἀνάγκη ἔστι· εἰ δὲ μὴ ἔξει
 φύσιν ῥοπλῶ ὁ κινῆμενον, ἀδύνατον κινῆσθαι
 ἐκ τοῦ μέσου, ἢ ἀπὸ τοῦ μέσου. ἔσω γὰρ
 τὸ μὴ ἔφ' ἢ α ἀβαρές· τὸ δὲ ἔφ' ἢ β, βάρους
 ἔχον. ἐπιπέδῳ δὲ τὸ ἀβαρές, πῶ γ δ· τὸ
 δὲ β, ἐπιπέδῳ ἴσῳ χρόνῳ, πῶ γ ε· μείζον γὰρ
 οἰοῦνται τὸ βάρους ἔχον· εἰ δὲ διαρῆθῃ τὸ
 σῶμα τὸ ἔχον βάρους ὡς ἢ γ ε, πῶ γ δ
 γ δ· δύνατον γὰρ οὕτως ἔχ' ἄν' ὡς πῶ γ δ
 ἐν αὐτῷ μέρει. εἰ τὸ ὅλον φέρεται πῶ γ δ·
 ἢ μὲν πῶ γ ε, τὸ μείζον ἀνάγκη ἐν τῷ αὐτῷ
 χρόνῳ πῶ γ δ φέρεσθαι· ὥστε ἴσον οἰοῦνται
 τὸ ἀβαρές, καὶ τὸ βάρους ἔχον· ὅθεν ἀδύ-
 νατον· ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ὅτι κρυφότητος.
 ἔτι δ', εἰ ἔσται πῶ γ δ σῶμα κινῆμενον, μήτε κρυ-
 φότητα μήτε βάρους ἔχον, ἀνάγκη τῷ τ βία
 κινῆσθαι· βία δὲ κινῆμενον, ἀπειροῦ ποιῆν τ
 κίνησιν· ἐπεὶ γὰρ δύναμις πῶ γ δ κινούσα, τ
 δὲ ἔλαττον καὶ κρυφότερον ὑπὸ τῆς αὐτῆς
 δυνάμεως πληθὺν κινήσεται· κεκινήσθω, τὸ
 μὴ ἔφ' ἢ α ἀβαρές, πῶ γ ε· τὸ δὲ ἔφ'
 ἢ β, τὸ βάρους ἔχον, ἐπιπέδῳ ἴσῳ χρόνῳ
 πῶ γ δ· διαρῆθῃ δὲ τῷ βάρους ἔχοντος σῶ-
 ματος, ὡς ἢ γ ε, πῶ γ δ, συμβήσεται
 τὸ ἀβαρὲς μῆκος ἀπὸ τοῦ βάρους ἔχοντος σῶ-
 ματος, πῶ γ ε φέρεσθαι ἐπιπέδῳ ἴσῳ χρόνῳ·
 ἐπειδὴ τὸ ὅλον φέρεται πῶ γ δ· τὸ γὰρ πῶ
 γ δ ἔξει τὸ τῷ ἔλαττονος πῶ γ ε τὸ τῷ
 μείζονος, ὡς τὸ μείζον σῶμα πῶ γ δ ἴσον ἀεὶ
 τὸ ἀβαρές οἰοῦνται σῶμα, τὸ βάρους ἔχον ἐν
 τῷ αὐτῷ χρόνῳ. τῷ δὲ ἀδύνατον· ὥστ' ἐπεὶ
 πῶ γ δ πῶ γ ε πῶ γ δ μείζον κινήσεται· ἢ
 τῷ βάρους ἔχοντος ἀπείρου δὲ φέρεσθαι.
 φανερὸν οὖν ὅτι ἀνάγκη πῶ γ δ σῶμα βάρους ἔ-
 χον, ἢ κρυφότητα διωρισμένῳ· ἐπεὶ ὁ φύ-
 σις μὴ ἔστιν ἢ ἐν αὐτῷ ὑπὸ τῷ χρόνῳ κινήσεται
 ἀνάγκη, δύναμις δ' ἢ ἐν ἀλλοῦ τῷ ἄλλῳ κινήσεται γρ. ἢ δὲ βία
 δὲ, ἢ μὴ καὶ φύσιν, * ἢ δὲ βίαιος πῶ γ δ
 μὴ καὶ φύσιν, οἷον πῶ γ δ πῶ γ δ κῆρυξ, τῶ γ δ
 ποικίλῃ τῷ καὶ τῷ δύναμιν· πῶ γ δ πῶ γ δ φύσιν,
 ὅλως αὐτῇ· πῶ γ δ ἀμφοτέρω δὲ ὡς ἀπείρου ἀνα-
 ναγκῆσαι τῶ ἀεὶ πῶ γ δ πῶ γ δ πῶ γ δ καὶ
 φος ἔστι καὶ βαρῆ πῶ γ δ οὖν αὖτε ποιῆσθαι
 φος, ἢ κῆρυξ, ὅταν ὡσθῆ καὶ ἀεὶ πῶ γ δ
 ἀνάγκη ἀπὸ τῆς δυνάμεως· πῶ γ δ καὶ τῶ
 πῶ γ δ, ἢ βαρῆ, ὡς ἀπείρου γὰρ ἐναφανέσθαι,
 πῶ γ δ διδασκῆσαι πῶ γ δ πῶ γ δ πῶ γ δ πῶ γ δ
 γῶντος τῷ κινήσθαι, φέρε) * τῷ βία κινήσθαι
 φῶ γ δ πῶ γ δ πῶ γ δ πῶ γ δ πῶ γ δ πῶ γ δ

Εἰ γὰρ μὴ τοιοῦτον ἦ τὸ σῶμα ὑποῖσεν, ἔκ
 αὐτῷ * ἡ βία κινήσει· καὶ πῶς καὶ φύσιν δὲ
 ἐκείνου κινήσει, σὺν ἐπιπέσει τὸ αὐτὸν ἔργον.
 ὅτι μὴ οὕτως ἀπὸ τοῦ ἑῶς βαρῦ, καὶ πῶς
 αἰτῶσα φύσιν κινήσει ἔχεισιν ἐν τοῦτοις, φα-
 νερόν· ὅτι δὲ ἔτε πρώτων ἔστι γῆσις, ἔτι ἀ-
 πλάως ἰσθένος, δὴλον ἐκ τῆς εἰρημύων· ἀ-
 δυνάτων γὰρ ἀπὸ τοῦ σῶματος (ἔτι) γῆσις, εἰ
 μὴ καὶ κενὸν (ἔτι) τί δυνάτων κεχωρισμένον. ἐν
 ᾧ γὰρ ἔστι τόπος τὸ γινόμενον, * εἰ ἐγένετο,
 ἐν τούτῳ πρότερον τὸ κενὸν ἀναγκάσιον (ἔτι)
 σῶματος μηδενὸς ὄντος· ἄλλο μὲν γὰρ δὲ δῆ-
 λου γίνεσθαι σῶμα δυνάτων, οἷον ἔξ ἀέρος
 πῦρ. ὅπως δὲ ἐκ μηδενὸς ἄλλῃ προεπιπέ-
 χοντες μεγάροις, ἀδυνάτων· μάλιστα μὲν γὰρ
 ἐκ δυνάμεως τίνος ὄντος σῶματος, ἐνεργεία
 γίνεται δὴ σῶμα. ἀλλ' εἰ τὸ δυνάμις ὅσῳ σῶμα,
 μητέν ἔστιν ἄλλο σῶμα ἐνεργεία πρότερον,
 κενὸν ἔστι κεχωρισμένον.

κ. ἡ βία κ.
 κ. ὅτι ἔτι

A Si enim non tale quid corpus esset, violentus motus sanè non esset. Motui quoque secundum naturam cuiusque, modo eodem conducit, suo ad mobilis terga concursu. Omne igitur corpus, leve esse, aut graue, & quomodo sese habent in hisce motus præter naturam, ex hisce quæ diximus, patet. Est autem manifestum ex dictis, neque omnium, neque nullius simpliciter generationem corporis esse. Impossibile est enim, vniuersi corporis generationem esse, si non & vacuum esse quid separatum potest. Quo enim in loco id quod generatur, erit, cum fuerit ortum, in hoc prius vacuum esse, si nullum sit corpus necesse est. Aliud enim ex alio corpus fieri potest, velut ex aëre ignis: sed omnino ex nulla alia antecedente magnitudine fieri impossibile est. Maximè enim ex potentia corpore, corpus actu fieri potest. Sed si id quod est potentia corpus, non est prius aliud corpus actu, separatum vacuum erit.

ΚΕΦΑΛ. γ.

Ὅτι ἔστι στοιχεῖα, καὶ ἄρα τὴ ἔστι.

Λοιπὸν δὲ εἰπεῖν τίνων τὴ ἔστι σῶματων
 γῆσις, ἔξ ἄρα τὴ ἔστιν· ἐπεὶ οὕτως ἐν ἀ-
 πασὶν ἡ γῆσις ἄρα τῆς πρώτων, πρῶ-
 τα δὲ τῆς ἐπιπέχοντων τὰ στοιχεῖα, σκεπτόμε-
 νοῖα ἔστι τῆς τοιούτων σῶματων στοιχεῖα, ἔξ ἄρα
 τὴ ἔστιν· ἐπειτα μὲν ταῦτα, ὅποσα τε ἔξ ὁποῖα
 ἀπῆα. τῶτο δὲ ἔστι φανερόν· ὑποθεμένους τίς
 ἔστιν ἡ τῆς στοιχείου φύσις· ἔστι δὲ τὸ στοιχεῖον
 τῆς σῶματι, εἰς ὅσα ἄλλα σῶματα διαμεῖται,
 ἐπιπέχον δυνάμις, ἢ ἐνεργεία· τῶτο γὰρ
 ποτέρως, ἐπὶ ἀμφισβητήσιμον. αὐτὸ δὲ ἔστι
 ἀδιάρετον εἰς ἕτερα ἔξ εἶδη. τοιοῦτον γὰρ τὴ
 τὸ στοιχεῖον πρώτες καὶ ἐν ἀπασὶ βέβαιον λέ-
 γαν· εἰ δὲ τὸ εἰρημύον ἔστι στοιχεῖον, ἀνάγκη
 εἶναι ἀπῆα τοιαῦτα τῆς σῶματων. ἐν μὲν γὰρ ἄρ-
 κί, ἔξ ἔξω, ἔξ ἐκείνου τῆς τοιούτων ἐνεργεία δυνά-
 μις πῦρ καὶ γῆ· φανερόν γὰρ ταῦτα ἔξ ἀκείνων
 ἐκκρινόμενα. ἐν δὲ πυρὶ ἄρξ, ἢ ἔξωλον ἐκ
 ἐπιπέχοντων, ἔτε καὶ δυνάμις, ἔτε καὶ ἐνε-
 ργεία. ἔξ ἐκρίνετο γὰρ δὴ ὁμοίως δὲ, ἔξ εἰ ἐν τῆ
 μόνον εἶναι τοιοῦτον, ἔξ ἐκείνου ἔξ ἔξω γὰρ εἰ
 ἔστι ἄρξ, ἢ ὅσῳ, ἢ τῆς ἄλλων ὁποῖου, ἔξ ἔξω
 φατέον ἐπιπέχοντων δυνάμις. ἀλλὰ πρῶτα
 ρητέον, τίς ὁ ἔργος τῆς γῆσις. Ἀναξάγορας
 δὲ ἐν ἀρχῇ Ἐμπεδοκλέους λέγει τῆς στοιχείων.

CAP. III.
 C Quibus corporibus generatio conueniat, cum prima sint corporum elementa: quid elementum, & quot, & qualia sint. Vtrum elementum sit specie indiuisibile, ut volunt aliqui, ponentes unum solum.
 R Estat autem dicere, quorum est corporum generatio, & quam ob causam est. Cum igitur in omnibus cognitio sit per prima: prima verò eorum quæ insunt, sint elementa: prius quænam, & cur sunt talium corporum elementa, deinde quot & qualia sunt, considerandum esse videtur. Hoc autem dilucidum fuerit, si supposuerimus quænam sit ipsius elementi natura. Si igitur id corporum elementum, in quod cætera corpora diuiduntur, in quibus insunt potentia, aut actu. Hoc enim utro modo se habet, adhuc ambigitur. Ipsum autem est in forma diuersa indiuisibile. Tale quid enim omnes ipsum elementum, & in omnibus dicere volunt. Quòd si id quod est dictum, est elementum, talia quædam corporum esse necesse est. In carne enim ac ligno, & similibus, insunt ignis potentia, atque terra. Manifestè enim ex illis hæc segregantur. In igne autem, caro aut lignum non insunt, neque potentia, neque actu: si enim esset, segregaretur. Similiter neque solum quid solum sit tale, in illo est: neque enim si caro, aut os, aut quodvis cæterorum erit, insunt potentia continud est dicendum: sed antea quisnam sit generationis modus, est contemplan-dum. Anaxágoras autem de elementis contratio modo atque Empedocles dicit.

κ. ἡ βία κ.
 κ. ὅτι ἔτι

i

Hic enim ignem & terram, cæteraque eiusdem seriei corpora, elementa corporum esse, ac omnia ex hisce constare dicit. Anaxagoras verò contrarium asserit. Ea enim quæ sunt similium partium, ligna, (inquam,) carnem, & os, & quæque talium, elementa esse dicit: aërem autem, & ignem, horum ac cæterorum omnium seminum mistum esse. Vtrumque enim ipsorum, ex vniuersis inuisibilibus similium partium congregatis esse dicit. Quapropter & omnia ex his esse censet: ignem enim & atherem idem appellat. Cùm autem omnis naturalis corporis sit proprius motus, motus autem partim simplices sint, partim misti, & mistorum sint misti, simplicium simplices; patet, corpora simplicia quædam esse. Sunt enim & simplices motus. Quare & elementa esse, & cur elementa sunt, constat.

A ὁ μὲν γὰρ πῦρ καὶ γῆ, καὶ τὰ σύσσιχα φύσις στοιχεῖα φησὶν εἶναι τῶν ἑσμάτων, καὶ συγκεῖσθαι πάντα ἐκ τούτων. Αναξαγόρας δὲ τρωάντων τὰ γὰρ ὁμοιομερῆ στοιχεῖα λέγει δ', * οἷον κάρνα, καὶ ὄσσω, καὶ τῶν ποιῶτων ἕκαστον. ἀέρα δὲ καὶ πῦρ μίγμα φύτων καὶ τῶν ἄλλων σπερμάτων πάντων. εἶναι γὰρ ἕκαστον αὐτῶν ἐξ ἀσφατων ὁμοιομερῶν πάντων ἡθροισμένων. δὲ καὶ γίνεσθαι πάντα ἐκ τούτων. ὁ γὰρ πῦρ καὶ τ' αἰθέρα πρῶτα γέρουσι ὁ αἰθερ. ἐπεὶ δὲ πάντα τὰ φυσικὰ ἑσμάτος ἐστὶ κίνησις οἰκεία, τῶν δὲ κινήσεων, αἰ μὲν ἀπλά, αἰ δὲ μικτὰ καὶ αἰ μὲν μικτὰ τῶν μικτῶν, αἰ δὲ ἀπλά τῶν ἀπλῶν εἰσι. φανερόν ὅτι ἕσται ἅπαντα ἑσμάτα ἀπλά. εἰσὶ γὰρ καὶ κινήσις ἀπλά. ὥστε δὴλον ἐστὶ ὅτι ἐστὶ στοιχεῖα, καὶ δὲ πῦρ.

C A P. I V.

ΚΕΦΑΛ. Δ'

Non esse infinita elementa similarium partium, ut posuit Anaxagoras. Neque rectè putare Democritum Abderiten, eiusque sectatorem Leucippum, de primis magnitudinibus ex quibus gignunt omnia.

C Ὅτι οὐκ ἔστιν ἀπειρα τὰ στοιχεῖα.

Consequens autem est, vtrum sint finita, an infinita, & si finita sint, quem numerum subeant, considerare, ac contemplari. Primùm igitur infinita non esse, vt quidam arbitrantur, contemplandum esse videtur. Et primùm eos, qui vniuersa, quæ sunt similium partium, elementa faciunt, vt Anaxagoras, in medium afferamus. Nemo enim eorum qui ita censent, rectè accipit elementum. Videmus enim & multa mistorum corporum, vt carnem, ossa, lapidem, lignum, in similes diuidi partes. Quare si compositum non est elementum, non omne quod est similium partium, est elementum, sed id quod in diuersa specie diuidi nequit, vt antea diximus. Præterea, neque sic elementum sumentes, facere infinita necesse est: omnia enim eadem, etsi quispiam sumpserit, finita reddentur. Idem enim faciet, etsi duo vel tria talia solùm sint, vt & Empedocles facere conatur. Cùm enim ipsis & hoc pacto non omnia ex similes partes habentibus facere accidit, (faciem enim non ex faciebus faciunt, nec aliud quicquam eorum quæ secundùm naturam sunt figurata,) patet longè melius esse, principia facere finita, & hæc quàm minima, si eadem omnia demonstrari possint, quemadmodum & Mathematici censent.

D Πότερον ἢ πεπερασμένα, ἢ ἀπείρα, καὶ εἰ πεπερασμένα, πόσα τ' εἰσὶν, ἐπισημασμένον αὐτῶν εἶη σκεπεῖν. πρῶτον μὲν οὕτως οὐκ ἔστι ἀπειρα (καθὰ τὸ οἰοῦνται τινες) θεωρητέον. καὶ πρῶτον τοῖς πάντα τὰ ὁμοιομερῆ στοιχεῖα ποιούσας, καθὰ τὸ Αναξαγόρας. εἰθεὶς γὰρ τῶν ἕστων ἀξιοῦστων, ὁρῶντας λαμβάνει τὸ στοιχεῖον ὁρῶν γὰρ πολλὰ καὶ τῶν μικτῶν σωματῶν εἰς ὁμοιομερῆ διαμερούμενα. λέγει δ', οἷον κάρνα ἔσσω, καὶ ξύλα καὶ λίθον. ὥστε εἴ τὸ οὐκ ἔστι στοιχεῖον, ἔχ' ἀπὸ ἕσται ὁμοιομερῆ στοιχεῖον, ἀλλὰ τὸ ἀδιαίρετον εἰς ἕτερα ὡς εἶδει, καθὰ τὸ εἶρησθαι πρῶτον. εἶναι δὲ ἕστων λαμβάνοντας τὸ στοιχεῖον, ἀνάγκη ποιεῖν ἀπείρα ἀπύματα γὰρ * ταῦτα ἀποδοθῆσεται, καὶ πεπερασμένων ὄντων, ἐὰν τις λάβῃ. ὁ γὰρ αἰθερ ποιῶσι, καὶ δύο ἢ τετρα μόνον ἢ ποσά, καθὰ τὸ ὅτι τὸ εἶναι ἐμπεδοκλήσ. ἐπεὶ γὰρ ἔως αἰθερὶ συμβαίνει μὴ πάντα ποιεῖν ἐξ ὁμοιομερῶν. (πρῶτον γὰρ οὐκ ἐκ * πρῶτον σῶτων ποιούσιν, ἔδ' ἀπὸ τῶν καὶ φύσιν ἐξημελιωμένων ἕστων.) φανερόν ὅτι μακρῶ βέλιον πεπερασμένης ποιεῖν τὰ εἶδη, καὶ ταῦτα ὡς * ἐλαχίστας πάντων καὶ τ' αὐτῶν μνηόντων δεικνύσθαι, καθὰ τὸ ἀξιοῦσιν ἔοι ἐν τοῖς μαθημασιν.

αἰεὶ γὰρ τὰς πεπερασμένους λαμβάνουσιν ἄρ-
 χας, ἢ εἰδὲν, ἢ ὡς ποσῶν. ἐπεὶ εἰ σῶμα ἄμα-
 τος ἕτερον λέγεται καὶ τὰς οἰκείας διαφορὰς.
 αἱ δὲ τῶν σωμάτων διαφορὰι πεπερασμέ-
 ναι. (Διαφέροισι γὰρ τοῖς ἀσθητοῖς. ταῦτα δὲ
 πεπερασμένα. (δεῖ δὲ τὸ τοῦτο δὴ γινώσκειν.) φανερόν
 ὅτι ἀνάγκη καὶ τὰ στοιχεῖα πεπερασμένα εἶναι.)
 Ἄλλὰ μὲν ὅτι ὡς ἕτεροί τινες λέγουσιν, οἷον
 Λύκιππος τε καὶ Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρίτης,
 βίβλα ταῦτα συμβαίνοντα φασὶ γὰρ εἶναι τὰ περὶ-
 τα μεγάλα, πλήρη μὲν ἀπειρα, μεγάλα δὲ ἀ-
 διαίρετα. καὶ ἕτερον εἶναι πολλὰ γίνεσθαι, ἕτε-
 ρον πολλὰ ἓν. ἄλλὰ τῆς τούτων συμπλοκῆς, καὶ
 * ὡς ἐπιπέδου ἐπιπέδου γινώσκειν. ἕτερον γὰρ
 τῶν εἰρησίων τὰ ὄντα ποιοῦσιν ἀριθμοῖς
 καὶ εἰς ἀριθμῶν. καὶ γὰρ εἰ μὴ ἄφρα δηλοῦσιν,
 ὅμως τὸ τοῦτο βέβαιον λέγειν. καὶ περὶ τούτοις,
 ἐπεὶ διαφέρει τὰ σώματα γήμασι, ἀπειρα
 δὲ τὰ γήματα, ἀπειρα καὶ τὰ ἀπλά σώματα
 φασὶ εἶναι. ποῖον δὲ καὶ τί ἐκαστοῦ τὸ γήμα τῶν
 στοιχείων, * ὅθεν ὅτι διώρισθαι, ἄλλὰ μόνον
 τὰ πῦρ, τὴν σφαῖραν ἀπέδωκεν. ἀέρα ἢ καὶ
 ὕδωρ, καὶ τὰ ἄλλα μεγάλα καὶ μικρότητα δι-
 λων, ὡς ὅσον αὐτῶν τὴν φύσιν, οἷον πρῶτον
 μίαν πρώτην τῶν στοιχείων. περὶ τὸν μὲν οὖν
 * ταῦτα, καὶ ἐν τούτοις ἀμφοτέρω, ὅ μὴ πεπε-
 ρασμένους λαβόντες τὰς ἀρχάς, ἐξ ὧν ἀπάρτα
 ταῦτα λέγειν. ἐπεὶ δὲ, εἰ μὴ ἀπειροί τῶν * σω-
 μῶν αἱ διαφορὰι, δὴ δὲ ὅτι ὅσον ἕσται τὰ στοι-
 χεῖα ἀπειρα. περὶ δὲ τούτοις, ἀνάγκη μά-
 χασθαι τῶν μαθηματικῶν ὀπισθήσεως, ἀπο-
 μα σώματα λέγουσιν. καὶ πολλὰ τῶν ἐπιπέ-
 δων καὶ τῶν φαινομένων καὶ τῶν ἀσθησίων ἀμα-
 ρῶν, ὡς ὅταν εἴρηται περὶ ἕτερον ἐν τοῖς περὶ
 χρόνου καὶ κινήσεως. ἀμα δὲ καὶ ἐπιπέδου λέ-
 γειν αὐτοῖς αὐτοῖς ἀνάγκη. ἀδιώκων γὰρ ἀ-
 τῶμων ὄντων τῶν στοιχείων, μεγάλα καὶ μικρό-
 τητί διαφέρειν ἀέρα, καὶ ὕδωρ, καὶ γῆν. ὅ γὰρ
 οἷον τε εἰς ἀλλήλων γίνεσθαι. ἕτερον δὲ
 γὰρ αἰεὶ τὰ μέγιστα σώματα ἐκ κρινόμενα.
 φασὶ δὲ ὅταν γίνεσθαι ὕδωρ καὶ ἀέρα, καὶ
 γῆν εἰς ἀλλήλων. ἐπεὶ ὅθεν καὶ τῶν τούτων
 ἕτερον δὲ εἰς ἀπείρου ἀπείρου γίνεσθαι τὰ
 στοιχεῖα, εἴπερ τὰ μὲν σώματα διαφέρει
 γήμασι. τὰ δὲ γήματα πρῶτα σύγκειται
 ἐκ πρῶτων. τὰ μὲν δὲ ὁμογενήματα εἰς ὁ-
 μογενήματα, ἢ δὲ σφαῖρα εἰς ὁμογενήματα.
 ἀνάγκη γὰρ εἶναι πῖνας ἀρχάς τῶν γήματων.
 ὡς τε εἴτε μία, εἴτε δύο, εἴτε πλείους, καὶ
 τὰ ἀπλά σώματα ταῦτα ἕσται ὁ πλήθος.

γρ. ἰπαλαξίει

γρ. οὐκέτι δ.

γρ. ταῦτα εἰς
τοῖς οἰκείαις
ἀκολουθεῖν
εἰμ.

γρ. γήματων

A Semper enim aut forma aut quantita-
 te, finita principia sumunt. Præterea si
 corpus à corpore diuersum propriis differ-
 rentiis dicitur, corporum autem differ-
 rentiæ sint finitæ: (ipsis enim sensibi-
 libus differunt, atque hæc sunt finita,
 quod quidem demonstretur oportet:)
 patet & elementa necessariò esse finita.
 At verò neque, vt alii quidam dicunt,
 vt Leucippus, ac Abderites Democri-
 tus, ea quæ accidunt, consentanea
 sunt rationi. Primas enim magnitudi-
 nes, multitudine quidem infinitas,
 magnitudine autem indiuisibiles esse di-
 cunt: & neque ex vna multa fieri,
 neque ex multis vnum, sed harum
 complexione mutatione omnia gene-
 rari. Et hi namque quodam modo nu-
 meros vniuersa quæ sunt, atque ex nu-
 meris faciunt. etsi enim non dilucidè
 dicunt, hoc tamen dicere volunt. Et
 insuper cùm figuris corpora differant,
 figuræ verò sint infinitæ, infinita & ip-
 sa simplicia corpora esse dicunt. Quæ-
 nam autem est vniuscuiusque elementi
 figura, nihil definierunt, sed igni so-
 lum rotundam tribuere figuram. Aë-
 rem verò, aquam, ac cætera, ma-
 gnitudine paruitatèque diuisere: quia
 natura ipsorum est, vt omnium semen
 elementorum. Primum igitur idem &
 ipsos error comitari videtur, non fini-
 ta ipsa principia sumere, cùm omnia ea-
 dem ipsis dicere liceret. Deinde si cor-
 porum differentiæ non sint infinitæ, pa-
 tet elementa infinita non esse. Præter-
 ea indiuidua corpora esse dicentes, Ma-
 thematicis scientiis aduersantur, com-
 pluraque eorum quæ sub opinionem
 omnium cadunt, & eorum quæ sen-
 su videntur, è medio tollant, neces-
 se est: de quibus antea diximus in his-
 ce quæ de tempore motiue sunt dicta.
 Et insuper contraria ipsos dicere sibi
 ipsis necesse est. Impossibile est enim
 si elementa sint indiuidua, aërem, a-
 quam, ac terram, magnitudine parui-
 tatèque differre. Est enim impossibile,
 ex sese mutuo generari. Corpora nam-
 que maxima, si segregentur, semper de-
 ficient. At hoc pacto, terram, aquam,
 & aërem, vicissim ex sese fieri dicunt.
 Præterea, neque horum sententia, infi-
 nita ipsa elementa fieri videbuntur: si cor-
 pora quidem figuris differunt, figuræ ve-
 rò omnes ex pyramidibus constant; recta-
 rum quidem linearum, ex hisce quæ sunt
 rectarum linearum: sphaera autem, ex
 partibus octo. Sint enim aliqua princi-
 pia figurarum, necesse est. Quare siue sit
 vnum, siue duo, siue plura, & simplicia
 corpora multitudinem tantam subibunt.

B

C

D

E

Præterea, si cuiusque quidem corporis motus est proprius quidam, simplicisque corporis motus est simplex; simplices autem motus infiniti non sunt, propterea quod neque simplices lationes plures quam duæ sunt; neque loca sunt infinita, neque hoc pacto sanè ipsa elementa infinita erunt.

CAP. V.

Opiniones antiquorum de elementis, atque earumdem incommoda, & confutatio.

Quoniam autem finita esse necesse est, considerare restat utrùm plura sint an vnum. Quidam enim vnum solum esse supponunt: & horum alii aquam, alii aërem, alii ignem, alii aqua quidem subtilius, aëre verò densius, quod quidem cælos vniuersos, cum sit infinitum, inquirunt continere. Qui igitur hoc vnum aquam aut aërem faciunt, aut aqua quidem subtilius, aëre verò densius, deinde ex hoc, raritate cætera densitateque generant, ij sanè ignorant, aliquid aliud elemento se facere prius. Generatio enim ex elementis compositio est, vt dicunt: ad elementa verò profectio, dissolutio. Quare & id quod est subtilium magis partium, natura prius esse necesse est. Cum igitur omnium corporum ignem subtilissimum esse dicant, ignis natura corporum primum erit. nihil autem refert. Vnum enim quippiam cæterorum, & non medium ipsum, primum esse necesse est. Præterea, raritate ac densitate cætera generare, & subtilitate, atque grossitie, nihil differt. Subtile enim, rarum: grossum autem, densum esse volunt. Subtilitate rursus, atque grossitie, & magnitudine, ac paruitate idem est. Subtile est enim, quod paruarum; grossum, quod magnarum partium est. Quod enim ad multum extenditur, id subtile est: tale autem id est, quod ex paruis partibus constat. Quare accidit, ipsos magnitudine ac paruitate substantias diuidere cæterorum. Accidit autem ita definitibus, vniuersa ad aliquid dicere. Atque absolutè non erit aliud ignis, aliud aqua, aliud aër: sed idem est ad hoc ignis, ad aliquid aliud aër. Quod quidem & iis accidit, qui plura quidem elementa esse aiunt, magnitudine autem & paruitate differre dicunt. Nam cum vnumquodque quantitate sit definitum, aliqua ratio nimirum inter ipsas magnitudines erit. Quare eorum quæ hanc rationem habent, aliud aërem, aliud ignem, aliud terram, aliud aquam esse necesse est: propterea quod in maioribus rationes minorum insunt.

Tom. I.

A ἐπὶ δὲ, εἰ ἐκάστῳ μὲν τῶν στοιχείων ὅσι τις οικεῖα κίνησις, καὶ ἡ τῆς ἀπλοῦς ὄψεως ἀπλή. εἰ μὴ εἰσι δὲ αἱ ἀπλῆ κινήσεις ἀπφ-
ροι δὲ ὅ μὴτε τὰς ἀπλῆς φασὶς πλείους
εἶ) δυοῖν, μὴτε τοῖς τόποις ἀπείροις, οὐκ αὖ
εἶη ὅδ' ὅτως ἀπείρα τὰ στοιχεία.

ΚΕΦΑΛ. ε'.

Ὅτι στοιχεία ἀνάγκη πλείω εἶν.)

B

Eπει δὲ ἀνάγκη πεπερασθαι, λοιπὸν σκέψασθαι, πότερον πλείω ἔσται, ἢ ἐν-
ἐνοιῶν ἢ ἐν μόνον ὑποθήθενται. καὶ τούτων, οἱ μὲν
ὕδωρ, οἱ δὲ αἶρα, οἱ δὲ πῦρ, οἱ δὲ ὕδατος μὲν
λεωτότερον, αἶρα δὲ πυκνότερον, ὁ ἀεὶ ἔχον
φασὶ πᾶσι τοῖς ἕρτοις ἀπείρον ὄν. ὅσοι μὲν
οὖν ὅ ἐν τῷ τοιοῦτον ὕδωρ, ἢ αἶρα, ἢ ὕδατος
μὲν λεωτότερον, αἶρα δὲ πυκνότερον, εἴτ' οὐκ
τούτου μαρότητι καὶ πυκνότητι τὰλλα ἡμιῶν,
ὅτι λαμβάνουσιν αὐτοῖς αὐτοῖς, ἀλλοτὶ πρῶτε-
ρον τῶν στοιχείων ποιουῶντες. ἐστὶ γὰρ ἡ μὲν ἐκ τῶν
στοιχείων ἡμεῖς, σίωθεις, ὡς φασιν. ἢ δὲ εἰς
τὰ στοιχεία, ἀφ' αἰσῶν. ὡςτ' ἀνάγκη πρῶτε-
ρον εἶ) τῆ φύσῃ ὅ λεπτομερέστερον. ἐπεὶ οὖν
φασὶ πᾶσι τῶν σωμῶν ὅ πῦρ λεπτομερέστα-
τον εἶ), πρῶτον δὲ εἶη τῆ φύσῃ ὅ πῦρ. ἀφ-
φέρει δ' ὅδ' ἐν. ἀνάγκη γὰρ ἐν τῇ αἰσῶν εἶ)
πρῶτον, ἢ μὴ ὅ μέσον. ἐπὶ δὲ, ὅ μὲν πυκνό-
τητι καὶ μαρότητι τὰλλα ἡμιῶν, ὅδ' ἀφ' αἰσῶν,
ἢ λεπτότητι ἢ παχύτητι ὅ μὲν γὰρ λεπτόν, μα-
ρόν. ὅ ἢ παχὺ βέλον) εἶ) πυκνόν. πάλιν δὲ τὸ
λεωτότητι ἢ παχύτητι αὐτόν, καὶ τὸ μέγεθος καὶ
τὸ μικρότητι. λεωτόν μὲν γὰρ τὸ μικρομερές,
παχὺ δὲ τὸ μεγαλομερές. τὸ γὰρ ἐπεκτείνόμε-
νον ὅτι πολὺ, λεωτόν. τοιοῦτον δὲ τὸ ὅ μὲν
μερῶν σίωθεις. ὡςτ' αὐτοῖς συμβαίνει μέγεθος
ἢ μικρότητι διαφέρει τῇ αἰσῶν ἐσῶν. ὅτω δὲ
δρακονομοῖς ἀπὸ ταυ συμβήσε) λέγειν ὅρος
πὶ καὶ οὐκ ἔσται ἀπλῶς τὸ μὲν πῦρ, τὸ δὲ ὕδωρ,
τὸ ἢ αἶρ. ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρῶτον μὲν τὸδε, πῦρ
πρῶτον δὲ αἶρ, αἶρ. ὅτω συμβαίνει καὶ τοῖς
πλείω μὲν τὰ στοιχεία λέγειν, μέγεθος δὲ καὶ
μικρότητι ἀφ' αἰσῶν φάσκειν. ἐπεὶ γὰρ ὅ
ποσῶ διώρισται ἕκαστον, ἔσται τις λόγος πρῶτον
ληγῶν τῶν μεγεθῶν. ὡςτε τὰ τῶν ἐχόντων τὸν
λόγον πρῶτον ἀλλήλων, ἀνάγκη τὸ μὲν, αἶρα εἶ-
ναι, τὸ ἢ πῦρ, τὸ ἢ γῆ, τὸ δ' ὕδωρ, ἀφ' αἰσῶν
πρῶτον τοῖς μείζονσι τοῖς τῶν ἐλαττόνων λόγους.

LII iij

ὅσοι δὲ πῦρ ὑποτίθενται ὅ τοιχείον, τῆτο μὲν
 ἀφ' ἑαυτοῦ ἀλλὰ δὲ ἀπὸ τῆς ἀναγκῆς ἀ-
 λογα συμβαίνει. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν, γῆμα
 ἀειάτωροι πάλιν, κατὰ τὸ οἱ πῦρ πυ-
 ραμίδα ποιοῦντες. καὶ τούτων οἱ μὲν ἀπλῶ-
 τέρως λέγοντες, ὅτι τῆ μὲν γῆμάτων, τμη-
 πικώτατον ἢ πυραμῖς. τῆ δὲ θημάτων, ὅ
 πῦρ οἱ δὲ κομφοτέρως πάλιν λόγῳ περὶ αὐτῶν
 τῆ μὲν σώματα πᾶντα σύγκειται ἐκ
 τῆ λεπτομερέστατου. τὰ δὲ γῆματα τὰ τερεὰ,
 ἐκ τῆ πυραμίδων. ὥστ' ἐπεὶ τῆ μὲν θη-
 μάτων ὅ πῦρ λεπτότατον. τῆ δὲ γῆμάτων
 ἢ πυραμῖς μικρομερέστατον, καὶ περὶ τῶν. ὅ
 δὲ περὶ τῶν γῆμα τῆ περὶ τῶν σώματος. πυ-
 ραμῖς δὲ εἴη ὅ πῦρ. οἱ δὲ περὶ μὲν γῆμα-
 τος ὁδὸν ἀποφαίνονται, λεπτομερέστατον δὲ
 * μόνον ποιοῦσιν ἐπειτα ἐκ τούτου σιῶν ἡγε-
 μῶν γίνεσθαι φασὶ τὰλλα, κατὰ τὸ δὲ εἰ
 συμφορμῶν ψήματος. ἀμφοτέρωθεν δὲ τῶν
 τὰ συμβαίνει δις χερῶν. εἰ μὲν γὰρ ἄτομον ὅ
 περὶ τῶν σώμα ποιοῦσι, πάλιν ἡξοιοῦσι οἱ περὶ
 τερον εἰρημῶν λόγῳ περὶ τῶν τῆ ὑπο-
 θεσιν. ἐπὶ οὖν ἐδέχεται τῆτο λέγειν βυθόμε-
 νοις φησικῶς θεωρεῖν. εἰ γὰρ ἄπῶν σώμα θη-
 ματὶ συμβλητὸν καὶ ὅ ποσὸν ἔχει δὲ ἀνάλο-
 γα τὰ μεγάλα, τότε τῆ ὁμοιομερῶν περὶ
 ἀλλήλα, καὶ τὰ τῆ τοιχείων. οἷ τὰ τῆ πᾶντος
 ὕδατος, περὶ τῆ ἄπῶντα ἀέρα, καὶ τῆ τοι-
 χεία περὶ τῆ τοιχείον. ὁμοίως δὲ καὶ ὅτι τῆ
 ἄλλων. ὅ δὲ ἀπὸ πλείων τῆ ὕδατος, καὶ ὅ-
 λως ὅ λεπτομερέτερον τῆ παχυμερέτερον.
 φανερόν ὅτι καὶ ὅ τοιχείον ἔλαττον ἔσται ὅ τῆ
 ὕδατος, ἢ ὅ τῆ ἀέρος. εἰ οὖν ὅ ἔλαττον μέ-
 γεθος ἐνυπὸ καὶ ὅ μείζονι, διαρετὸν δὲ εἴη
 * τῆ ἀέρος τοιχείον. ὡσαύτως δὲ ὅ τῆ τῆ
 πυρὸς, καὶ ὅλως τῆ λεπτομερέτερον. εἰ δὲ
 διαρετὸν, τίς μὲν γῆματίζοισι ὅ πῦρ, συμ-
 βῆσεται μὴ εἶη ὅ τῆ πυρὸς μέγος πῦρ, ἀφ'
 ὅ μὴ συγκείσθαι πῦρ πυραμίδα ἐκ πυρα-
 μίδων. ἐπὶ δὲ μὴ πᾶν σώμα εἶη ἢ τοιχείον ἢ
 ἐκ τοιχείων. ὅ γὰρ μέγος τῆ πυρὸς οὔτε πῦρ,
 ἢ τετέτερον τοιχείον ὁδὸν τοῖς ὅ μείζονι δὲ
 εἰζοιοῖ, περὶ τῆ πῆ τοιχεία τοιχείον εἶη, ὅ
 τῆτο εἰς ἀπειρον βαδίζον, εἴτ' ἄπῶν σώμα
 διαρετὸν, ὅ τῆ μικρομερέστατον τοιχείον. ἐπὶ ὅ
 καὶ τούτοις συμβαίνει λέγειν, ὡς τῆτο περὶ τῆ
 μὲν πῦρ ὅτι, περὶ ἄλλο δὲ ἀπὸ, καὶ πάλιν
 ὕδατος, καὶ γῆ. κρινὸν δὲ πᾶσιν ἀμῶντημα τίς ἐν
 ὅ τοιχείον ὑποτίθεντο, ὅ μίαν μόνον κί-
 κησιν ποιεῖν φησικῶν, ὅ πᾶντων πῦρ αὐτῶν.

μ. μόν. π
τοιχείον

μ. πῦρ

A Qui verò ignem elementum ipsum sup-
 ponunt, hoc quidem evadunt: alia ve-
 rò ipsis accidere absurda necesse est.
 Quidam enim ipsorum, igni figuram
 adiungunt, ut ij qui pyramidem fa-
 ciunt. Quorum quidam simplicius di-
 cunt, pyramidem quidem dicentes id
 esse quod maximè figurarum incidere
 potest, ignem autem corporum. Qui-
 dam probabilius, corpora quidem vni-
 uersa ex eo composita esse, quod est
 omnino maximè subtilium partium,
 solidas verò figuras ex pyramidibus con-
 stare dicentes. Quare cum corporum
 B quidem ignis sit subtilissimum, figu-
 rarum verò pyramis maximè paruarum
 est partium, atque prima: primaque
 figura primi sit corporis: ignis profe-
 ctò pyramis erit. Quidam de figura qui-
 dem nihil dicunt: subtilissimarum autem
 partium solum elementum ipsum faciunt:
 deinde ex hoc compositionem subeunte,
 cætera fieri dicunt: perinde ut auri are-
 næ conflantur. Vtrisque autem hæc dif-
 ficilia accidunt. Nam si primum corpus
 C indiuiduum faciunt, illæ ratiocinatio-
 nes quas antea diximus, ad hanc ean-
 dem materiam, ut patet, redibunt.
 Præterea, si naturaliter contemplari vo-
 lunt, hoc dicere nequeunt. Nam si om-
 ne corpus ad corpus quantitate compa-
 rabile est, magnitudines autem simili-
 tudinem subeunt rationis, & similitum
 partium inter se, & elementorum, ve-
 lut vniuersæ aquæ ad aërem vniuersum,
 & elementi ad elementum, & in cæte-
 ris eodem modo, & aër maior est aqua,
 & omnino id quod subtiliorum est par-
 tium, eo quod est grossiorum, pa-
 tet, & elementum aquæ minus quam
 D aëris, esse. Si igitur magnitudo minor
 inest maiori, elementum sanè aëris di-
 uisibile erit: & ignis identidem ipsius, &
 eorum omnino quæ subtiliorum partium
 sunt. Sin diuisibile faciunt ij qui igni fi-
 guram tribuunt, eueniet, partem ignis
 ignem non esse, propterea quòd pyra-
 mis non ex pyramidibus constat. Et
 item, non omne corpus elementum esse,
 aut ex elementis constare. Pars enim
 ignis, nec ignis est, nec aliud elemen-
 tum vllum. Hisce verò, qui magnitu-
 dine definiunt, prius quid elemento ele-
 mentum esse, atque hoc in infinitum ab-
 ire, si omne corpus diuisibile est, & quod
 E paruarum magis partium est elementum.
 Præterea, & his etiam accidit, idem ad hoc
 ignem esse dicere, ad aliud aërem & a-
 quam rursus, ac terram. Commune au-
 tem peccatum vniuersis est, qui elementum
 vnum supponunt, vnum naturalem so-
 lum, omniumque eundem facere motum.

Omne namque naturale corpus , principium habere motus videmus. Si igitur omnia corpora vnum quid sunt , vnus omnium motus erit. Et hoc eo magis quodque moueri necesse est , quo maius sit , quemadmodum & ignis quo maior fit, eo sua latione celerius fertur: accidit autem multa deorsum celerius ferri. Quare propter hæc ipsa , & insuper cum definitum sit prius , naturales plures esse motus , patet vnum elementum esse non posse. Cum autem neque infinita sint , neque vnum sit elementum , plura esse profecto , atque finita esse necesse est.

A ὁραμὸν γὰρ ποῦ τὸ φυσικὸν σῶμα κινήσεως ἔχον ἔρχεται. εἰ οὖν ἀπόματα τὰ θήματα ἐν τῷ ὄντι, ποῦτων αὐτῶν εἴη μία κίνησις· καὶ ταῦτα ἀναγκάσιον ὅσῳ ἄνω πλείων γίνηται, κινεῖσθαι μάλλον· ὡς ἄνω καὶ τὸ πῦρ ὅσῳ αὐτῶν πλείον γίνηται, φέρεται γὰρ τὸν ἄνω πλεονέκτητον εἰς ἑαυτὸν φοραῖν. συμβαίνει δὲ πολλὰ κατὰ φέρεσθαι γὰρ τὸν ὄντι. ὡς τε ἀφ' ἑαυτῶν καὶ πρὸς τούτοις ἐπεὶ διώκειται ἄνω, ὅτι πλείους αἱ φυσικὴ κινήσεις, δηλονότι ἀδιώκτον ἐν τῷ ὄντι τὸ φυσικόν. ὅτι ὅτε ἀπειρεσίων, ὅτε ἐν ἀνάγκῃ πλείων ὄντων, ἔπεπερασμένα.

CAPVT VI.

ΚΕΦΑΛ. 5.

Quod fieri nequeat vt elementa sint aeterna: nec esse commune quodpiam corpus diuersum ab ipsis, è quo generentur.

Ὅτι κινήσις ὄντι τὰ στοιχεῖα, καὶ ἔξ ἀλλήλων γίνονται.

Considerandum est autem primò , vtrum sempiterna sint , an generentur , & corrumpantur. Quo demonstrato , & quot , & qualia sunt , patebit. Sempiterna igitur esse , impossibile est. Et ignem enim , & aquam , & vnumquodque simplicium corporum dissolui videmus : dissolutionem verò , aut infinitam esse , aut stare , necesse est. Si igitur infinita est , & dissolutionis tempus infinitum erit , & tempus rursus compositionis. Vnaquæque enim partium , in alio tempore dissoluitur , atque componitur. Quare fiet vt extra tempus infinitum , tempus sit aliud infinitum : quandoquidem & compositionis tempus est infinitum , & prius hoc dissolutionis tempus , vt extra infinitum sit infinitum : quod quidem impossibile est. Sin stabit alicubi dissolutio , aut id corpus in quo dissolutio stabit , indiuiduum erit: aut diuisibile quidem erit , non tamen vnquam diuidetur , vt Empedocles velle videtur. Indiuiduum igitur non erit , propter rationes antea dictas. At neque diuisibile quidem erit , nunquam autem dissoluetur : minus enim corpus , facilius quàm maius , corrumpi potest. Si igitur & maius hac corruptione corrumpitur , vt in minora dissoluatur , corpus minus id pati magis consentaneum est rationi. Ignem autem duobus modis corrumpi videmus : nam & à contrario corrumpitur , cum extinguitur , & ipse à seipso marcescens. Hoc autem patitur minor à maiore , & eo celerius quo minor est. Quare corporum elementa corruptibilia & generabilia esse , necesse est.

E Πισκετώτερον δὲ ἄνω, πότερον αἰθέρα ὄντι, ἢ γινόμενα [φθίρεται] τούτων γὰρ δεικνύμενος, φανερόν ἐστι, ἔπεπερασμένα ἔσθαι καὶ ποῦ ὄντων. αἰθέρα μὲν οὖν ἐστὶ ἀδιώκτον ὁραμὸν γὰρ καὶ τὸ πῦρ, ἔπεπερασμένα, καὶ ἕκαστον τῶν ἀπλῶν σωμάτων διαλυόμενον. ἀνάγκη δὲ ἢ ἀπειρεσίων, ἢ ἴσα ἔσθαι πλεονέκτησι. εἰ μὲν οὖν ἀπείρου, ἔσθαι καὶ ὁ χρόνος ὁ τῆς διαλύσεως ἀπειρος. ἔπεπερασμένου δὲ τῆς σιωτέσεως. ἕκαστον γὰρ ἐν ἄλλῳ χρόνῳ διαλύεται καὶ σιωτῆται τῶν μερίων. ὡς τε συμβήσεται ἔξω τῆς ἀπείρου χρόνου, ἄλλο ἀπείρου ἐστὶ. ὅταν ὄντι τῆς σιωτέσεως ἀπείρος ἦ, καὶ ἐπὶ τούτων ἄνω, ὅτι τῆς διαλύσεως, ὡς τε ἀπείρου ἔξω γίνεσθαι ἀπείρου ὄντων ἀδιώκτον. εἰ δὲ σιωτῆται ποῦ ἢ διαλυομένων, ἢ τοῦ ἀπείρου ἔσθαι τὸ σῶμα, ἐν ᾧ ἴσαται, ἢ διαμετῶν μὲν, ἢ μὲν τῶν διαμετῶν μὲν ὄντων ὄντων. καθάπερ εἰσὶν Ἐμπεδοκλῆος βλάσται λέγειν ἀπείρου μὲν οὖν ὄντων ἔσθαι ἀπείρου ἄνω, πότερον εἰρημνοῦς λόγους. ἀλλὰ μὲν ὄντων διαμετῶν μὲν, ὄντων ὄντων δὲ διαλυομένων. τὸ γὰρ ἔλαττον σῶμα τῶν μείζονος διφθαρτότερον ὄντων. εἰ ἄνω οὖν καὶ τὸ πολὺ φθίρεται κατὰ ταῦτα πλεονέκτητον, ὡς τε ἀπείρου εἰς ἔλαττον ἐπὶ μάλλον τοῦτο πάσῃ διφθαρτῶν τὸ ἔλαττον. δύο δὲ ἔσθαι ὄραμὸν φθιρόμενον τὸ πῦρ. ἑκάτερον γὰρ ἑαυτῶν φθίρεται σθενόμενον, καὶ ἄλλο ὅφ' ἑαυτῶν μαρανόμενον. τούτων δὲ πάσῃ τὸ ἔλαττον ἑκάτερον πλείονος, καὶ γὰρ τῶν ὄντων αὐτῶν ἢ ἔλαττον. ὡς τε ἀνάγκη φθαρτῶν καὶ κινήσις ὄντων τὰ στοιχεῖα τῶν σωμάτων.

ἐπεὶ δὲ ὅτι γινώσκοντα, ἢτοι ἐξ ἀσωμάτου, ἢ ἐκ
 σώματος ἔσται ἢ γένεσις. ἢ εἰ σώματος, ἢτοι ἐξ
 ἄλλου, ἢ ἐξ ἀλλήλων. ὁ μὲν οὖν ἐξ ἀσωμά-
 του γινώσκοντος λόγος γινώσκοντος ποιεῖ κενόν. πᾶν
 γὰρ τὸ γινώσκον ἐν τίνι γένεσιν, καὶ ἢτοι ἀσωμά-
 του ἔσται ἐν ᾧ ἢ γένεσις, ἢ ἐξ ἑστέ σώματος. καὶ εἰ
 μὲν ἐξ ἑστέ σώματος, δύο ἔσται σώματα ἄμα ἐν τῷ
 αὐτῷ, τὸ τε γινώσκον καὶ τὸ παρῶν γένεσιν. εἰ δὲ
 ἀσωμάτου, ἀνάγκη κενὸν εἶναι ἀφωρισμένον.
 τῆτο δ' ὅτι ἀδιώατον, δέδρακται ἢ πρότερον.
 ἀλλὰ μὲν ὅσοι ἐκ σώματος τίνος ἐγχωρεῖ
 γίνεσθαι τὰ στοιχεῖα. συμβήσεται γὰρ ἄλλο
 αἶμα πρότερον εἶναι τῶν στοιχείων. τῆτο δὲ, εἰ
 μὲν ἔχει βάρος ἢ κουφότητα, τὰ στοιχείων ἔσται
 πῖ. μηδεμίαν δὲ ἔχει ῥοπλῶν, ἀκίνητον ἔσται καὶ
 μαθηματικόν. τῆτο δὲ ὅτι, ὅτι ἔσται ἐν τό-
 πῳ. ἐν ᾧ γὰρ ἡρεμεῖ, ἐν τούτῳ καὶ κινεῖσθαι
 δυνατὸν. καὶ εἰ μὲν βία, ἢ φύσιν. εἰ δὲ μη-
 βία, καὶ φύσιν. εἰ μὲν οὖν ἔσται ἐν τόπῳ, καὶ πῖ,
 ἔσται πῖ τῶν στοιχείων. εἰ δὲ μὴ ἐν τόπῳ, ὅσοι
 καὶ ἐξ αὐτῶν ἔσται. τὸ γὰρ γινώσκον, καὶ ἐξ οὗ γί-
 νεται, ἀνάγκη ἄμα εἶναι. ἐπεὶ δὲ ὅτι ἐξ ἀσω-
 μάτου γίνεσθαι δυνατὸν, ὅτε ἐξ ἄλλου σώ-
 ματος, λείπεται ἐξ ἀλλήλων γίνεσθαι.

A Cū autem generabilia sint, aut ex incor-
 poreo, aut a corpore ipsorum generatio
 erit: & si ex corpore, aut ex alio aut ex sese
 vicissim ipsorum generatio erit. Is igitur
 quī ipsa dicit ex incorporeo generari, va-
 cuum facit. Nam omne quod fit, in aliquo
 fit: & id in quo est generatio, aut incorpo-
 reum erit, aut habebit corpus: & si habe-
 bit corpus, duo corpora simul in eodem
 erunt, id (inquam) quod fit, & id quod
 præcedit. Sin incorporeum erit, vacuum
 esse definitum, necesse est: hoc autem im-
 possibile esse, antea demonstraui. At
 neque ex corpore quodam elementa fieri
 possunt: eueniet enim, aliud corpus ele-
 mentis prius esse: atque hoc, si pondus, aut
 leuitatem habet, vnum quid erit elemen-
 torum. Si nullum habet momentum, im-
 mobile ac mathematicum erit: si tale au-
 tem est, in loco non erit. Quo enim in loco
 quiescit, in eum & moueri potest. Et si vi
 quidem, præter naturam: sin verò non vi,
 secundum naturam. Si igitur in loco, at-
 que alicubi erit, elementorum quippiam
 erit: sin verò non erit in loco, neque quic-
 quam ex ipso erit. Id enim quod fit, & id
 ex quo fit, simul esse necesse est. Cū
 autem neque ex incorporeo, neque ex a-
 lio corpore fieri possint, ex sese mutuo fieri
 restat.

ΚΕΦΑΛ. Ζ΄.

CAP. VII.

Τίς ὁ ἔπος τῆς ἐξ ἀλλήλων γένεσεως.

De mutua elementorum ex seipsis
 generatione.

ΠΑΛιν οὖν ὅτι σκοπεῖον, τίς ὁ ἔπος τῆς
 ἐξ ἀλλήλων γένεσεως, πρότερον ὡς Εμ-
 πεδοκλῆς λέγει καὶ Δημόκριτος, ἢ ὡς οἱ εἰς τὰ
 ὀπίπεδα διαλύοντες, ἢ ἔστι ἄλλος τίς ἔ-
 πος ὡς αὐτοῖς; οἱ μὲν οὖν ὡς Εμπεδο-
 κλέα καὶ Δημόκριτον λαμβάνουσιν αὐτοῖς
 αὐτοῖς, ἢ γένεσιν ἐξ ἀλλήλων ποιοῦντες, ἀλλὰ
 φαινομένῳ γένεσιν ἐνυπάρχον γὰρ ἕκαστον,
 ἐκκρίνεσθαι φασι, ὡς ὅτι ἐξ ἀγγείου τῆς
 γένεσεως ὕδατος, ἀλλ' ὅτι ἐκ τίνος ὕδατος, ὅσοι
 γίνεσθαι μεταβάλλοντες. ἐπειτα καὶ ὅτι
 ὅσοι ἢ ἢτον ἀλογα τὰ συμβαίνοντα. τὸ γὰρ
 αὐτὸ μέγεθος ἢ δοκεῖ συμπληρῆν γίνεσθαι
 βαρύτερον. ἀνάγκη δὲ τῆτο λέγειν τοῖς φά-
 σκουσιν ἐκκρίνεσθαι τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς ἀέρος
 ἐνυπάρχον. ὅταν γὰρ ὕδωρ ἐξ ἀέρος γίνε-
 σθαι, βαρύτερον ἔστιν. ἐπὶ δὲ, τῶν μεμιγμέ-
 νων σωμάτων ὅτι ἀνάγκη χωρεῖν ἴατε-
 ρον αἰεὶ πλείω τόπον ἐπέχειν. ὅταν δὲ ἐξ ὕ-
 δατος αἴρ γίνηται, πλείω καταλαμβάνει τόπον.

D R Vrsus igitur considerandum est
 quisnam sit mutuae generationis ip-
 sorum modus, vtrum vt Empedocles
 dicit, atque Democritus, an vt ij
 qui in plana dissoluunt; an alius quis-
 piam sit præter hos modus. Empedo-
 clem igitur & Democritum præterit,
 non generationem se mutuam, sed appa-
 rentem facere generationem. Inesse enim
 quæque ac segregari dicunt, quasi è va-
 se sit ipsa generatio, sed non è materia
 quadam: neque generari per mutatio-
 nem. Deinde si hoc etiam modo sit gene-
 ratio, non minus ea quæ eueniunt,
 sunt absurda. Eadem enim magni-
 tudo si densetur, grauior fieri non
 videtur. At hoc dicant ij qui a-
 quam inesse in aëre, & inde segrega-
 ri dicunt, necesse est: cum enim a-
 qua ex aëre est orta, grauior est.
 Præterea, corporum mistorum alterum
 separatum, non necesse est locum semper
 occupare maiorem. At cum oritur aër
 ex aqua, maiorem aër occupat locum.

Quod enim subtiliorum est partium, id maiorem occupat locum. Patet autem hoc & in ipsa migratione, Evaporante enim humido, spiritūque turgente, ea vasa quæ moles continent, ob angustiam rumpi videntur. Quare si vacuum omnino non est, nec extenduntur corpora, ut ij qui hæc dicunt, inquirunt, ipsum impossibile patet. Sin vacuum est, & extensio, vacat hoc porro ratione, id (inquam) quod separatur, maiorem semper locum necessario occupare. Generationem etiam mutuam deficere, tandem necesse est, si finita in magnitudine infinita, finita non infint. Cum enim ex terra fit aqua, ex terra aliquid aufertur, si generatio est segregatio: & iterum cum è reliqua simili modo oritur aqua. Si igitur hoc semper erit, eueniet in corpore finito inesse infinita. Cum autem hoc impossibile sit, non semper ex sese mutuò generabuntur. Dicitur est igitur, elementorum migrationem in sese mutuam, segregationem non esse. Restat autem, ipsa mutationem subeuntia in sese, mutuò generari. Atque hoc dupliciter. Aut enim transfiguratione, ut ex eadem cera pila fit tesserae. aut dissolutione in plana, ut quidam aiunt. At si transfiguratione generantur, fit ut ipsa corpora necessario indiuidua esse dicantur. Si enim diuisibilia sint, ignis pars, ignis non erit, neque terræ pars, terra, propterea quòd pyramidis pars, pyramis non est, neque tesserae, tessera. Sin dissolutione planorum, primò quidem absurdum est, non omnia ex sese mutuò generare. Quod quidem ipsos dicere, necesse est: atque non dicunt. Neque enim consentaneum est rationi, vnam partem expertem esse migrationis, neque per sensum videtur, sed omnia in sese mutari videntur mutuò. Accidit autem, eos de hisce quæ apparent, dicentes, non consentanea hisce dicere, quæ apparent. Huius autem causa est, non bene prima principia capere, sed omnia ad opiniones definitas quasdam reducere velle. Sensibilium enim principia fortasse sensibilia sint, perpetuorum perpetua, corruptibilium corruptibilia, & omnino sub eodem sint genere, sub quo subiecta collocantur, oportet. Hi vero propter horum amorem idem facere videntur, quod ij faciunt qui positiones in rationibus conseruant. Omne enim quod accidit, tolerant, ut habentes principia vera, perinde quasi non ex hisce quæ eueniunt, nonnulla, maximèque ex fine diiudicare oporteret.

A ὁ γὰρ λεπτομερέστερον ἐστὶν μείζονι τόπῳ γίνεσθαι. φανερόν δὲ τὸ τὸ γὰρ καὶ ἐν τῇ μεταβάσει. Διατμήσεως γὰρ ἐκ πηλικοῦ μέρους τῆς ἕρως, ῥήνυσθαι τὰ περιέχοντα τρεῖς ὄγκους ἀγρία, ἀπὸ πύου γενεωρίας. ὡστὶ, εἰ μὴ ὅλως μὴ ἔστι κενόν, μηδὲ ἐπέκτεινεται τὰ σῶματα, καθάπερ φασὶν οἱ αὐτὰ λέγοντες, φανερόν ὅτι ἀδιώατον. εἰ δ' ἔστι κενόν καὶ ἐπέκτασις, ἀλογον ὅτι ἀνάγκης αἰεὶ πλείω τόπον ὑπελαμβανῆν ὁ χωρίζομενον ἀνάγκη ἢ καὶ ὑπολείπειν πῶς ἐξ ἀλλήλων γένεσιν, εἴπερ ἐν τῷ πεπερασμένῳ μεγέθει μὴ ἐνυπάρχει ἀπέρα μεγέθει πεπερασμένα. ὅταν γὰρ ἐκ γῆς ὕδωρ γήνηται, ἀφῆρηται τὴν τῆς γῆς, εἴπερ * ἐκκρίσθαι ἢ γένεσις γρ. ἐκκρίσις ἐπάλιν ὅταν ἐκ τῆς ὑπολειπομένης, ὡσαύτως. εἰ μὴ οὕτως αἰεὶ τὸ ἔσται, συμβήσεται ἐν τῷ πεπερασμένῳ ἀπέρα ἐνυπάρχειν. ἐπεὶ δὲ τὸ ἀδιώατον, ὅτι αἰεὶ γίνονται ἐξ ἀλλήλων. ἐπὶ μὴ οὕτως ὅτι ἐστὶ τῆς ἐκκρίσεως ἢ εἰς ἀλλήλα μεταβάσις, εἴρηται. λείπεσθαι δ' εἰς ἀλλήλα μεταβάλλοντα γένεσθαι. τὸ δὲ διχῶς ἢ γὰρ τῇ μετασχηματίσει, καθάπερ ἐκ τῆς αὐτῆς κηροῦ γίνονται ἀπὸ σφαιρῶν * καὶ κύβου ἢ τῇ δραστικῇ τῆς εἰς τὰ ὑπεπέδα, γρ. κύβου καθάπερ ἐνίοι φασιν. εἰ μὴ οὕτως τῇ μετασχηματίσει γρ., συμβαίνει ἐξ ἀνάγκης ἀτομα λέγειν τὰ σῶματα. διαιρετῶν γὰρ ὄντων, ὅτι ἔσται ὁ τῆς πυρὸς μέρος πῦρ, ὡσθὲν ὁ τῆς γῆς γῆ, ἀπὸ ὅ μὴ εἶ) μήτε ὁ τῆς πυραμίδος μέρος πῦρ πῦρ, μήτε ὁ τῆς κύβου κύβου. εἰ ἢ τῇ τῶν ὑπεπέδων δραστικῇ, ὡσθὲν μὴ ἀτομον, ὅ μὴ πᾶντα γίνονται ἐξ ἀλλήλων, ὅπερ ἀνάγκη λέγειν αὐτοῖς, καὶ μὴ λέγειν. ἔτε γὰρ ἄλλοθεν ἐν μόνον ἀμοιροῦν γένεσθαι τῆς μεταβάσεως, ἔτε φαίνεσθαι καὶ πῶς ἀμοιροῦν. ἀλλ' ὁμοίως ἀποδύτα * μεταβαλεῖν εἰς ἀλλήλα γρ. μεταβάσει λα. συμβαίνει ἢ ὡς τῇ φαινομένων λέγουσι, μὴ ὁμολογεῖσθαι λέγειν τοῖς φαινομένοις. πῶς τῆς ἀπίου ὅ μὴ καλῶς λαβῆν τὰς ἀσθενεῖς ἀρχάς, ἀλλὰ πᾶντα βύλεσθαι πρὸς τινὰς δόξας ὡρισμένας ἀνάγκη. δεῖ γὰρ ἴσως τῶν μὴ ἀμοιροῦν ἀμοιροῦν, τῶν δὲ αἰδίων αἰδίων, τῶν ἢ φθαρτῶν φθαρτῶν εἶ) τὰς ἀρχάς, ὅλως ἢ ὁμογενῆς τοῖς ὑποκειμένοις. οἱ δὲ ἀπὸ πῶς τῶν φιλικῶν αὐτὸ ποιεῖν εἰκόσθαι τοῖς τὰς γενεῶν ἐν τοῖς λόγοις ἀφαιρέσειν. ἀπὸ γὰρ ὑποκειμένοις τὸ συμβαίνει, ὡς ἀληθεῖς ἔχοντες ἀρχάς. ὡσθὲν ὅτι αἰεὶ δέοι κρῖναι ἐκ τῶν ἀποβατιόντων, καὶ μέγιστα ἐκ τῶν τελευτῶν.

τέλος δὲ τῆς μὲν ποικιλικῆς ὀπτισημίας, τὸ ἔργον· τῆς δὲ φυσικῆς, τὸ φαινόμενον αἰεὶ κυρίως καὶ πλεὺν ἀφαιρῶν. συμβαίνει δὲ αἰθερὶς πλεὺν γλυμάλισα εἶ) σοιχείων, καὶ μόνῳ ἀφθαρτῶν, εἴθερ τὸ ἀδύνατον ἀφθαρτῶν τε ὅτι καὶ σοιχείων. ἡ γὰρ γῆ μόνη ἀδύνατος εἰς ἄλλο σῶμα. ἀλλὰ μὲν ὅτι ἐν τοῖς ἀφθαρτοῖς ἢ τῶν τριγώνων πρῶται ὁμοιοῦσι ὁμοιοῦσι. συμβαίνει δὲ καὶ τῶν ἐν τῇ εἰς ἄλληλα μεταβάσει, ἀφ' ἧς ὅτι αἰθερῶν ὅτι πλήρη σῶμα τριγώνων. ἐπὶ δὲ ἀνάγκη τοῖς ταῦτα λέγουσιν, ὅτι ἐκ σώματος ποιεῖν πλεὺν ἡμέσιν. ὅτι γὰρ ὅτι ἐπιπέδων γίνονται, ὅτι ἐκ σώματος ἔσται γινώσκον. πρὸς δὲ τοῦτοις ἀνάγκη μὴ πᾶν σῶμα εἶ) λέγειν διαρετόν, ἀλλὰ μάχεσθαι τοῖς ἀκριβοῦσιν ὀπτισημίας· αἱ μὲν γὰρ καὶ τὸ νοητὸν λαμβάνουσι διαρετόν, αἱ * μαθηματικαί· οἱ δὲ ὅτι τὸ ἀφαιρῶν ἀπὸ συγχωροῦσι, ἀφ' ἧς τὸ βύλεσθαι ὅτι πλεὺν ὅτι ποιεῖν. ἀνάγκη γὰρ ὅτι σχῆμα ποιοῦσιν ἐκαστοῦ τῶν σοιχείων, καὶ τούτων ἀφαιρῶσιν τοῖς ὅτις αἰθερῶν, ἀδιαρετὰ ποιεῖν αὐτὰ. τῆς γὰρ πυραμίδος ἢ τῆς σφαιρας διαρεθείσης πρὸς ὅτις ἔσται τὸ ἀφαιρῶν σφαιρῶν ἢ πυραμίδος. ὥστε ἡ τῆς πρὸς μέρος οὐ πῦρ, ἀλλ' ἔσται πρὸς τῶν σοιχείων, ἀφ' ἧς πᾶν εἶ) ἢ σοιχείων, ἢ ἐκ σοιχείων, ἢ ἄπὸ σῶμα διαρετόν.

καὶ μαθηματικῆς

ΚΕΦΑΛ. Η΄.

Ὅτι οὐ τοῖς σχήμασι διαφέρει τὰ σοιχεία.

Ολως ὅτι τὸ πρῶτον τὰ ἀπλά σχήματα σχηματίζονται, ἀλλοτρίως ὅτι. πρῶτον μὲν, ὅτι συμβαίνει μὴ ἀπληροῦσθαι τὸ ὅλον. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἐπιπέδοις τρία σχήματα δοκεῖ συμπληροῦν τὸ πᾶν, τρίγωνον καὶ τετράγωνον καὶ ἑξάγωνον· ἐν ὅτι τοῖς στερεοῖς δύο μόνον, πυραμίδος καὶ κύβου. ἀνάγκη δὲ πλείονα τούτων λαμβάνειν, ἀφ' ἧς τὸ πλείονα τὰ σοιχεία ποιεῖν. ἐπεὶ τα φαίνονται πᾶντα μὲν τὰ ἀπλά σῶματα σχηματίζονται ὅτι πρῶτον τὸ πᾶν, μάλισα δὲ τὸ ὕδωρ καὶ ὁ αἶρ. ἀφ' ἧς μὲν μὲν οὖν τὸ τῶν σοιχείων σχῆμα, ἀδύνατον· ὅτι αἱ ἢ ὅτι πᾶν τῶν πρῶτον ὅτι πρῶτον τὸ ὅλον. ἀλλὰ μὲν εἰ μεταρρυθμιώσεται, ὅτι ἐπὶ ἔσται ὕδωρ, εἴθερ ὅτι σχηματίζονται διέφεν. ὥστε φανερόν ὅτι ὅτι ἔσται ὅτι σιμένα τὰ σχήματα * αἰθερῶν. ἀλλ' ὅτι ὅτι φύσις αἰθερῶν τῶν σημειώσιν ἡμῶν, ὅτι καὶ τῶν λόγων ὅτι.

καὶ πᾶν.

A Est autem finis effectus quidem scientiar, ipsum opus : naturalis autem, id quod semper proprie per sensus apparet. Accidit autem ipsis terram elementum maximè esse, solamque incorruptibilem, si id quod indissolubile est, incorruptibile est, ac elementum. Terra enim sola, in aliud corpus indissolubilis est. At verò neque in hisce quæ dissoluuntur, triangulorum iusta suspensio consona est rationi. Fit autem & hoc in migratione, qua in sese mutuo migrant; propterea quòd ex inæqualibus multitudine triangulis constat. Præterea, ij qui hæc dicunt, non è corpore faciunt generationem, necesse est. Cùm enim ex planis fuerit ortum, non è corpore erit ortum. Insuper, non omne corpus diuisibile sit, sed exactissimis scientiis aduersetur, necesse est. Illæ enim & ipsum intelligibile, diuisibile accipiunt. At hi neque omne sensibile, diuisibile esse concedunt, propterea quòd suppositionem suam seruare volunt. Qui namque figuram cuique tribuunt elemento, & hac substantias ipsorum distingunt, ij indiuisibilia faciunt ipsa necesse est. Pyramide enim, aut pila aliquo modo diuisa, non erunt ea quæ restant, pyramis, aut pila. Quare aut pars ignis non ignis est, sed erit quidelemento prius, propterea quòd omne corpus elementum est, aut ex elementis constat : aut non omne corpus diuisibile est.

B

C

CAPVT VIII.

Quòd figuras præter rationem accommodent elementis, velut igni spheram, aut pyramidem, reliquis alias : quòdque nec ob motum, neque aliam affectionem ullam sint accommodande.

D

E

Omnino autem eniti simplicibus corporibus figuras tribuere, metas egressitur rationis. Primò quidem, quia accidet non repleti totum. In planis autem tres figuræ complere locum videntur, triangulus, quadratum, & sex angulorum figura : in solidis autem dux sola, pyramis, atque tessera. Plures autem hisce sumantur necesse est, quia plures faciunt elementa. Deinde corpora simplicia vniuersa, figuram suscipere in loco continenti videntur, & maximè aqua, & aër. Permanere igitur elementi figuram, impossibile est. Non enim totum tangeret omni ex parte id quod continet ipsum. At si in aliam vertetur figuram, non ulterius erit aqua, si ipsa differebat figura. Quare patet, figuras horum definitas non esse. Sed natura hoc ipsum nobis declarare videtur, quòd & consentaneum est rationi.

Nam ut & in cæteris informe subiectum ipsum esse oportet, (maximè enim hoc pacto id quod omnia suscipit, formari, figurisque suscipere potest, ut in Timæo est scriptum,) sic elementa, ut materiam compositorum esse, putare oportet. Quapropter & mutari in se mutuo possunt, cum per affectus ipsorum differentiarum separantur. Insuper quoniam modo generari caro, & os, aut quodvis compositorum corporum potest? Neque enim ex elementis ipsis, quia non fit ex compositione continuum, neque ex planis compositionem subeuntibus. Ipsa enim elementa compositione generantur: & non ea quæ ex elementis constant. Quare si quisquam exactè tales sententias considerare voluerit, & non sine exacta discussione probare, ac acceptare, generationem ex hisce quæ sunt, hasce tollere profectò videbit. At verò & ad affectus, & potentias, atque motus, figuræ non sunt accommodatæ corporibus, in quæ maximè respicientes, hoc pacto figuras ipsas distribuere. Veluti cum ignis facile sit mobilis, & calefaciat, ac vrat, quidam sphaeram, quidam pyramidem ipsum fecerunt. Hæc enim facillimè quidem mouentur, propterea quòd minima tangunt, minimèque stabilia sunt: maximè verò calefaciunt, maximèque vrunt: quòd alterum totum angulus est, alterum acutissimum angulum habet. Angulis autem calefaciunt, ut aiunt, ac vrunt. Primum igitur, utriusque de motu peccarunt. Nam tametsi figurarum hæc facillimè mobiles sunt, non tamen ignis motu facile mobiles sunt. Motus enim ignis ad supera fit, atque recta: hæc verò facile ea motione mobiles sunt, quæ volutio nuncupatur. Deinde si terra ideo tessera est, quia stabilis est, atque manet, non autem vbiuis, sed suo in loco manet, ex alieno verò fertur, nisi prohibeatur: & ignis etiam & cætera simili modo; patet, & ignem, & elementorum quodque in alieno quidem loco sphaeram, aut pyramidem quidem esse, in proprio verò cubum. Præterea, si ignis ob angulos calefacit, ac vrut, vniuersa elementa calefaciunt sanè, aliud tamen alio forsitan magis. Vniuersa enim angulos habet, ut id quod octo, & quod duodecim sedium est. Democriti verò sententiâ sphaera etiam vrut, quia quidam angulus est. Quare maiore different, minorèque gradu: hoc autè falsum esse patet. Simul etiam accidet, & mathematica corpora calefacere, vrerèque, (& illa namque angulos habent, & in ipsis indiuidua, & sphaeræ, & cubi, & pyramides insunt,)

A ὡς ἂν γὰρ ἐν τοῖς ἀέροις, ἀφδὲς καὶ ἀμορφον δειδῶ ὑποκείμενον εἶναι. μάλιστα γὰρ αὐτῶ οὕτω δυνάμει * μεταρρυθμίζεσθαι, κατὰ τὸν ἔργον ἰσορροπίας. ὡς τὸν Τίμαιον γέγραπται, ὁ πᾶσι δὲ ἔστω καὶ τὰ στοιχεῖα δεῖ νομίζεσθαι, ὡς ἂν ὑλῆς εἶναι τοῖς σιωτέτοις· δὲ τὸν δὲ δυνάμει μεταβιβάσθαι εἰς ἄλληλα, χειροκινήτων τῶν καὶ τὰ πᾶσι διαφορῶν. πρὸς δὲ τούτοις, πῶς ἐνδέχεται γίνεσθαι ἄρρα καὶ ὁμοῦ, ἢ ὁμοῦ τῶν * σιωτέτων ἑσμάτων; ἔτε γὰρ δὲ αὐτῶν τῶν στοιχείων ἐν γῆρῳ, ἀφδῶ δὲ μὴ γίνεσθαι σιωτέτους ἐκ τῶν σιωτέσεως· ἔτε ἐκ τῶν ὁπιπέδων σιωτέτων κινήτων. τὰ γὰρ στοιχεῖα γινῶνται τῶν σιωτέτων, καὶ ἐκ ἐκ τῶν στοιχείων. ὥστε εἰς ἀκριβολεγαῖς βάληται, καὶ μὴ ἐκ παρόδου τοῖς λόγοις ἀποδέχεται * τοῖς ποιήταις, ἀναρροῦσας ὅψαι τῶν ἡμεῖς ἐκ τῶν ὄντων. ἀλλὰ μὲν καὶ πρὸς τὰ πᾶσι γε, ἐκ τῶν δυνάμει, καὶ τῶν κινήσεως, ἀσύμφωνα τὰ γήματα τοῖς ἑσμάσι, εἰς ἃ μάλιστα βλέψομεν ἔστω διένεμαν. οἷον, ἐπεὶ τὸ πῦρ ἀκίνητόν ἐστι, καὶ θερμαντικόν, καὶ καυστικόν, οἷον μὲν ἐποίησθαι αὐτῶ σφαιρῶν· οἷον πυραμίδα. ταῦτα γὰρ ἀκίνητότατα μὲν, ἀφδῶ τὸ ἐλαχίστων ἀπλεσθαι, καὶ ἡκιστα βεβηκέναι· θερμαντικώτατα δὲ καὶ καυστικώτατα, δὲ τὸ μὲν ὅλον ἐστὶ γωνία, τὸ δὲ ὄξυγωνιώτατον· καὶ δὲ καὶ θερμῆς τῶν γωνίας [ὡς] φασί. πρὸς τὸν μὲν οὖν καὶ τῶν κινήσεων ἀμφοτέρω διημερήσι κασι· εἰ γὰρ καὶ ἐστὶν ἀκίνητότατα ταῦτα τῶν γῆρῳ, ἀλλ' οὐ πᾶσι τῶν πρὸς κινήσεων ἀκίνητα· ἢ μὲν γὰρ τῶν πρὸς αἰῶ καὶ κατ' ὄψεσιν. ταῦτα δὲ ἀκίνητα * κύκλῳ, πᾶσι καλουμένῳ κύκλῳ. ἐπειτ', εἰ ἐστὶν ἢ γῆ κύβος, ἀφδῶ τῶ βεβηκέναι καὶ μὲν· μὲν δὲ ἔχῃ ἔτυχε, ἀλλ' ἐκ τῶν αὐτῶν τῶ πῶ· ἐκ δὲ τῶ ἀλλοτεῖα φέρεται μὴ καλυμμένη· καὶ τὸ πῦρ δὲ καὶ τὰ ἄλλα ὡς αὐτῶν· ὁ δὲ ὅτι καὶ τὸ πῦρ, ἐκαστῶ τῶν στοιχείων, ἐκ μὲν τῶ ἀλλοτεῖα τῶ πῶ σφαιρῶν ἔσται ἢ πυραμῖς, ἐκ δὲ τῶ οἰκεία κύβος. ἐπὶ δὲ, εἰ θερμῆς ἐκ καὶ τὸ πῦρ ἀφδῶ τῶ γωνίας, πᾶσι τὰ στοιχεῖα ἔσται θερμαντικά. μᾶλλον δ' ἴσως ἕτερον ἕτερον πᾶσι τα γὰρ ἔχῃ γωνίας, οἷον, τὸ τε ὀκτάεδρον, καὶ τὸ δωδεκάεδρον. Διημερήσι δὲ καὶ ἢ σφαιρῶν ὡς γωνία τις οὕσα καὶ τῶ· ὥστε δὲ εἴσεται τῶ μᾶλλον καὶ ἡπῶν. τῶ δὲ ἢ ἢ ἢ ἢ φεδδός, φανερόν. ἄμα δὲ συμβῆσθαι καὶ τὰ μαθηματικά ἑσμάτα καὶ τῶν καὶ θερμῆσιν· (ἐκ γὰρ καὶ κείνα γωνίας, καὶ ἐνεῖσιν ἐκ αὐτοῖς * ἀτομοῖ, καὶ σφαιρῶν καὶ πυραμίδες.)

γρ. ἰσορροπίας

γρ. σιωτέτων

γρ. ἑσμάτων

γρ. κύκλῳ

γρ. οἰκεία

γρ. ἀτ. ἐκ τῶν

γρ. πὶ καί-
δρα,

γρ. ἰξάρη

Initio lib.

ἄλλως τε ἔει ἐστὶν ἀπὸ μα μεγάθη, κατὰ τὸ
 φασίν. εἰ γὰρ τὰ μὲν, τὰ δὲ μὴ, λεκτέον πλὴ
 ἀφ' ὅρου, ἀλλ' ἔχ' ἀπλάως ἔτω λεκτέον ὡς
 λέγουσιν. ἐπὶ, εἰ * ὁ χαμόμυρον πυροῦται, ὁ δὲ
 πῦρ σφαιρὰ ἔστιν ἢ πυραμῖς, ἀνάκη ὁ χαμό-
 μυρον γίνεσθαι σφαιρας ἢ πυραμίδας. ὁ μὲν
 οὖν τέμνην καὶ ὁ διαρῆν ἔτως, ἔτω χτ' λόγον
 συμβαῖνον τῷ γήματι. ὁ δ' ἔξ ἀνάγκης ἢ
 πυραμίδα πυραμίδας ποιῆν, ἢ πλὴ σφαι-
 ραν σφαιρας, πῶς τελευτῶς ἄλλοθεν. καὶ ὁμοιον
 ὡς τὸ εἰ τις ἀξιοῖν πλὴ μάχαιραν εἰς μά-
 χαιρας διαρῆν, ἢ τ' ὁρίονα εἰς ὁρίονας. ἐπὶ ἡ
 γελῶν, πρὸς ὁ διαρῆν μόνον ἀποδοῦναι ὁ
 γήματι πρὸς δὲ δοκεῖ γὰρ μάλλον συγκρίνην,
 καὶ σίμωσειζην, ἢ ἀφ' ἀκρίνην. ἀφ' ἀκρίνην μὲν
 γὰρ τὰ μὴ ὁμόφυλα, συγκρίνην δὲ τὰ ὁμό-
 φυλα. ἔτι μὲν σύγκρισις κατὰ αὐτὸ ἔστι. ὁ
 γὰρ σίμωσειζην καὶ ἐνοῦν, τὸ πρὸς ἢ δὲ ἀφ' ἀ-
 κρισις, χτ' συμβεβηκός. συγκρίνην γὰρ ὁ ὁ-
 μόφυλον * ἔξ ἀφ' ὁ ἀλλοτερον. ὡς τ' ἢ
 πρὸς ἀμφω ἐχέω ἀποδοῦναι, ἢ μάλλον
 ἔπι ὁ συγκρίνην. πρὸς δὲ τούτοις, ἐπεὶ ὁ
 θερμὸν ἔστι ψυχρὸν ἐναντία τῇ δυνάμει,
 ἀδυνάτην ἀποδοῦναι ὁ ψυχρῷ γήματι, ἔξ
 ὁ δὲ μὲν ἐναντίον εἰ) ὁ ἀποδοῦναι μὲν,
 δὲν δὲ ἐναντίον εἰ) γήματι. ἔξ καὶ πῶς τε
 ἀπολείποισι τῶν καὶ τοῖς πρὸς ἢ πῶς τε
 ἀφ' ὅρου γήμασιν, ἢ μὲν ἐνοῦν δὲ πρὸς
 τῆς δυνάμειος αὐτὸ πρὸς ἢ ἐπὶ, ἐναν-
 τία λέγουσιν αὐτοῖς ἑαυτοῖς. φασὶ γὰρ ψυχρὸν
 εἰ) ὁ μεγαλομερές, ἀφ' ὁ σίμωσειζην καὶ
 μὴ διέναι ἀφ' ὁ τῶν πόρων. δὴλον γίνεσθαι ὅτι ὁ
 ὁ θερμὸν αὐτὸ εἰ) ὁ διόν. τοῦτον δ' αὐτὸ εἰ) ὁ
 λεπτομερές. ὡς τε συμβαῖνει μικρότητι καὶ
 μεγέθει ἀφ' ὁ φέρει ὁ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν,
 ἀλλ' ἔ τῶν γήμασιν. ἐπὶ δ', εἰ ἄριστοι αἱ πυ-
 ραμίδες, αἱ μεγάλας αὐτὸ εἰεν ἔ πῦρ, οὐδ' αἱ-
 πον τὸ γήμα τῶ καὶ, ἀλλὰ τῶ ἑαυτοῖς. ὅτι
 μὲν οὖν ἔ τῶ γήμασι ἀφ' ὁ φέρει τὰ σοιχεῖα,
 φανερόν ἐκ τῶ εἰρημύων. ἐπεὶ δὲ κριώτα-
 ται ἀφ' ὁ φοραὶ τῶ σωματων, αἱ τε χτ' τὰ πῶ-
 δη, καὶ τὰ ἔργα, καὶ τὰς δυνάμεις. (ἐκαστου γὰρ
 εἰ) * φανερὸν τῶ φύσις ἔ ἔργα, καὶ πῶς, καὶ
 δυνάμεις) πρὸς ἢ εἰ) πρὸς τούτων λεκ-
 τέον, ὅπως θεωρήσονται τῶτα, λαβωμὲν τῶ
 ἐκαστου πρὸς ἢ ἐκαστον ἀφ' ὁ φέρει.

A Praesertim si sint individuae magnitudines, uti dicunt. Nam si illa quidem videntur, illa vero non videntur, differentia est dicenda. Sed non sic simpliciter dicendum est, uti dicunt. Praeterea, si id quod videtur, ignitur, & ignis, aut sphaera aut pyramis est: ea quae comburuntur, pyramidem fieri, aut sphaeram, necesse est. Incidere igitur, atque diuidere, sit accidens per rationem figurae: pyramidem vero necessario pyramides facere, vel sphaeram sphaeras, a metis penitus egreditur rationis: simileque est atque si quis piam gladium in gladios, id quod diuidit, diuidere censeat, aut ferram in ferras. Praeterea, ad diuidendum solum igni figuram reddere, ridiculum esse videtur. Ignis enim congregare magis, finisque in vnum redigere, quam segregare videtur. Segregat enim ea quae non eiusdem generis sunt: congregat autem ea quae sub eodem genere collocantur. Et congregatio quidem per se est, (fines enim in vnum cogere atque vnire, ignis ipsius est,) segregatio vero, per accidens. Congregans enim id quod sub eodem est genere, id quod alienum est, excipit. Quare aut ad vtrumque aut potius ad congregandum, figuram igni reddere oportebat. Insuper cum calidum frigidumque potentia sint contraria, reddere frigido figuram aliquam impossibile est, propterea quod reddere quidem contrariam figuram oportet. Nihil autem contrarium est figurae. Quapropter & omnes omittunt hoc: & tamen aut omnia figuris, aut nihil definire oportebat. Nonnulli autem de potentia ipsius dicere conati, sibi ipsis contraria dicunt. Frigidum enim id inquit esse quod magnarum partium est, propterea quod premit, & per meatus non transit. Patet igitur, & calidum id esse, quod transit: tale autem id erit quod partium subtilium est. Quare fit ut paruitate magnitudinisque frigidum differat, calidumque, sed non figuris. Praeterea si pyramides sint inaequales, magnae non ignis erunt, neque figura erit vrendi causa, sed contrarium. Non differre igitur elementa figuris, ex iis quae diximus, patuit. Cum autem propriissima differentiae corporum per affectus sint, & operationes, atque potentias, (cuiusque enim corporis naturalis opera, affectus potentiasque dicimus esse) primum de his est dicendum, ut post horum contemplationem, cuiusque differentias ad vnumquodque sumamus.

ARISTOTELIS STAGIRITÆ,

DE CÆLO.

LIBER IV.

CAPVT I.

Quid sit graue, & quid leue, & quæ utriusque natura.

DE graui autem atque leui, quid est vtrumque, & quanam est natura ipsorum, consideremus oportet: & propter quam causam hasce potentias habent. Contemplatio enim de ipsis, sermonibus est accommodata de motu. Graue enim & leue ex eo dicimus, quia aliquo modo naturaliter moueri potest: operationibus autem ipsorum nomina posita non sunt, nisi quispiam putet tale ipsum momentum. Quia vero naturalis tractatio est de motu, hæc autem motus quasi fomenta quædam in se ipsis habent: ideo vniuersi quidem potentiis ipsorum vtuntur: non tamen nisi pauci definiuere. Visis igitur hisce primùm quæ ab aliis dicta sunt, alatis etiam dubitationibus, quæ ad hanc considerationem sunt necessariæ, id deinde dicamus quod nobis de ipsis videtur. Grauia leuiâque, partim simpliciter, partim ad aliud dicuntur. Eorum enim quæ pondus habent, aliud leuius, aliud grauius dicimus esse, vt æs, grauius dicimus ligno. De his igitur quæ absolutè dicuntur, nihil à veteribus dictum est, sed de hisce quæ ad aliud dicuntur. Non enim dicunt quid est ipsum leue, sed quid est ipsum grauius, & quid ipsum leuius in hisce quæ pondus habent. Id autem quod dicimus, magis dilucidum hoc pacto fiet. Quædam enim à medio semper, quædam ad medium semper apta sunt ferri. Horum autem id quidem quod à medio fertur, sursum: id autem quod ad medium fertur, deorsum dicimus ferri. Absurdum est enim, in cælo non existimare aliquid supra, aliquid infra esse, quemadmodum quidam censent. Non enim esse aliud superum, aliud inferum dicunt, si omni ex parte simile est, & vndique quisque gradiens aduersis ipse sibi pedibus erit. Nos autem ipsum vniuersi extremum, supra dicimus, quod quidem & positione est supra, & ipsa natura primum. Cum autem ipsius cæli & quid extremum & medium sit, patet & supra esse, ac infra,

Tom. I.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ,

περὶ οὐρανοῦ τῷ εἰς Δ,

τὸ Δ.

ΚΕΦΑΛ. α'.

Τί ὁ βαρὺ καὶ ὁ κοῦφον.

BΕΡΙ δὲ βαρέος ἔκουφου, τί τ' ὅστιν ἐκάτερον, καὶ τίς ἡ φύσις αὐτῶν, σκοπιέον, καὶ διὰ τίνα αἰτίαν ἔχοισι τὰς δυνάμεις ταύτας. ἔστι γὰρ ἡ περὶ αὐτῶν θεωρία, πῶς περὶ κινήσεως λόγῳ οἰκεία. βαρὺ γὰρ καὶ κοῦφον τὰ δύνασθαι κινῆσθαι φυσικῶς πῶς, λέγεται. ταῖς δὲ ἐνεργείαις ὀνόματα αὐτῶν οὐ κεῖται, πλὴν εἴ τις οἴοιτο, πῶς ῥοπτίω εἶναι τοιοῦτον, διὰ δὲ τὸ πῶς φυσικῶς μὲν εἶναι πραγματεία περὶ κινήσεως, ταῦτα δ' ἔχον ἐν ἑαυτοῖς οἷον ζώοντι ἅπαντα κινήσεως, πᾶντες μὲν χρῶνται ταῖς δυνάμεισιν αὐτῶν. οὐ μὲν διωρείκασί γε, πλὴν ὀλίγων. ἰδόντες οὖν πρῶτον τὰ περὶ τῶν ἄλλων εἰρημῶνα, καὶ διὰ πορῆσθαι ὅσα πρὸς πῶς σκέψιν ταύτῃ διελθὼν ἀναγκάσιον, οὕτω καὶ τὸ φαινόμενον ἡμῖν εἴπομεν περὶ αὐτῶν. λέγεται δὲ τὸ μὲν ἀπλῶς βαρὺ καὶ κοῦφον, τὸ δὲ πρὸς ἕτερον. τῷ γὰρ ἔχοντων βαρέος, φανερὸν τὸ μὲν εἶναι κουφότερον, τὸ δὲ βαρύτερον, οἷον ξύλου χαλκόν. περὶ μὲν οὖν τῷ ἀπλῶς λεγόμενων, ὁ δὲ εἰρηται περὶ τῶν πρὸς ἕτερον. περὶ δὲ τῶν πρὸς ἕτερον. ἢ γὰρ λέγουσι τί ὅστιν τὸ βαρὺ, καὶ τί τὸ κοῦφον, ἀλλὰ τί τὸ βαρύτερον, καὶ τί τὸ κουφότερον ἐν τοῖς ἔχοισι βάρος. μάλλον δ' ἔστι δῆλον τὸ λεγόμενον, ὡς δὲ τὰ μὲν γὰρ αἰεὶ πέφυκεν ἀπὸ τοῦ μέσου φέρεσθαι. τὰ δὲ, αἰεὶ πρὸς τὸ μέσον. ταύτων δὲ τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ μέσου φερόμενον, ἀνω * λέγω φέρεσθαι, καὶ τῷ γὰρ τὸ πρὸς τὸ γρ. λέγεται μέσον ἀτοπον γὰρ τὸ μὴ νομίζεσθαι τί ἐστὶν ἕρανον, τὸ μὲν ἀνω, τὸ δὲ κάτω, καὶ τὰ ἀνω ἢ ἀξιοῦσιν. ἢ γὰρ εἶναι τὸ μὲν ἀνω, τὸ δὲ κάτω φασίν, εἴδη πᾶν τῶν ὁμοίως ὅστι, ἔπειτα χόθεν αἰτίποις ἔστι, πορῶμενος ἕκαστος αὐτὸς αὐτῶν. ἡμεῖς γὰρ τὸ τῶν πᾶντων ἕρατον ἀνω λέγεται, ὃ καὶ τῷ πῶς ἔστιν ἀνω, καὶ τῷ φύσει πρῶτον. ἔπειτα δὲ ὅστιν τί τῶν ἕρανον ἕρατον καὶ μέσον, δῆλον ὅτι ἔστι καὶ ἀνω καὶ κάτω,

Mmm

ὡς ἂν καὶ οἱ πολλοὶ λέγουσι, πλεῖν ἔχει ἰσχυρά. τούτου δ' αἴτιον, ὅτι νομίζουσιν ἔχει ὁμοίον εἶναι πρῶτην τὴν ἕρπον, ἀλλ' ἐν εἶναι μόνον τὸ ὑπερῆμας ἡμισφαίριον. ἐπεὶ περὶ ὑπολαβόντες καὶ κύκλω τριούτων, καὶ τὸ μέσον ὁμοίως ἔχειν πρὸς ἄπην, τὸ μὲν ἄνω φήσουσιν εἶναι, τὸ δὲ μέσον, καίτω. ἀπλάς μὲν οὖν κοίφον λέγουσιν τὸ ἄνω φερόμενον, καὶ πρὸς τὸ ἕχατον βαρὺ δὲ, τὸ ἀπλάς καίτω, καὶ πρὸς τὸ μέσον πρὸς ἄλλο δὲ κοίφον, καὶ χυφότερον, ὁ ἰδυσθὲν ἔχόντων βάρος, καὶ τὸ ὄγκον ἴσον, καίτω φέρεται ἰσχυρότερον φύσει ἰσχυρόν.

ΚΕΦΑΛ. Β'

Ἐλεγχος τῆς ὁρθῆς περὶ βαρέος καὶ χυφῆ δρεισμάτων.

ΤΩΝ δὲ πρῶτερον ἐλθόντων ἐπὶ πλεῖν περὶ τούτων σκέψιν, σχεδὸν οἱ πλείστοι περὶ τῆς οὕτω βαρέων καὶ κοίφων εἰρήκασιν μόνων, ὅσων, ἀμφοτέρων ἔχόντων βάρος, ἰσχυρότερον ὅτι χυφότερον. ἔτω δὲ διελθόντες οἴονται διωρεῖσθαι ἔτι περὶ τῆς ἀπλάς κοίφου ἔτι βαρέος. ὁ δὲ λόγος αὐτοῖς ὁκ ἐφαρμάττει. δῆλον δὲ ἔσται τῆτο μάλλον περὶ εἰρηθούσι. λέγουσι γὰρ τὸ χυφότερον, ἔτι βαρύτερον, οἱ μὲν, ὡς ἂν ἐν τῷ Τιμαίῳ τυγχάνει γεγραμμένον, βαρύτερον μὲν, τὸ ὁκ πλεόνων τῆς αὐτῶν σίμωσῶς. χυφότερον δὲ, τὸ ὅτι ἐλαττόνων, ὡς ἂν μολύβδου μολύβδου ὁ πλείων βαρύτερος, καὶ χαλκοῦ χαλκός. ὁμοίως δὲ ἔτι τῆς ἄλλων τῆς ὁμοιοφθῶν ἕκαστον. ἐν ὑπεροχῇ γὰρ τῆς ἴσων μωρίων, βαρύτερον ἕκαστον ὅτι. τὸν αὐτὸν δὲ ἔσπον, καὶ ξύλου μολύβδου φασιν ἕκ πίνων γὰρ τῆς αὐτῆς εἶναι πρῶτα τὰ σώματα, καὶ μίας ὕλης. ἀλλ' ἔτι δοκεῖν. οὕτω δὲ διωρεισμένων, ὁκ εἴρηται περὶ τῆς ἀπλάς κοίφου καὶ βαρέος. νῦν γὰρ τὸ μὲν πῦρ αἰεὶ κοίφον, καὶ ἄνω φέρεται. ἡ δὲ γῆ καὶ τὰ γενεῶν πρῶτα, καίτω καὶ πρὸς τὸ μέσον. ὡς τ' οὐδὲ ὀλιγότητα τῆς περιγώνων, ὅτι ὦν σίμωσῶν φασιν ἕκαστον αὐτῆς, τὸ πῦρ ἄνω φέρεται πέφυκε. τὸ, τε γὰρ πλείον, ἦτον δὲ ἐφέρετο. καὶ βαρύτερον δὲ μὲν καὶ ὁκ πλείονων ὦν περιγώνων. νῦν δὲ φαίνεται τοῦ αὐτοῦ. ὅσα γὰρ αὐτῆς πλεόν, χυφότερον ὅτι, ἔτι ἄνω φέρεται ἰσχυρότερον καὶ ἄνωθεν δὲ καίτω, τὸ ὀλιγὸν οἰσθῆσθαι ἰσχυρότερον πῦρ. τὸ δὲ πολὺ, βραδύτερον,

A quemadmodum & multi dicunt, verum non satis. Huius autem causa est, calum, ipsos non omni ex parte simile esse, sed unum tantum id hemisphaerium esse, quod supra nos est, putare. Quod si sumpserunt calum omni ex parte tale, & medium ad uniuersum similiter habere, illud quidem superum, medium autem inferum esse dicent. Id igitur absolute dicimus leue, quod sursum ad extremumque fertur: id graue, quod simpliciter deorsum atque ad medium fertur. Ad aliud autem leue ac leuius, id esse dicimus quod aliquo natura deorsum celerius fertur, utrisque pondus habentibus, aequalémque molem.

C A P. I I.

Refutatio eorum que non recte ab aliis de graui & leui dicta sunt.

Eorum igitur qui prius ad horum considerationem venerunt, plurimi penè de leuib; hoc pacto grauib;que solis dixere: quorum alterum, utrisque pondus habentibus, altero leuius est. De hoc autem pacto graui leuique facta consideratione, de simpliciter etiam leui grauique determinatum à se fuisse putant. Sermo tamen ad ipsa non accommodatur. Hoc autem perspicuum magis erit, si ulterius progrediamur. Quidam enim de leuiore grauioreque sic dicunt, ut in Timæo est scriptum: Grauius quidem id esse, quod ex eisdem pluribus constat: Leuius autem id quod ex eisdem paucioribus constat: quemadmodum plumbo plumbum, & æs ære maius, grauius est. Similiter & unumquodque cæterorum similib; forma. In excessione enim æqualium partium, quodque grauius est. Eodem modo, lignum & plumbum dicunt. Ex quibusdam enim eisdem omnia corpora, & vnâ materiâ, esse aiunt, sed non videri. Sic autem definitis, non dictum est de simpliciter leui ac graui. Nunc enim ignis quidem, semper est leuis, sursumque fertur: terra verò, ac terrea cuncta, deorsum, atque ad medium ipsum. Quare non ob triangulorum paucitatem, ex quibus quodque ipsorum constare dicunt, ignis aptus est sursum ferri. Maior enim minùs utique moueretur, & grauior esset, cum pluribus ex triangulis constet. Nunc autem contrarium sanè videtur. Quo enim maior est, eo leuior est, & sursum celerius fertur. De supero etiam loco deorsum paruus ignis celerius, & tardiùs magnus fertur.

Insuper, cum id quod pauciora ha-
bet ea quæ sunt generis eiusdem, le-
uius esse, id verò quod habet plu-
ra, grauius esse dicant; aërem, &
ignem, ac aquam ex eisdem affe-
rant triangulis esse, sed paucitate
multitudinèque differre, quapropter
aliud ipsorum leuius, aliud grauius
esse: aliqua sanè multitudo aëris e-
rit, quæ grauior erit aqua. At
totum contrarium accidit. Semper e-
nim maior aër, magis sursum fer-
tur, & omnino pars quævis aëris
sursum ex aqua fertur. Quidam igitur
ita de graui leuique definierunt.
Quibusdam autem non satis visum est
hoc pacto diuidere, sed quamuis æ-
tate vetustiores essent, de hisce ta-
men quæ nunc sunt dicta, modo ma-
gis nouo intellexerunt. Nonnulla nam-
que corpora mole quidem minora,
sed grauiora esse videntur. Patet igitur,
non satis esse, ex æqualibus
ipsis primis ea quæ sunt ponderis æ-
qualis, dicere constare: essent e-
nim æqualia mole. Maius autem ip-
sorum, grauius esse, absurdum qui-
dem est hisce dicere, qui prima ip-
sa ac indiuidua, ex quibus ea cor-
porum constant, quæ pondus ha-
bent, plana inquirunt esse: ij autem
qui solida esse dicunt, magis dice-
re possunt. Compositorum verò quo-
niam singula non hoc modo sese ha-
bere videntur, sed multa grauiora,
minora mole esse videmus, quemadmo-
dum æs, lana: aliam quidam causam
& putant esse, & aiunt. Vacuum enim
comprehensum leuare corpora dicunt,
& interdum maiora facere leuiora,
cum plus habeant, vt inquirunt, va-
cui. Propterea & molem habere ma-
iorem ex æqualibus solidis persæpe
aut ex minoribus composita, dicunt.
Et omnino cuilibet leuiori plus inesse
vacui, causam aiunt esse. dicunt igitur
hoc modo de ipsis. Sed addant
necesse est, qui hoc pacto definiunt, si
sit quippiam leuius, non solùm vacui
plus, sed & solidi minus habere. Si
enim talem rationem excedet, leuius
sanè non erit. Ob id enim ipsum ignem
inquirunt leuissimum esse, quia vacui
plurimum habet. Eueniet igitur, ma-
gnum aurum plus habens vacui, igne
paruo leuius esse, nisi & solidum ipsum
habuerit multiplex. Quare hoc est dicen-
dum. Quidam igitur eorum qui non in-
quirunt vacuum esse, nihil de leui gra-
uique determinarunt, vt Anaxagoras &
Empedocles. Qui verò determinarunt
quidem, non dicunt autem vacuum esse,

A πρὸς δὲ τοῦτοις, ἐπεὶ ὁ μὲν ἐλαττω ἔχει τὰ
* ὁμοιογμῆ, χυφότερον εἶ) φασὶ ὅτι πλείω, κ. ὁμοιογμῆ
βαρύτερον· ἀέρα δὲ καὶ πῦρ, καὶ ὕδωρ, ἐκ
τῶν αἰτῶν εἶ) τειγῶνων, ἀλλὰ ἀφ' ἑαυτῶν
ὀλιγώτερον, καὶ πλήρη· διὸ ὁ μὲν αἰτῶν εἶ)
χυφότερον, ὁ δὲ βαρύτερον, ἔσται ἡ πλῆ-
θος ἀέρος, ὁ βαρύτερον ὕδατος ἔσται. συμ-
βαίνει ἡ πρὸς τοῦ αἰτῶν· αἰεὶ τε γὰρ ὁ
πλείων ἀὴρ ἀνω φέρεται μάλλον, καὶ ὁ-
λως ὁποῦ μέρους ἀέρος ἀνω φέρεται ἐκ
B τῶ ὕδατος. οἱ μὲν οὖν τῶτον τὸν ἔσπον πρὸς
κούφου καὶ βαρέος διώρισαν. τοῖς δ' οὐχ
ἰσχυρὸν ἔδοξεν οὕτω διελεῖν· ἀλλὰ κατὰ ὄν-
τες ἀρχαιότερον τῆς νῦν ἡλικίας, χυφότε-
ρος ἐποίησαν πρὸς τῆς νῦν λεγόντων. φαί-
νεται γὰρ ἕνια τὸν ὄγκον μὲν ἐλάττω τῶν
σωμάτων, ὄντα δὲ βαρύτερα. δήλον οὖν,
ὡς οὐχ ἰσχυρὸν ὁ φάσκων ἐξ ἴσων συγκεί-
σθαι τῶν πρῶτων τὰ ἰσοβαρῆ· ἴσα γὰρ αὐ-
τῶ τὸν ὄγκον. τὰ δὲ πρῶτα καὶ ἄτομα, τοῖς
μὲν ἐπίπεδα λέγουσιν, ἐξ ὧν σιμύεσθηκε τὰ
C βάρος ἔχοντα τῶν σωμάτων, ἄτοπον ὁ φαί-
ναι· τοῖς δὲ στερεά, μάλλον ἐνδέχεται λέγειν,
τὸ μείζον εἶ) βαρύτερον αὐτῶν. τῶν δὲ
σιμύετων, ἐπειδή κατὰ οὐ φαίνεται τῶτον ἔχειν
ἕκαστον τὸν ἔσπον, ἀλλὰ πολλὰ βαρύτερα
ὄρα μὲν ἐλάττω τὸν ὄγκον ὄντα, κατὰ κατὰ ἐ-
ρίου χαλκόν, ἕτερον τὸ αἴμιον οἰονταί τε καὶ
λέγουσιν ἕνιοι. τὸ γὰρ κενὸν ἐμπεριλαμβα-
νόμηνον τὰ σώματα κουφίζην φασὶ, καὶ ποιῶν
ἔστιν ὅτε τὰ μείζω κουφίτερα· πλείον γὰρ
ἔχειν κενόν. ἀφ' ἑαυτῶν γὰρ καὶ τὸν ὄγκον εἶ)
D μείζω συγκείμενα πολλάκις ἐξ ἴσων στερεῶν
ἢ ἐλαττόνων. ὁλως δὲ καὶ πρὸς αἰτίον εἶ)
τῶ κουφότερον, τὸ πλείον ἐνυπὸς ἔχειν κε-
νόν. λέγουσιν μὲν οὖν τῶτον τὸν ἔσπον. ἀνάγ-
κη δὲ παραθεῖναι τοῖς οὕτω διδραχμοῖς, μὴ
μόνον πῆ κενὸν ἔχειν πλέον, ἀλλ' ἢ κουφότε-
ρον, ἀλλὰ καὶ τὸ στερεὸν ἐλάττω. εἰ γὰρ
ὑπερέξει τῆς ἰσότητος ἀναλογίας, ὅσα ἔ-
σται χυφότερον· ἀφ' ἑαυτῶν γὰρ τῶτον καὶ τὸ πῦρ
E εἶ) φασὶ κουφώτατον, ὅτι πλείον ἔχει κε-
νόν. συμβήσεται οὖν μικροῦ πυρός, πολλὸν
χρυσόν πλείον ἔχοντα τὸ κενόν εἶ) κουφό-
τερον, εἰ μὴ καὶ στερεὸν ἔξει πολλα-
πλάσιον· ὥστε τῶτον λεκτέον. ἕνιοι μὲν οὖν
τῶ μὴ φασκόντων εἶ) κενόν, ὅσον διώ-
ρισαν πρὸς κούφου καὶ βαρέος· οἱ, Ανα-
ξάγωρος καὶ Ἐμπεδοκλῆς· οἱ δὲ διδρα-
σμοῖτες μὲν, μὴ φασκόντες δὲ εἶ) κενόν,

ὁ δὲ εἶπον, διὰ τί τὰ μὲν ἀπλῶς κούφα, **A**
 τὰ δὲ βαρέα τῶν ἄλλων· καὶ φέρονται τὰ μὲν
 αἰεὶ ἄνω, τὰ δὲ κάτω· ἐπὶ δὲ τοῦ τῶ ἐνια
 μίξω τὸν ὄγκον ὄντα, κούφοτερον τῶν ἐλατ-
 τόνων εἶ) ἑρμῶν, ὁ δὲ ἐπεμνήσθησαν.
 ὁ δὲ δὴλον ὅπως ἐκ τῶν εἰρημύων ἰμολο-
 γησόμεθα τοῖς * φαινομένοις συμβήσεται λέ-
 γειν αὐτοῖς. ἀναγκασίον δὲ καὶ τοῖς τοῦ τῶ
 πυρὸς κούφοτος ἀπὸ μύθου, ὅτι πολὺ κε-
 νὸν ἔχον, ἡ δὲ ἐν ταῖς αὐταῖς ἐπέχεται δις-
 χρεΐας. ἐλαττον μὲν γὰρ ἔξει φερόν τῶν **B**
 ἄλλων ἑρμῶν, ὅτι κενὸν πλεον· ἀλλ' ὁ-
 μίως ἔσται τὸ πυρὸς πλεον, ἐν ᾧ ὁ φερόν
 ὅτι πλεον ὑπερβάλλει τῶν περὶ ἑρμῶ-
 νων φερόν, ἐν τῶν μικρῶν πλεον γῆς. αὐτὸ δὲ
 φάσι ὅτι κενὸν, πῶς θροῖσι ὅτι ἀπλῶς
 βαρὺ; ἐὰν τὰ πλεον φερόν ἔχον, ἡ δὲ ἐ-
 λαττον κενόν. εἰ μὲν οὖν τῶ φήσονται, ἔσται
 τὸ πλεον γῆς οὕτως ὀλίγον, ἐν ᾧ ὁ φερόν
 ἔσται ἐλαττον, ἐὰν πολλῶν πλεον πυρὸς. ὁ-
 μίως δὲ καὶ τὰ κενῶ θροῖσι, ἔσται τὸ **C**
 κούφοτερον τῶ ἀπλῶς κούφου. ὅτι φερόν
 αἰεὶ ἄνω, ὅτι φερόν αἰεὶ κάτω. τῶ δὲ ἀ-
 δυνάτον. ὅτι γὰρ ἀπλῶς κούφον, αἰεὶ κούφο-
 τερον τῶ ἐχόντων βάρος, ὅτι κάτω φερόν
 ὄντων. ὅτι δὲ κούφοτερον ὅτι αἰεὶ κούφον, διὰ
 τὸ λέγεσθαι καὶ ἐν τοῖς ἐχόντων βάρος, ἔτερον
 ἑτέρου κούφοτερον, οἷον ὕδωρ γῆς. ἀλλὰ μὲν
 ὁ δὲ τὰ κενὸν ἀνάλογον ἔχειν τοῖς τὸ
 πλεον, ἡ δὲ ὄντων λέγειν τῶν λεγόμενων νῦν
 ἀπορίαν. συμβήσεται γὰρ καὶ τῶ τὸν ἑρμῶν
 λέγειν, ὡς αὐτὸς τὸ ἀδυνάτον. ἐν γὰρ τὰ
 πλείονι πυρὶ, καὶ ἐν τὰ ἐλαττονι, τὸν αὐτὸν
 ἔξει λόγον τὸ φερόν τοῖς τὸ κενόν. φέρονται
 δὲ γὰρ τὰ τὸ πλεον αἰεὶ ἄνω πῦρ, τῶ ἐλατ-
 τόνος. ὅτι κάτω δὲ πάλιν ὡς αὐτὸς, ὁ πλείων
 χρυσός, καὶ ὁ μόλυβδος. ὁμοίως δὲ καὶ τῶ
 ἄλλων ἑκάστων τῶ ἐχόντων βάρος. ὁ δὲ ἔδει
 δὲ τῶ συμβαίνον, εἴτε τῶ τῶ δὴ τῶ τὸ
 βαρὺ καὶ τὸ κούφον. ἀπορίαν δὲ ὅτι εἰ διὰ τὸ
 κενὸν μὲν ἄνω * φέρονται, τὸ δὲ κενὸν αὐτὸ,
 μὴ. ἀλλὰ μὲν εἶγε τὸ μὲν κενὸν ἄνω πέφυκε
 φέρονται, κάτω δὲ τὸ πλεον, ὅτι διὰ τῶ τῶ
 τοῖς ἄλλοις ἀπὸ τῶ φερόν ἑκάτερας, ὁ δὲ
 τοῖς τῶ οὐκ ἔχοντων ἔδει σκοπεῖν, διὰ τί τὰ μὲν
 βαρέα, τὰ ὅτι κούφα τῶ ἑρμῶν. ἀλλὰ τοῖς τῶ
 τῶν αὐτῶν εἰπεῖν διὰ τί τὸ μὲν κούφον, τὸ ὅτι ἔχει
 βάρος. ἐπὶ τῶ, τί τὸ ἀπὸ τῶ μὴ διεσπῆναι τὸ
 πλεον, καὶ τὸ κενόν. ἀλλὰ τῶ δὲ ὅτι τὸ κούφον
 κενῶ ποιεῖν, ὡς τῶ ὅτι αὐτὸ κούφον τῶ τῶ τῶ.

A nihil dixere cur alia corporum leuia, a-
 lia grauia sunt, & alia fursum, alia de-
 orsum semper feruntur. Nullam præter-
 ea de hoc mentionem fecerunt, nonnul-
 la, inquam, corporum maiorem habentia
 molem, leuiora minoribus esse. Ne-
 que patet ex hisce quæ dicta sunt, quo-
 nam pacto fiet vt ipsi consentanea dicant
 iis quæ apparent. Eos etiam qui leuita-
 tis ignis causam vacui multitudinem in-
 quiunt esse, eisdem obnoxios difficulta-
 tibus esse necesse est. Minus enim cæte-
 ris corporibus solidi, & vacui plus habe-
 bit. Attamen erit ignis aliqua multitu-
 do, in qua solidum & plenum ea quæ
 continentur in aliqua parua terra, soli-
 da exuperabit. Quodd si & vacui dixe-
 rint: quonam modo definient ipsum sim-
 pliciter graue? Aut enim hoc, quod plu-
 rima solidorum habet, aut hoc, quod
 vacui minus habet. Si igitur hoc dicent
 modo, erit quædam terra adeo parua,
 vt in illa minus sit solidorum quàm ma-
 gno in igne. Similiter si vacuo etiam
 definiant, erit quippiam eorum quæ
C semper deorsum feruntur, leuius eo
 quod simpliciter est leue, semperque
 fertur ad supera loca. Quod quidem est
 impossibile. Id enim quod absolutè est
 leue, leuius est semper hisce quæ pon-
 dus habent, ac deorsum feruntur. Id
 autem quod est leuius, non semper est
 leue: propterea quodd & in hisce qui
 pondus habent, aliud alio leuius di-
 citur esse, vt aqua, terrâ. At verò
 neque hoc, vacuum, inquam, ratio-
 nem ad plenum habere, sufficiens ad sol-
 uendam dubitationem esse videtur. Ac-
 cidet enim & hunc modum dicentibus,
D ipsum identidem impossibile. In maiore
 enim igne atque minore, eandem soli-
 dum ad vacuum rationem habebit. at
 maior ignis, minore fursum celerius
 fertur: & maius aurum plumbumque,
 celerius deorsum mouetur, & cætero-
 rum quodque simili modo, quæ pondus
 habent. At hoc accidere profectò non
 oportebat, si hoc pacto graue leuèque
 est definitum. Absurdum autem, et si
 ob vacuum quidem fursum ferantur,
 vacuum autem ipsum non fursum fera-
 tur. At verò si vacuum quidem aptum
 est fursum ferri, plenum verò deor-
 sum: atque ob hoc vtriusque lationis
 sunt cæteris causæ: nihil de compositis
 considerare oportebat, cur alia corporum
 grauia, alia leuia sunt: sed de his ipsis di-
 cere, cur leue alterum est, alterum pon-
 dus habet. Et insuper, quænam est cau-
 sa vt plenum vacuumque non distent. Va-
 cat autem ratione, & locum vacuo fa-
 cere, quasi ipsum locus quidam non sit.

γρ. φερόνται

γρ. φέρονται

E

Quodd si vacuum mouetur, esse quen-
dam ipsius locum, è quo & ad quem
mutatur, necesse est. Et insuper, quid-
nam ipsius motus est causa? Non est
enim vacuum ipsum. Non enim so-
lùm ipsum, sed solidum etiam moue-
tur. Similiter absurda accidunt, & si
quispiam alter definit, magnitudine
paruitatéque faciens grauiora leuiora-
que, & alio quouis extruens modo,
vniuersis modò eadem materies assigne-
tur, aut plures quidem, subcontra-
riæ tamen. Nam si vna sit, non erit
graue simpliciter, atque leue, quem-
admodum iis accidit qui ex triangulis
constituunt elementa: Sin contrariæ
sint, vt ij qui vacuum plerumque di-
cunt: dici non potest quam ob cau-
sam ea quæ sunt inter simpliciter gra-
uia, leuiáque, grauiora leuioraque
sunt inter sese, & simplicibus etiam
ipsis. Magnitudine autem paruitaté-
que definire, figmento quidem ma-
gis quàm priora, est simile. Sed
quia differentiam elementorum quod-
que facere potest, securiùs ad ante-
riores dubitationes se habet. Ei verò
qui naturam vnam eorum facit quæ
magnitudine differunt, idem accidere
quæ hisce accidunt, qui materiam fa-
ciunt vnam, necesse est, & neque le-
ue quicquam simpliciter esse, neque fer-
ri sursum, sed aut posterius ferri, aut
extrudi: & multa parua paucis magnis
grauiora esse. Quodd si hoc erit, acci-
det, magnum aërem, magnúmque
ignem aqua terráque parua grauiorem ef-
se: quod quidem fieri nequit. Ea igitur
quæ ab aliis sunt dicta, hæc sunt, atque
hoc modo dicuntur.

A ἀναγκάον δὲ εἴωφ κινῆται τὸ κενόν, εἴ) τῖνα
αὐτῷ τόπον, ὅξ εἰ μεταβάλλει καὶ εἰς ὄν.
πρὸς δὲ τούτοις, τί τῆς κινήσεως τὸ αἴτιον; οὐ γὰρ
δὴ τόγε κενόν. εἰ γὰρ αὐτὸ κινῆται μόνον, ἀλλὰ καὶ
τὸ φερόν. ὡσαύτως δὲ συμβαίνει, καὶ ἂν τις ὄγ-
λος θρεῖζῃ, μεγέθη εἰς μικρότητι ποίων βα-
ρύτερα καὶ κοφύτερα γάτερα τῶν ἑτέρων, καὶ
ἄλλον ὄντιναοῖω τῶπον κατασκυιάζων. μόνον
δὲ τῶν αὐτῶν ὕλῃ ἀπασιν ἀποδίδοις, ἢ
πλείους μὲν, ἢ πενδύτας δὲ [μόνον.] μίας
γὰρ [μὲν] ὄσης, οἷα ἔσαι τὸ ἀπλῶς βαρὺ
καὶ κοῦφον, ὡσαύτῃ τῖς ὅκ τῶν τειγώνων σῖνι-
σῶσιν. ἐναντίας δὲ, κατὰ τῶν οἰ τὸ κενόν καὶ τὸ
πλήρες, οἷα ἔσαι τὰ μετὰξὺ τῶν ἀπλῶς
βαρέων καὶ κοῦφον. * ἀλλὰ τῖνα αἴτια βαρὺ-
τερα εἰ κοφύτερα ἀλλήλων, εἰ τῶν ἀπλῶν
ἔστι. τὸ γὰρ μεγέθη καὶ μικρότητι θρεῖζῃ, πεπλα-
σμένω μὲν ὅμοιε μάλλον τῶν πρὸς τῶν.
εἰ δὲ ἐκδέχεται κατὰ ἕκαστον ποίον ἀφοραὴν τῶν
τετάρων στοιχείων, ἀσφαλεστέρωσ ἔχει πρὸς
τὰς ἐμπροσθεν ἀπορίας. * τὸ δὲ μίαν ποίον
φύσιν τῶν τῶν μεγέθη ἀφορεθόντων, ἀναγ-
χάον τούτων συμβαίνει τοῖς μίαν ποιοῦσιν ὕ-
λῃ, εἰ μήτε ἀπλῶς εἴ), μηδὲ κοῦφον, μη-
δὲ φερόμενον αἰώ, ἀλλ' ἢ ὑπερβαρὺ μόνον ἢ
ἐκθλιβομένον, εἰ πολλὰ μικρὰ ὀλίγων με-
γάλων βαρύτερα εἴ). εἰ γὰρ τῶν ἔσαι, συμ-
βῆσεται πολὺν ἀέρα καὶ πολὺν πῦρ ὕδατος εἴ)
βαρύτερα, εἰ γῆσ ὀλίγησ. τῶν δ' ἔστιν ἀδύ-
νατον. πὰ μὲν οἷω πρὸς τῶν ἄλλων εἰρημόνα,
ταῦτα καὶ τῶν λέγεται τὸ τῶπον.

D

ΚΕΦΑΛ. γ.

C A P. III.

*Quodd unumquodque sensilium ita in suum lo-
cum feratur, vt ad speciem.*

Διὰ τί τὰ μὲν ἀνω φέρεται τῶν σωμῶν, τὰ δὲ
κάτω. καὶ τὸ φέρεσθαι εἰς τὸ αὐτῶ
τόπον, τί ἔστι.

NOs autem primùm id definiamus
noportet, quo de maximè quidam
dubitant: Cur alia corporum sursum,
alia deorsum semper, alia sursum deor-
sumque secundùm naturam feruntur.
Deinde de graui leuique, atque affe-
ctibus hisce qui circa ipsa accidunt,
quam ob causam fiunt, dicamus. De hoc
itaque, ferri (inquam) vnumquodque
suum in locum, perinde atque de cæteris
generationibus, existimandum esse vide-
tur. Nam cum tres sint motus, alius in ma-
gnitudine, alius in forma, alius in loco:

HΜεῖσ δὲ πρῶτον λέγωμεν, θρεῖσ ἀμ-
τες πρὸς εἰ μάλιστα ἀποροῦσὶ τῖνες,
ἀλλὰ τί τὰ μὲν ἀνω φέρεται, τὰ δὲ κάτω τῶν
σωμῶν αἰεὶ κατὰ φύσιν, τὰ δὲ καὶ αἰώ εἰ κάτω. μὲν
δὲ ταῦτα, πρὸς βαρέος καὶ κοῦφου, εἰ τῶν συμ-
βαθόντων πρὸς αὐτὰ παθημάτων, ἀλλὰ τῖνα
αἴτια ἕκαστα γῆσ. πρὸς μὲν οἷω τῶν φέρεσθαι
εἰς τὸ ἑαυτῶν τόπον ἕκαστον, ὁμοίωσ ἢ πολλο-
πλίον, ὡσαύτῃ καὶ πρὸς τὰς ἄλλασ γῆσ καὶ
μεταβολάσ. ἐπεὶ γὰρ εἰσὶ τρεῖσ αἰ κινήσεισ, ἢ
μὲν κατὰ μέγεθος, ἢ δὲ κατὰ εἶδος, ἢ δὲ κατὰ τόπον,

εν εκάστη τούτων τίνω μεταβολή οραμένη γιν-
 νομένη εν τῷ ενδονίω εν τῷ ενδονίω, καὶ
 εἰς τὰ μεταξὺ, καὶ ὅσα εἰς τὸ τυχόντα τυ-
 χόντι μεταβολή οὐσάν· ὁμοίως δὲ ὅσα κί-
 νητικὸν εἶ τὸ τυχόν τῶ τυχόντος· ἀλλ' ὡς τὰ
 τὸ ἀλλοιωτὸν καὶ τὸ αὐξητὸν ἕτερον, οὕτω καὶ
 τὸ ἀλλοιωτικὸν καὶ τὸ αὐξητικὸν. ἢ αὐτὸν δὴ
 ἔσπον ληπτέον καὶ τὸ κατὰ τὸ πῶς κινήτικὸν καὶ
 κινήτικόν, οὐδὲ τυχόν εἶ τῶ τυχόντος. εἰ οὖν
 εἰς τὸ ἀνω καὶ τὸ κατώ, * κινήτικόν μὲν τὸ
 βαρυντικὸν καὶ τὸ χυφιστικόν· * κινήτικόν δὲ τὸ
 δυναμει βαρὺ καὶ χυφόν τὸ δ' εἰς τὸ αὐ-
 τῶ τὸ πῶς φέρεσθαι ἕκαστον, τὸ εἰς τὸ αὐτῶ εἶ-
 δος ὅτι φέρεσθαι· καὶ ταῦτα μάλλον αἰ' ὡς
 ἡσυχαστοὶ ὁ ἕλερον οἱ ἄρχαῖοι, ὅτι τὸ ὁ-
 μοίον φέρεσθαι πρὸς τὸ ὁμοίον. τῶτο γὰρ οὐ
 συμβαίνει πῶτος· οὐ γὰρ ἐάν τις μετα-
 βῆ τίνω γίνω, οὐ νῦν ἢ σελήνη, οἰαθήσεται
 τῶ μορίων ἕκαστον πρὸς αὐτῶν· ἀλλ' ὅπου-
 τὰ καὶ νῦν· ὅπως μὲν οὖν τοῖς ὁμοίοις καὶ ἀ-
 δελφοῖς ὑπὸ τῆς αὐτῆς κινήσεως ἀνάγκη
 τῶτο συμβαίνειν. ὡς τὸ ὅπου πέφυκεν ἐν τῷ φέ-
 ρεσθαι μέριον, καὶ τὸ πῶς· ἐπεὶ δὲ ὁ τόπος ὅτι
 τῶ πρὸς ἕκαστον πέρας· πρὸς ἕκαστον δὲ πῶτα
 τὰ κινήματα ἀνω καὶ κατώ, τὸ τε ἕκαστον καὶ
 τὸ μέσον· τῶτο δὲ ἔσπον τινὰ γίνεσθαι τὸ
 εἶδος τῶ πρὸς ἕκαστον· τὸ εἰς τὸ αὐτῶ τὸ πῶς
 φέρεσθαι, πρὸς τὸ ὁμοίον ὅτι φέρεσθαι. τὰ
 γὰρ ἐφεξῆς, ὁμοία ὅτι ἀλλήλοις, ὅτι ἕδωρ
 ἀέρι, καὶ ὅτι πῦρ. ἀνάπαλιν δὲ λέγειν τοῖς
 μέσοις ὅτι, τοῖς δ' ἀκροῖς οὐ· ὅτι, ἀέρι μὲν
 ὕδατι, ὕδαρ δὲ γῆ· αἰεὶ γὰρ τὸ * ἀνώτερον
 πρὸς τὸ ὑπὸ αὐτῶ, ὡς εἶδος πρὸς ὕλιον, οὐ-
 τως ἕκαστον πρὸς ἀλλήλου. τὸ δὲ ζητεῖν ἀφ' οὗ
 φέρεται τὸ πῦρ ἀνω, ἢ δὲ γῆ κατώ, τὸ αὐ-
 τῶ ὅτι καὶ ἀφ' οὗ τὸ ὑγασθὲν αἰ' κινήται καὶ με-
 ταβάλλη ἢ ὑγασθὲν, εἰς ὑγασθὲν ἕρχεται, ἀλλ'
 ὅσα εἰς λευκότητα. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἄλλα
 πῶτα τὰ ἀλλοιωτὰ. ἀλλὰ μὲν καὶ τὸ αὐξη-
 τόν, ὅταν μεταβάλλη ἢ αὐξητὸν, ὅσα εἰς ὑ-
 γασθὲν ἕρχεται, ἀλλ' εἰς μεγέθους ὑπεροχῆ.
 ὁμοίως ὅτι καὶ τούτων ἕκαστον τὸ μὲν ἐν ὅτι ποῖον, τὸ
 δὲ ἐν τῶ πῶς μεταβάλλει· καὶ ἐν τῶ πῶς τὰ
 μὲν χυφά ἀνω, τὰ δὲ βαρῆ κατώ· πλὴν
 ὅτι τὰ μὲν ἐν αὐτοῖς δοκεῖ ἕχον ἄρχῆ τῆς με-
 ταβολῆς. λέγω δὲ τὸ βαρὺ καὶ τὸ χυφόν· τὰ
 δ' ἄλλα, ἀλλ' ἐξωθεν, ὅτι τὸ ὑγασθὲν ἢ τὸ αὐξητὸν.
 καί ποτε καὶ ταῦτα ὅτι αὐτῶν μεταβάλλει,
 καὶ μικρῶς ἡμοιότητος ἐν τοῖς ἐξωθεν κινήσεως,
 τὸ μὲν εἰς ὑγασθὲν ἕρχεται, τὸ δὲ εἰς ἀύξησην.

γρ. κινήτικα
 γρ. κινήτικα

γρ. ἀνώτερον

A in horum quoque mutationem e con-
 trariis in contraria, atque in media
 fieri, & non in quodvis cuiusvis mu-
 tationem esse videmus. Simili modo ne-
 que motuum cuiusvis quodvis, sed ut
 alterabile, ac accrescibile, sunt diuer-
 sa, sic & alteratium ac accrescitium.
 Eodem modo & loco motuum non quod-
 vis cuiusvis mobilis, existimandum est
 esse. Ad superum igitur locum ac infe-
 rum motiva quidem sunt, id quod pon-
 deris, & id quod leuitatis est effectuum:
 mobile autem, id quod potentia graue est,
 atque leue. Ferri vero quodque suum in lo-
 cum, nihil aliud est, quam in suam
 formam ferri. Atque hoc pacto magis quis-
 piam existimauerit id quod antiqui dice-
 bant, simile (inquam) in simile ferri:
 hoc enim non omnino accidit. Non e-
 nim si quispiam terram eo in loco posue-
 rit vbi nunc est Luna, quæque partium
 ad ipsam feretur, sed eum in locum vbi
 etiam nunc est collocata. Omnino igitur
 similibus, & differentiam non subeun-
 tibus, hoc accidat eodem motu necesse
 est. Quare quod pars vna quædam apta
 est ferri, eò & totum aptum est ferri.
 Cùm autem locus ipsius continentis sit fi-
 nis, extremum autem atque medium om-
 nia quæ sursum mouentur deorsumque,
 contineat: atque hoc forma eius quo-
 dammodo sit quod continetur: suum
 in locum ferri nil aliud est, quam in
 simile ferri. Ea enim quæ deinceps sunt
 collocata, similia sunt. Aqua namque,
 aëri, & hic igni similis est. Contra vero
 dici in mediis quidem potest, in extre-
 mis vero non potest: velut aërem aquæ,
 & aquam terræ. Semper enim id quod
 superius est, ad id quod sub ipso collo-
 catur, sic se habet, ut ad materiam for-
 ma. Querere vero cur ignis ad supera
 loca, & terra ad infera fertur, idem
 hoc est quod, cur sanabile, si mouetur,
 atque mutatur, ea ratione qua est sana-
 bile, in sanitatem, & non ad albedinem
 venit. Similiter & cætera alterabilia cun-
 cta. At vero & accrescibile cùm hoc mu-
 tatur, quo est accrescibile, non in sana-
 tatem, sed in excessionem magnitudinis
 venit. Similiter & horum vnumquodque,
 aliud in qualitate, aliud in quantitate
 mutatur: & in loco, leuia quidem ad
 supera, grauia vero ad infera loca proficif-
 cuntur: excipitur tamen hoc. Hæc enim,
 graue, inquam, ac leue, in seipsis mu-
 tationis principium habere videntur: il-
 la vero non in seipsis, sed foris, ceu sana-
 bile ac accrescibile: quanquam & hæc
 interdum ex se ipsis mutantur, & paruo
 facto in externis motu, alterum in sanita-
 tem, alterum in incrementum accedit.

B

C

D

E

Et cum idem sit sanabile, ægritudinisque susceptivum: si ea ratione qua sanabile est, moueatur, in sanitatem pergat: sin hoc, quo ægrotabile est, in ægritudinem fertur. Magis tamen graue leuèque in se ipsis principium habere videntur, propterea quod horum materia propinquissima substantiæ est. Signum cuius est, lationem absolutorum esse, & ultimam motuum generatione. Quare motus hic substantia primus erit. Cum igitur aër ex aqua fit, atque è graui leue, in superum locum venit. Simul autem est leue, & non vltius fit, sed illic est. Patet igitur, cum potentia sit ad actum proficiscens, venire illud & ad tantum, & ad tale, vbi est actus, & quanti, & qualis, & vbi. Eadem est causa, & vt terra ac ignis iam actu ad sua loca nullo impediēte moueantur. Etenim alimentum cum prohibens, & sanabile, cum detinens sublatum fuerit, continuo fertur: & mouet etiam & id quod initio fecit, & id quod subtraxit, aut id vnde resiliuit, vt prius in sermonibus dictum est, in quibus definiebamus, nihil horum ipsum seipsum mouere. Dictum est igitur quam ob causam fertur quodque eorum quæ feruntur, & quid est, suum in locum ferri.

A καὶ ἐπεὶ αὐτὸ τὸ ὑγιασθὲν, καὶ τὸ νόσου δεκτικόν, ἐὰν μὴ κινηθῆ ἢ ὑγιασθὲν, εἰς ὑγίαν φέρεται· ἐὰν δὲ ἢ νοσερὸν, εἰς νόσον. μάλλον δὲ τὸ βαρὺ καὶ κοῦφον τούτων ἐν ἑαυτοῖς ἔχον φαίνεται πρὸς τὸ ἐγγύτατον τῆς οὐσίας εἶναι τὴν τούτων ὑλὴν· σημεῖον δ', ὅτι ἐκφορὰ τῆς ἀπολελυμένων ἐστὶ, καὶ γῆρας ὑστάτη τῆς κινήσεων· ὥστε πρῶτη αὐτῶν εἶναι καὶ κατὰ οὐσίαν αὐτῆς κινήσεις. ὅταν μὲν οὖν γίνηται ἐξ ὕδατος ἀήρ, ἐκ βαρέος κοῦφον, ἔρχεται εἰς τὸ ἀνω. ἅμα δ' ἐστὶ κοῦφον, καὶ οὐκ ἐπὶ γῆς, ἀλλ' ἐκείνῳ ἐστὶ. φανερόν δὲ ὅτι διωάμεθα ὄν, εἰς ἐπιπέδον ἰόν, ἔρχεται ἐκεῖ, καὶ εἰς ἑσοδόν καὶ τοιοῦτον, ὃ ἢ ἐπιπέδον, καὶ ὅπου, καὶ οἴου, καὶ ὅπου. τὸ δὲ αὐτὸ αἴτιον καὶ τῆς ἡδὴ ἀπαρχόντα καὶ ὄντα γῆς, καὶ πῦρ, κινῆσθαι εἰς τοὺς αἰθῆρας τόπους, μηδενὸς ἐμποδίζοντος. καὶ γὰρ ἢ ἐσθῆ, ὅταν τὸ κωλύον, καὶ τὸ ὑγιασθὲν, ὅταν * τὸ ἐπιπέδον μὴ ἦ, φέρεται ἄνω. ἐκείνῳ δὲ τὸ, τε ἐξ ἀρχῆς ποιῆσθαι, καὶ τὸ ἀποσπάσθαι, ἐκ ὅθεν ἀπεπήδησε, καθάπερ εἴρηται ἐν τοῖς πρῶτοις λόγοις, ἐν οἷς διωρίζομαι, ὅτι ὁρῶν τούτων [αὐτῶν] ἑαυτὸ κινῆ. ἀλλὰ τίνα μὲν οὖν αἰτίαν φέρεται τῆς φερομένων ἕκαστον, καὶ τὸ φέρεσθαι εἰς τὸ αὐτῶν τόπον πᾶσι ἐστίν, εἴρηται.

CAPVT IV.

ΚΕΦΑΛ. Δ'.

Quod sit aliquod simpliciter graue, & leue simpliciter, & definitio horum. Quodque determinatum sit medium, ad quod grauia ferantur, atque extremum ad quod leuia.

Τί ὁ βαρὺ ἀπλῶς, ἐκ τὸ κοῦφον, καὶ ὅτι ἐστὶ μέσον πρὸς ὃ ἢ φορὰ τῶν ἐχούσιν βαρέος, καὶ ἀφ' οὗ τῶν κοῦφοις.

Differentias autem, & ea quæ accidunt circa ipsa, nunc dicamus oportet. Primum igitur sit definitum, vt vniuersis videtur, graue quidem simpliciter id esse, quod omnibus substat: leue autem id quod super omnia natat. Simpliciter autem dico, in ipsum genus respiciens, & in ea in quibus ambo non insunt. Ignis enim quæuis magnitudo, nisi fortè quippiam aliud prohibeat, ferri fursum videtur: & terræ etiam quæuis magnitudo, deorsum eodem modo: & celerius id fertur quod maius est. Alio verò modo grauia leuiάque sunt ea quibus vtrunque inest. Etenim natant super aliqua, & substant, vt aër & aqua. absolutè namque neutrum horum leue est, aut graue: terra enim ambo sunt leuiora.

ΤΑ Σ δὲ ἀφορὰς καὶ τὰ συμβαινόντα πρὸς αὐτὰ νῦν λέγωμαι. πρῶτον μὲν οὖν διωρίζω, καθάπερ φαίνεται πᾶσι, βαρὺ μὲν ἀπλῶς τὸ πᾶσιν ὑφίσταμενον· κοῦφον δὲ, τὸ πᾶσιν ἐπιπολάζον. ἀπλῶς δὲ λέγω, εἰς τε τὸ γῆρας βλέπων, καὶ ὅσοις μὴ ἀμφοτέρω ἀπαρχεῖ· οἷον φαίνεται πρὸς μὲν τὸ τυχόν μέγεθος ἀνω φερομένου, αὐτῆς μὴ τυχῆ κωλύον ἕτερον· γῆς δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν ὃ ἐσθῆ καὶ ἰατῆρον τὸ πλῆθον· ἄλλως δὲ βαρὺ καὶ κοῦφον, οἷς ἀμφοτέρω ὑπάρχει, καὶ γὰρ ἐπιπολάζουσι τῶν καὶ ὑφίστανται, καθάπερ ἀήρ καὶ ὕδωρ. ἀπλῶς μὲν γὰρ * ἐστὶ ἕτερον τούτων κοῦφον ἢ βαρὺ· γῆς μὲν γὰρ ἀμφοτέρω κοῦφοτερον.

ἔπιπολάζει γὰρ αὐτῇ τὸ τυχεῖν αὐτῶν μέλιον. A
 πυρὸς δὲ βαρύτερα· ὑφίσταται γὰρ αὐτῶν ὀπό-
 στον αὐτὴ ἢ μέλιον. πρὸς αὐτὰ δὲ ἀπλάως, τὸ
 μὲν βαρὺ, τὸ δὲ κούφον· ἀπὸ μὲν γὰρ ὀπό-
 στον αὐτὴ ἢ, ἔπιπολάζει ὑδατὶ· ὑδωρ δὲ ὀπό-
 στον αὐτὴ ἢ, ἀέρι ὑφίσταται. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν ἄλ-
 λων, τὰ μὲν ἔχουσι βάρος, τὰ δὲ κούφότητα, δη-
 λον ὅτι τούτων μὲν αἰτία πῶντων ἐστὶ ἐν τοῖς
 ἀσιωτέτοις ἀφαιρέσει. καὶ γὰρ τὸ ἐκείνων τε-
 τυχηκέναι τῶν μὲν πλῆρον, τῶν δ' ἐλαττον, ἔσται
 τὰ μὲν κούφα, τὰ δὲ βαρέα τῶν συμπτῶν. ὥστε
 πρὸς ἐκείνων λεκτέον. πᾶλλα γὰρ ἀκροβουτεῖ
 τοῖς πρῶτοις, ὅπως ἔφαθον χεῖναι ποιῆν καὶ
 τοῖς ἀφ' οὗ πλῆρες τὸ βαρὺ λέγουσιν, * καὶ
 ἀφ' οὗ κενὸν τὸ κούφον· συμβαίνει δὲ μὴ πῶν-
 ταχοῦ (αὐτὰ βαρέα δοκεῖν εἶναι) καὶ κούφα, ἀφ' οὗ
 πῶντων πρῶτων ἀφαιρέσει. λέγω δὲ, ὅτι ἐν
 μὲν ἀέρι βαρύτερον ἔσται τριαντάκιον ξύλον
 μελύδου μιναιάδα, ἐν δὲ ὑδατὶ κούφότερον·
 αἴτιον δὲ, ὅτι πῶντα βάρος ἔχει πλῆν πυρὸς,
 καὶ κούφότητα πλῆν γῆς. γὰρ μὲν οὖν καὶ ὅσα
 γῆς ἔχει πλῆρον, πῶνταχοῦ βάρος ἔχειν αἰαγ-
 χῶν· ὑδωρ δὲ πῶνταχοῦ, πλῆν ἐν γῆ· ἀέρας δὲ,
 πλῆν ἐν ὑδατὶ καὶ γῆ· ἐν τῇ αὐτῇ γὰρ χεῖρα
 πῶντα βάρος ἔχει πλῆν πυρὸς, ἢ ὁ ἀπὸ. ση-
 μείον δὲ, ὅτι ἔλκει πλῆρον ὀπεφουσημιόος ἀ-
 σχῆς, τῶν κενού· ὡστ' εἴπερ ἀέρος ἔχει πλῆρον, ἐν
 γῆς, καὶ ὑδατος, ἐν μὲν ὑδατὶ ἐνδέχεται κού-
 φότερον εἶναι ἵνους· ἐν δὲ ἀέρι, βαρύτερον. ἀέ-
 ρι μὲν γὰρ οὐκ ἔπιπολάζει, τῶν δὲ ὑδατὶ
 ἔπιπολάζει. ὅτι δ' ὅτι πῶντα ἀπλάως βαρὺ ἐστὶ
 ἀπλάως κούφον, ἐκ τῶν δὲ ὅτι φαίνεται.
 λέγω δὲ ἀπλάως κούφον, ὅ ἀεὶ ἀνω· ἐ βα-
 ρὺ, ὅ ἀεὶ κατωτέρω πέφυκε φέρεσθαι μὴ κωλύο-
 μενον· τοιαῦτα γὰρ ὅτι πῶντα, ἐστὶ ὅπως οἶον-
 τὰ πῆρες, πῶντα ἔχειν βάρος. βαρὺ μὲν γὰρ
 δοκεῖ ἵνους εἶναι καὶ ἑτέροις, καὶ ἀεὶ φέρεσθαι
 πρὸς τὸ μέσον. ἐστὶ δ' ὁμοίως καὶ τὸ κούφον·
 ὁρα μὲν γὰρ, κατὰ τὸ εἶρηται πρῶτον, ὅτι
 τὰ γενεὰ πᾶσιν ὑφίσταται, ἐστὶ φέρεσθαι πρὸς τὸ
 μέσον· ἀλλὰ μὲν ὡρεται τὸ μέσον. εἰ τοίνυν
 ὅτι πῶντα, ὅ πᾶσιν ἔπιπολάζει, κατὰ τὸ φαί-
 νεται τὸ πῦρ, ἐστὶ ἐν αὐτῇ τῶν ἀέρι ἀνω φε-
 ρόμενον, ὅ δὲ ἀπὸ ἡσυχάζων· δηλον ὅτι τῶντο
 φέρεται πρὸς τὸ ἔσχατον. ὡστε βάρος ὅθεν
 οὐδὲ τ' ἔχειν αὐτὸ ὑφίσταται γὰρ ἐν ἄλλω· εἰ
 δὲ τῶντο, εἴη αὐτὸ πῶντα ἔτερον, ὅ φέρεται πρὸς
 τὸ ἔσχατον, ὅ πᾶσι τοῖς φερομένοις ἔπιπολά-
 ζει. νῦν δὲ ὅθεν φαίνεται. τὸ ἀεὶ πῦρ ὅθεν
 ἔχει βάρος, ὅθεν ἢ γῆ κούφότητα ὅθεν μίαν,

γρ. καὶ πρὸς
 ἀφ' οὗ

Quævis enim pars ipsorum subsidet
 igni. Ad seipsa verò simpliciter a-
 liud est graue, aliud est leue. Aer
 enim quantaus magnitudine semper
 est super aquam: aqua autem quan-
 taus quantitate, subsidet aëri sem-
 per. Quoniam autem & cæterorum
 alia pondus habent, alia leuitatem
 patet, differentiam, quæ in simpli-
 cibus est, horum omnium causam esse.
 Ex eo namque quia aliud plus,
 aliud minus illorum sunt assecuta,
 alia corporum leuia, alia grauia e-
 runt. B Quare de illis dicendum est.
 Cætera enim illa prima sequuntur.
 Quod & eos oportere facere dici-
 mus, qui ob plenum, graue esse
 dicunt, & ob vacuum, leue. Ac-
 cidit igitur, eadem non vbique gra-
 uia leuiaque ob differentiam primo-
 rum videri. C Lignum enim centum li-
 brarum, plumbo vnus libræ in aë-
 re grauius, in aqua leuius erit. Cau-
 sa autem est, omnia, præter ignem,
 pondus, & leuitatem, præter terram,
 habere. D Terram igitur, & quæ terræ
 plurimum habent, vbique grauitatem
 habere necesse est: aquam autem v-
 bique præterquam in terra: & aërem
 similiter, præterquam in aqua, ac terra.
 E Suo enim in loco grauitatem habent om-
 nia, præter ignem. Signum cuius est, vt-
 rem inflatum plus ponderis, quàm vacuum
 habere. Quare si quid plus aëris habet,
 quàm terræ, & aquæ, id in aqua qui-
 dem alio leuius, in aëre verò grauius esse
 potest: nam non natat quidem super
 aërem, natat autem super aquam. Esse
 autem quippiam simpliciter graue, atque
 simpliciter leue, ex hisce perspicuum est.
 Atque leue simpliciter id dico, quod
 semper sursum aptum est, nisi prohibea-
 tur: & graue id quod semper deorsum
 aptum est ferri. Sunt enim aliqua talia,
 & non omnia pondus habent, vt quidam
 putant. Nam & aliis quibusdam graue esse
 videtur, semperque ad medium ferri. Est
 autem & leue simili modo. Videmus enim,
 vt dictum est prius, terrea ipsa sub omni-
 bus esse collocata, atque ad medium ferri.
 At verò, medium ipsum est definitum.
 Si igitur est quippiam, quod super om-
 nia eminet, vt ignis in ipso aëre sursum
 ferri videtur, aëre quiescente, patet hunc
 ad ipsum extremum ferri: quare nihil ipso
 ponderis habere potest: sub alio enim col-
 locaretur. At si hoc esset, aliquid aliud esse
 profecto, quod ad ipsum extremum mo-
 ueretur, quodque super omnia, quæ ferun-
 tur, collocaretur. Nunc autem nihil esse
 videtur. Ignis igitur nullum pondus habet,
 neque etiam terra leuitatem vllam habet.

siquidem subsidet vniuersis, idque quod subsidet, ad ipsum medium fertur. At verò medium esse, ad quod latio fit eorum quæ pondus habent, & ex quo leuia sursum feruntur, ex multis patet. Primò quidem ex eo quia nihil ferri in infinitum potest: vt enim nihil est impossibile, sic neque fit impossibile. Latio verò è quopiam in quippiam generatio est. Deinde ignis quidem sursum, terra verò, & quicquid pondus habet, deorsum, similes ad angulos fertur. Quare ad medium ipsum feratur necesse est. Vtrum autem ad terræ medium, an vniuersi feratur, cum idem medium sit ipforum, alia ratio est. Cum autem id quod omnibus substat, ad medium ipsum feratur, id quod super omnia natat, ad vltimum capedinis, in qua fit motus, feratur necesse est. Sunt enim contraria, medium & extremum, & substatre atque natate. Quapropter & cum ratione duo sunt, graue & leue: & loca enim sunt duo, medium ipsum, atque extremum. Est igitur quid & id quod est inter hæc, quod ad vtrumque ipforum alterum dicitur. Id enim quod est inter, extremum aliquo modo, & mediū est amborū: quocirca est quid & aliud graue & leue, ceu aër & aqua. Dicimus autem id quidem quod continet, formæ esse: id autem quod continetur, materiei. Atque hæc differentia, vniuersis in generibus est. In qualitate enim & quantitate, est aliud vt forma magis, aliud vt materies: & in loco simili modo. Superum enim, est definiti: inferum, materiei. Quare & in ipsa materia, quæ est ipsius grauis & leuis, quo quidem tale est potentia, eo grauis materies est: quo verò tale est, eo leuis materies est. Atque eadem quidem est, esse autem non idem est: quemadmodum & ægrotabile ac sanabile, idem est, esse verò non idem est: quapropter neque morbis obnoxio esse, aut salubri.

CAP. V.

Quòd necesse sit esse elementa quatuor.

Id igitur quod talem materiam habet, leue est, sempérque sursum fertur: id verò quod contrarium habet, graue est, sempérque deorsum fertur. At ea quæ diuersas quidem ab his habent, sic verò inter sese habentes vt hæc se habent, simpliciter & sursum & deorsum feruntur. Quapropter aër & aqua leuitatem habent, & pondus. Atque aqua quidem vniuersis, terra excepta, substat. aër autem super omnia eminent, igne excepto. Cum autem vnum sit solum, quod super omnia natat, & vnum item, quod subsidet vniuersis, duo alia esse necesse est,

A **Εἴωρ ὑφίσταται πᾶσι, καὶ τὸ ὑφίστασθαι φέρεται ὅτι τὸ μέσον. ἀλλὰ μὲν ὅτι γ' ἔστι μέσον, πρὸς ὃ λέ' φορεῖ τοῖς ἔχουσι βάρος, καὶ ἀφ' ὅ τῆς κούφου, δὴλον πολλαχῶς. πρῶτον μὲν τὰ εἰς ἀπειρον μὴ εἰδέσθαι φέρεται μηδέν. ὡς γὰρ εἶναι ἔστιν ἄδύνατον, οὕτως ἔσθ' ἄνευ αἰθέρος. λέ' δὲ φορεῖ, ἡμεῖς ποθεν ποῖ. ἔπειτα πρὸς ὁμοίαν φαίνεται γωνίας, τὸ μὲν πῦρ αἰὼ φερόμενον, λέ' δὲ γῆ κάτω, καὶ πᾶν τὸ βάρος ἔχον. ὡς τ' ἀνάγκη φέρεται πρὸς τὸ μέσον. τῆτο ἢ πρότερον συμβαίνει πρὸς τὸ τῆς γῆς μέσον, λέ' πρὸς τὸ τῆς πύλης, ἐπεὶ * ταῦτόν ἐστιν, ἄλλος λόγος. ἐπεὶ δὲ τὸ * πᾶσι ὑφίστασθαι φέρεται πρὸς τὸ μέσον, ἀνάγκη τὸ πᾶσιν ὅτι πολλαχῶς φέρεται πρὸς τὸ ἔχατον τῆς γῆς, εἴ ἢ ποιούμεθα πλεὺς κινήσιν ἐναντίον γὰρ τὸ μὲν μέσον ὡς ἔχατον, * τὸ ἢ ὑφίστασθαι αἰεὶ ὡς ὅτι πολλαχῶς. δὲ καὶ βύλως τὸ βαρὺ καὶ κούφον δύο ἐστὶ. καὶ γὰρ οἱ τόποι δύο, τὸ μέσον καὶ τὸ ἔχατον. ἐστὶ δὲ ἡ πῆξ τὸ μεταξύ τούτων, ὃ πρὸς ἑκάτερον αὐτῶν λέγεται ἰστέρον. ἐστὶ γὰρ ὡς ἔχατον ἔ μέσον ἀμφοτέρων τὸ μεταξύ δὲ τῆτο, ἐστὶ πῆ καὶ δὴ βαρὺ ἔ κούφον. οἷον ὕδωρ καὶ αἶρ. φανερὸν ἢ τὸ μὲν πρὸς ἔχον ἐστὶ τῆ εἶδος, τὸ δὲ πρὸς ἔχον τῆς ὕλης. ἐστὶ δ' ἐπὶ πᾶσι [τύποις] τῆς γῆς αὐτῆ ἢ ἀνάστασις. καὶ γὰρ ἐπὶ πᾶσι, καὶ ἐπὶ πᾶσι, ἐστὶ τὸ μὲν ὡς εἶδος μάλλον, τὸ δὲ ὡς ὕλη. καὶ οἷον τῆς καὶ τὸ πᾶν ὡς αὐτῶς, τὸ μὲν αἰὼ τῆ ὡρισμένη. τὸ δὲ κάτω τῆς ὕλης. ὡς τε ἔ ἐπὶ αὐτῆ τῆ ὕλη τῆ τῆ βαρέος καὶ κούφου, ἢ μὲν * τοιοῦτον διωάμει, βαρέος ὕλη, ἢ δὲ τοιοῦτον, κούφου. καὶ ἐστὶ μὲν ἡ αὐτῆ, τὸ δ' ἐστὶ τῆ τῆ. ὡς γὰρ ἔ τὸ ἰσοστέρον καὶ τὸ ὑγασθόν, τὸ δ' ἐστὶ τῆ τῆ. ὡς γὰρ ἔ τῆ τῆ ὡς τὸ νοσῶν ἐστὶ, λέ' ὑγασθόν.**

ΚΕΦΑΛ. Ε'

Ὅτι ἀνάγκη τέσσαρα εἶναι τὰ στοιχεῖα.

Τὸ μὲν οὖν ἔχον τριακτῶ ὕλη, κούφον ἔ αἰεὶ αἰὼ. τὸ δὲ πλεὺς ὀνομασθῆναι, βαρὺ, [καὶ] αἰεὶ κάτω. * τὸ δὲ ἑτέρας μὲν τούτων, ἐχούσας δὲ οὕτω πρὸς ἀλλήλας, ὡς αὐτῶν, ἀπλάως καὶ αἰὼ καὶ κάτω φερομένης. δὲ αἶρ καὶ ὕδωρ ἔχουσι καὶ κούφότητά ἔ βάρος ἑκάτερον. καὶ ὕδωρ μὲν πλεὺς γῆς, πᾶσι ὑφίσταται. αἶρ δὲ, πλεὺς πυρός, πᾶσι ὅτι πολλαχῶς. ἐπεὶ δ' ἔστιν ἐν μόνον ὃ πᾶσι ὅτι πολλαχῶς, καὶ ἐν ὃ πᾶσι ὑφίσταται, ἀνάγκη δύο ἄλλα εἶναι,

τ. αὐτῶν
γρ. πᾶσι ὑφ.
καὶ πᾶσι ὑφί-
σταται αἰεὶ πᾶσι
ὅτι πολλαχῶς

καὶ πᾶσι ὑφί-
σταται αἰεὶ πᾶσι
ὅτι πολλαχῶς

Vetus in-
terpr. &
Arg. πᾶσι δὲ
ἐπ. & μοχ
φίρεται προ
φίρεται

αὐτὴ καὶ ὑφίσταται τῆν, καὶ ἐπιπλάθει τῆν. ὥστε
 ἀνάγκη καὶ τὰς ὑλίας ποσότητας εἶναι, ὅσα
 ταῦτα, τέταρτος. ἔτι δὲ τέταρτος, ὡς μίαν
 μὲν ἀπὸ μέρους τῆν κοινῶν. ἄλλως τε καὶ εἰ
 γήνοισιν ἔξ ἀλλήλων, ἀλλὰ τὸ εἶναι ἔτε-
 ρον. ὅθεν γὰρ κωλύει τῆν ἐπιπλάθει
 μεταξὺ καὶ ἐν καὶ πλείω, ὡς ἂν ἐν χρώ-
 μασι. πολλαχῶς γὰρ λέγεται τὸ μεταξὺ
 καὶ τὸ μέσον. ὅν μὲν οὖν τῆν αὐτῶν χρώμα, τῆν
 ἐξόντων καὶ βάρος καὶ κουφότητα, ἕκαστον ἔχει
 βάρος. ἡ δὲ γῆ, ἐν ἅπασιν ἔχει βάρος,
 κουφότητα δὲ οὐκ ἔχει, * ἡ μὲν ἐν οἷς
 ἐπιπλάθει. δὲ τὸ ὑποσσωμμένων μὲν, φέ-
 ρεται εἰς τὸ ἐφεξῆς καίτω. ἀπὸ μὲν, εἰς τῆν
 τῆν ὑδατος χρώμα. ὕδωρ δὲ, εἰς τῆν τῆς γῆς.
 ἀπὸ δὲ εἰς τῆν τῆς πυρός, ἀναρρομῶν τῆν
 πυρός, οὐκ οἰοῦνται ὁ ἀπὸ, ἀλλ' ἡ βία.
 ὡς ἂν καὶ τὸ ὕδωρ ἀπῆται, ὅταν γῆται τὸ
 ἐπιπλάθει ἐν, καὶ τῆν ἀπῆται τῆς ἀπὸ τῆς
 φορέας, ὡς φέρεται τὸ ὕδωρ καίτω. ὅθεν τὸ
 ὕδωρ εἰς τῆν τῆς ἀέρος, ἀλλ' ἡ ὡς νῦν εἴ-
 ρηται. ἡ γῆ δὲ τῆν τῆς πάσης, οὐκ οὐχ ἐν τὸ ἐπι-
 πλάθει. δὲ τὸ μὲν ὕδωρ εἰς τὸ ἀγγεῖον πυ-
 ρωτῆν, ἀπῆται. ἡ δὲ γῆ, οὐ. ὡς ἂν τὸ ὅθεν ἡ
 γῆ ἀπὸ, ὅθεν τὸ πῦρ καίτω εἰσὶν, ὑφαρρομέ-
 νου τῆς ἀέρος. ὅθεν γὰρ ἔχει βάρος ὅθεν ἐν
 τῆν αὐτῶν χρώμα, ὡς ἂν ὅθεν ἡ γῆ κουφότητα.
 φέρεται δὲ καίτω τὰ δύο, ὑποσσωμμένων δὲ
 ἡ τὸ μὲν ἀπλάως βαρὺ ἐστίν, ὁ πᾶσιν ὑφί-
 σταται. τὸ δὲ πᾶσι ἡ βαρὺ ὄν, εἰς τῆν αὐτῶν
 χρώμα, ἡ οἷς ἐπιπλάθει, δὲ ὁμοιότητα τῆς
 ὑλίας. ὅτι δὲ ἀνάγκη ποιεῖν ἴσας τὰς ἀφ-
 φορέας αὐτοῖς, δηλοῦν. εἰ μὲν γὰρ μία ὑλη
 πᾶσιν, οἷς ἡ τὸ κενόν, ἡ τὸ πλήρες, ἡ τὸ μέ-
 γεθος, ἡ τὰ τρίγωνα, ἡ πᾶσι αἶτω, ἡ πᾶσι
 καίτω, οἰοῦνται. * ἡ δὲ ἕτερα φορέα ὅθεν ἐπι-
 ἔσαι. ὡς τὸ ἡ κούφον ὅθεν ἐστίν ἀπλάως, εἰ
 πᾶσι ῥέπει μᾶλλον τὰς ἐκ. μειζόνων εἶναι
 σωματῶν, ἡ ἐκ πλεόνων, ἡ ὅτι πλήρη. τῆ-
 ρ δὲ ὁρῶ μὲν τε τὸ δέδεικται ὅτι ὁμοίως καί-
 τω τε αἰεὶ καὶ πᾶσι καὶ φέρεται, τὸ ἀπὸ. εἰ
 δὲ τὸ κενόν ἡ ἡ ποιῶτον, ὁ αἰεὶ αἶτω, οὐκ ἔσαι
 τὸ αἰεὶ καίτω. καὶ τῆν μεταξὺ δὲ ἕνεια ἔσαι καί-
 τω τῆν γῆς. ἐν γὰρ τὰς πολλῶν ἀέρι τρίγω-
 να πλείω, ἡ τὰ τετρα, ἡ τὰ μίχρα ἔσαι. οὐ
 φαίνεται δὲ ἔστιν μόνον ἀέρος καίτω φερό-
 μῶν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆν κούφου, εἰ ἂν ἐκφ-
 νο ποιῆση τῆς ὑφῆρον τῆν ὑλη. εἰ δὲ δύο τὰ
 μεταξὺ, πᾶσι ἔσαι ποιῶντα ἂν ποιεῖ ἀπὸ τε
 τὸ ὕδωρ; οἷς εἰ τῆς φαίη εἶναι κενόν, καὶ πλήρες.

γ. α. μ. η

μ. εἰ δὲ ἐπ. mendosè.

A quæ & cuiusque substant, & super aliquid
 collocantur. Quare & materias quot hæc
 sunt, tot esse necesse est, quatuor, inquam:
 adeo verò quatuor, ut una quidem sit om-
 nium communis, præsertim si ex sese mu-
 tuò fiant: esse verò diversum sit. Nihil e-
 nim verat ut inter contraria unum sit, atque
 plura: quemadmodum in coloribus. Mul-
 tis enim modis dicitur id quod est inter, ac
 medium ipsum. Unumquodque igitur eo-
 rum quæ pondus habent, leuitatémque,
 B pondus habet suo in loco: terra autem in
 omnibus habet pondus, leuitatem autem
 non habet, nisi in hisce super quæ natat.
 Quapropter si subtrahatur, deorsum in id
 fertur, quod deinceps est collocatum. aër
 quidem in locum aquæ, aqua verò in lo-
 cum terræ. Sursum autem in locum ignis,
 si ignis ipse tollatur, aër non feretur ni-
 si vi: sicut & ipsa aqua trahitur, cum
 ipsum planum fuerit unum: atque cele-
 rius quispiam traxerit aquam sursum, quam
 sit ea latio qua fertur ipsa deorsum. Ne-
 que aqua similiter in aëris locum fertur, ni-
 si uti nunc diximus. Terra autem hoc non
 patitur, quia planum non est unum.
 C Quapropter aqua quidem in vas ignitum
 trahitur, terra verò non trahitur. Ut au-
 tem terra non fertur sursum, sic neque
 ignis deorsum fertur, si subtrahatur aër:
 nihil enim ponderis habet neque suo in
 loco, quemadmodum neque terra vi-
 lius est particeps leuitatis. Feruntur au-
 tem duo deorsum, si infra subtrahantur:
 quia aliud est absolutè graue, quod qui-
 dem omnibus subsidet: aliud ad aliquid
 graue, quod quidem suum in locum, aut
 in eorum super quæ natat, propter mate-
 D riei similitudinem, fertur. Esse autem ne-
 cessarium, æquales facere differentias ip-
 sis, patet. Nam si una sit omnium mate-
 ries, aut vacuum, aut plenum, aut ma-
 gnitudo, aut trianguli, aut vniuersa sur-
 sum, aut vniuersa deorsum ferentur, altera
 verò latio non erit. Quare nihil erit sim-
 pliciter leue, si cuncta inclinantur magis
 deorsum, ex eo quia aut ex maioribus sunt
 corporibus, aut ex pluribus, aut quia sunt
 plena. Hoc autem & videmus, & demon-
 stratum est, similiter (inquam) deorsum
 semper, & vbique, ac sursum corpora ferri.
 E Si verò vacuum sit, aut quippiam tale,
 quod sursum semper feratur, non erit id
 quod semper deorsum fertur: & mediorum
 aliqua celerius deorsum, quam terra, fe-
 rentur. Magno enim in aëre, trianguli plu-
 res erunt, aut solida aut plana: at nulla pars
 aëris deorsum ferri videtur. Similiter &
 in leui, si illud fecerit quispiam excede-
 re materia. Sin verò duæ sunt materia: ve-
 luti si quispiam dixerit esse vacuum, atque
 plenum, ipsa media aër, inquam, & aqua,
 quonam pacto facient ea quæ faciunt?

Ignem igitur vacuum esse dicunt ; quapropter & sursum fertur : terram autem, plenum, quocirca deorsum fertur: aërem verò plus ignis habere, & aquam plus terræ. Erit itaque quædam aqua, quæ plus ignis habebit, quam parvus aër : & aër magnus plus terræ quam parua aqua. Quare magnam aliquam aëris partem aqua parua deorsum ferri celerius oportebit : hoc autem nusquam vnquam fieri videtur. Vt igitur & ignem ideo sursum ferri necesse est, quia hoc habet, vacuum, inquam, cætera verò non ; & terram ideo deorsum ferri, quia plenum habet : sic & aërem ideo suum in locum ferri, ac super aquam collocari necesse est ; quia hoc habet : & aquam ideo deorsum ferri, ac sub ipso aëre collocari, quia hoc habet. Si verò aut vnum quid ambo sint, aut duo, ambo verò insint vtrique, erit aliqua multitudo vtriusque, qua quidem aërem aqua parum excedet supero, & aër aquam infero, quemadmodum sæpe est dictum.

A ὁ μὲν οὖν πῦρ, κενόν δὲ καὶ ἀνω πλεονάζον, πλήρες δὲ καὶ κάτω. αἴερα δὲ πλεονάζοντες ἔχον, ὕδαρ δὲ γῆς ἔσαι γὰρ τὸ ὕδωρ, ὃ πλεονάζον ἔξει πῦρ ὀλίγου αἴερος καὶ ἀήρ πολλός, ὀλίγου ὕδατος γὰρ πλείω. ὥστε δεήσει αἴερος ἐκ πλεονάζοντος φέρεσθαι γὰρ καὶ κάτω, ὕδατος ὀλίγου. τῆτο δ' ἐφαίνεται οὐδαμῶς ὅσδε ποτε αἰάνων καὶ τῶν ὡσπερ καὶ ὁ πῦρ ἀνω, ὅτι ποδὶ ἔχει ὅτι τὸ κενόν τὰ δὲ ἄλλα ἐκ τῶν γὰρ καὶ κάτω, ὅτι τὸ πλήρες ἔχει καὶ τὸ αἴερα εἰς τὸν αὐτὸν, ὅτι αἰώτερον τῶν ὕδατος, ὅτι ποδὶ πῦρ ἔχει καὶ τὸ ὕδωρ κάτω, ὅτι τοῖόνδε. * εἰ δὲ ἴσῳ ἐν πᾶσι ἀμφω ἢ δύο, ἀμφω δ' ἰσορροῦσιν ταῦτα ἑκατέρω, ἔσαι ἢ πλεονάζοντες ἑκατέρω δ' ὕδατος ἔξει ὕδωρ τε αἴερος ὀλίγου, τὰ δὲ ἀνω, καὶ ἀήρ ὕδατος, τὰ δὲ κάτω, καὶ γὰρ εἰρήσονται πολλὰκις.

CAPUT VI.

Quod figura sit causa, ut velocior, aut tardior sit motus, non tamen efficiat ut sursum aut deorsum tendat.

Figuræ autem causæ non sunt, ut aut sursum aut deorsum absolutè ferantur : sed ut celerius tardiùsque ferantur. Propter quas autem causas, non est difficile videre. Dubitatur enim nunc, cur latum ferrum plumbumque super aquam natat, alia verò minora, minùsque grauia, si rotunda sint, aut longa, ut acus, deorsum feruntur : & nonnulla ob paruitatem, ut arena auri, aliàque terrea, puluerisque similia, super aërem natant. Causam igitur omnium horum esse putare, vti Democritus censet, non rectè se habet. Ille enim dicit, ea calida quæ sursum ex aqua feruntur, grauium ea quæ lata sunt, sustinere, angusta verò delabi : pauca enim ea esse quæ ipsa offendunt. In aëre autem magis etiam id ipsum fieri oportebat, ut obiicit ille ipse : obiectione verò allata, molliter soluit. Dicit enim non in vnum motionem eorum corporum fieri, quæ sursum feruntur. Cùm autem continuorum alia facilè, alia minùs facilè diuidi possint : & diuisiua modo eodem, alia magis, alia minùs : has esse causas est putandum. Id igitur facilè diuisibile est, quod facilè terminos suscipere potest : & id magis quod magis.

ΚΕΦΑΛ. 5'

C Ὅτι τὰ σῆματα ὅσα αἴτια τῶν φέρεσθαι ἀπλῶς ἢ κάτω ἢ ἀνω, ἀλλὰ τῶν γὰρ καὶ ἢ βαρύτερον.

D ΤΑ δὲ σῆματα ὅσα αἴτια τῶν φέρεσθαι ἀπλῶς, ἢ κάτω ἢ ἀνω, ἀλλὰ τῶν γὰρ καὶ ἢ βαρύτερον. δι' αἷ δ' αἰτίας, ἐκαλεπόν ιδεῖν. ἀπορροῦσιν γὰρ νῦν, δὲ πῦρ τὰ πλατέα σιδήρια, καὶ μόλυβδος ὅτι πλεονάζοντες τῶν ὕδατος, ἀλλὰ ἢ ἐλάττω ὅτι ἦτον βαρέα, ἀπὸ ἢ ἐρογγύλα ἢ μακρὰ, ὅτι βελόνη, κάτω φέρεται. καὶ ὅτι ἔνια ἀπὸ σμικρότητα ὅτι πλεονάζοντες, ὅτι τὸ ψῆγμα, καὶ ἄλλα γέωδη καὶ κονιορτώδη, ὅτι τῶν αἴερος. ὡς δὲ τούτων ἀπορροῦσιν, τὸ μὲν νομίζον αἴτιον εἶναι ὡσπερ Δημόκριτος, ἐκ ὁρῶν ἔχει. ἐκείνος γὰρ φησὶ τὰ ἀνω φερόμενα θερμὰ ἐκ τῶν ὕδατος, ἀνακωχθεῖσιν τὰ πλατέα τῶν ἐγγύτων βαρέος. τὰ δὲ στενὰ ἀπὸ πῦρ ὀλίγα γὰρ εἶναι * τὰ ἀντικρούμενα αὐτοῖς. ἔδδ δ' ἐν τῶν αἴερος ἐπὶ μάλλον τῶν τοιοῦτων, ὡσπερ ἐπίστανται καὶ κείνος αὐτός. ἀλλ' ἐπίστανται, λυγὰ μαλακῶς. φησὶ γὰρ ὅσα εἰς ἐν ὁρμῶν τῶν ὡσπερ λέγω ὡσπερ τῶν κίνησιν τῶν ἀνω φερόμενων σωμῶν. ἐπεὶ δὲ ὅσα τὰ μὲν ὁρμῶν ὅσα τῶν σῶματων, τὰ δὲ ἦτον καὶ διαμετρήσιν ὅτι αὐτὸν ὅσα τῶν, τὰ μὲν μάλλον, τὰ δὲ ἦτον, τὰ ὅσα εἶναι νομίζον αἰτίας. ὁρμῶν μὲν ὡσπερ, τὸ ὁρμῶν, καὶ μάλλον τὸ μάλλον.

E

αἰρ δὲ μάλλον ὑδατος τοιοῦτον, ὑδαρ ὃ γῆς. **A** Αἰραυτὲμ μαγίς ἐστὶ τάλε, **quàm aqua, &**
 καὶ ὃ ἐλαττον δὴ ἐν ἐκάστῳ γῆσι, διδαι- **aqua magis quàm terra. Minus etiam quo-**
 ρετώτερον. Ἐ ἀφασπᾶται ῥᾶον. Τα μὲν οὖν **que in genere corpus, magis faciliè diuidi-**
 ἔχοντα πλάτος ἀφ' ὃ πολὺ περιλαμβανῆν, **tur, faciliùsq; disrumpitur. Ea igitur quæ**
 ἔπιμῆσι, ἀφ' ὃ μὴ ἀφασπᾶσαι ὃ **latitudinem habent, quia multum com-**
 πλῆρον ῥαδίως. τὰ δ' ἐναντίως ἔχοντα πῶς **prehendunt, ideo supra manent, propter-**
 γήμασι, ἀφ' ὃ ὀλίγον περιλαμβανῆν, φέ- **ea quòd non faciliè illud disrumpitur. Ea**
 ρεται κάτω, ἀφ' ὃ διαρῆν ῥαδίως. καὶ ἐν **verò quæ contrario modo sese habent figu-**
 ἀέρι πολὺ μάλλον, ὅσα διδαιρετώτερος **ris, quia parum comprehendunt, ideo de-**
 ὑδατός ἐστιν. ἐπεὶ δὲ τό, τε βάρος ἔχῃ πῖνα **orsum feruntur, propterea quòd faciliè il-**
 ἰσῶν, κατ' ἰσὺ φέρεται κάτω, καὶ τὰ σίυε- **lud diuidunt: & in aère multo magis, quo**
 γῆσι *γρ. διδασπᾶται* **χῆ πῶς ὃ μὴ * ἀφασπᾶσαι, ταῦτα δεῖ** **faciliùs quàm aqua, diuiditur. Cùm au-**
 πῶς ἀλλήλα συμβάλλῃν. ἐὰν γὰρ ὑπερ- **tem & pondus aliquas habeat vires, quibus**
 βάλλῃ ἢ ἰσῶς ἢ τῶ βάρος πῆς ἐν τῷ συ- **deorsum fertur, & continua simili modo**
 νεχεῖ, πῶς πῶ ἀφασπᾶσιν, καὶ πῶ δια- **ut non disrumpantur, hæc inter sese con-**
 ρεσιν, βιάσεται κάτω θάπτον. ἐὰν δὲ ἀσθε- **ferre oportet. Si vires enim ponderis, eas**
 νετέρα ἢ, ἔπιπολάσῃ. πῶς μὲν οὖν βαρέος, **vires quæ in continuo sunt ad disraptionem**
 καὶ κούφου, Ἐ τῶ πῶς αὐτὰ συμβαινόντων, **diuisionémque exuperent, vim infe-**
 ἀφωείδω τῆσιν ἢ μῖν τ' ἔσπον. **ret ipsum graue, celeriùsq; deorsum fere-**
tur: sin imbecilliores sint, supra manebit,
atque natabit. De graui igitur atque leui,
& de hisce quæ circa ipsa accidunt, à no-
bis hoc modo sit definitum.

A Aër autem magis est tale, quàm aqua, &
 aqua magis quàm terra. Minus etiam quo-
 que in genere corpus, magis faciliè diuidi-
 tur, faciliùsq; disrumpitur. Ea igitur quæ
 latitudinem habent, quia multum com-
 prehendunt, ideo supra manent, propter-
 ea quòd non faciliè illud disrumpitur. Ea
 verò quæ contrario modo sese habent figu-
 ris, quia parum comprehendunt, ideo de-
 orsum feruntur, propterea quòd faciliè il-
 lud diuidunt: & in aère multo magis, quo
 faciliùs quàm aqua, diuiditur. Cùm au-
 tem & pondus aliquas habeat vires, quibus
 deorsum fertur, & continua simili modo
 ut non disrumpantur, hæc inter sese con-
 ferre oportet. Si vires enim ponderis, eas
 vires quæ in continuo sunt ad disraptionem
 diuisionémque exuperent, vim infe-
 ret ipsum graue, celeriùsq; deorsum fere-
 tur: sin imbecilliores sint, supra manebit,
 atque natabit. De graui igitur atque leui,
 & de hisce quæ circa ipsa accidunt, à no-
 bis hoc modo sit definitum.

ARISTOTELIS

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ,

ΠΕΡΙ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΦΘΟΡΑΣ

τῆς εἰς δύο β' Α.

ARISTOTELIS

STAGIRITÆ DE GENERATIONE

ET CORRUPTIONE.

LIBER I.

Francisco Vatablo Interprete.

CAPVT I.

ΚΕΦΑΛ. α'.

De generatione & alteratione, Priscorum sententia.

Τῶν ἀρχαίων δόξαι περὶ γενέσεως & φθορᾶς.

DE ortu autem ac interitu eorum quæ natura gignuntur intereuntque, vniuersim de omnibus, tū causas tum rationes eorum distinguendo, dicamus oportet, præterea quid accretio quidque alteratio sit: & eandem alterationis atque generationis esse naturam existimare liceat, an diuersam, perinde ut ipsis quoque nominibus discretæ sunt. Priscorum igitur quidam generationem, simplicem absolutamque; alterationem esse inquit. Quidam, à generatione alterationem aliud esse. Nam qui vniuersum ipsum aiunt vnum quippiam esse, & omnia ex vno oriri censent, ij generationem alterationem esse, & quod propriè generatur, id alterari dicant, est necesse. At qui plures quàm vnam esse materies astruunt, uti Empedocles, Anaxagoras & Leucippus: illas differre dicant oportet. quanquam Anaxagoras, suam profectò vocem ignorauit: quippe cum oriri ac interire, idem esse quod alterari dicat. at multa esse rerum elementa, perinde atque alii, asserit. Nam Empedocles corporea quidam elementa, quatuor: omnia verò vna cum hisce quæ motu ciendi vim habent, numero sex ait esse. Anaxagoras verò & Leucippus & Democritus, infinita.

Tom. I.

PΕΡΙ δὲ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῆς φύσεως γινόμενων καὶ φθειρόμενων, ὁμοίως καὶ πρῶτον, τὰς τε αἰτίας διαμετέον, καὶ τοὺς λόγους αὐτῶν [ἀκριτέον]. ἔτι δὲ περὶ αὐξήσεως καὶ ἀλλοιώσεως, τί ἐκάτερον, καὶ πρότερον τῆ αὐτῶν ἑσπληρωτέον. ἔτι φύσιν ἀλλοιώσεως & γενέσεως, ἐκ χειρὸς, ὡς περὶ διώρισται καὶ τοῖς ὀνόμασι. τῆς μὲν οὖν ἀρχαίων, οἱ μὲν τὴν καθολομένην ἀπλήρως γενέσιν, ἀλλοίωσιν ἔτι φασιν. οἱ δὲ ἕτερον ἀλλοίωσιν & γενέσιν. ὅσοι μὲν γὰρ ἐν τῷ πρῶτῷ εἰς λόγους, καὶ πρῶτα ἐξ ἐνός ἡμιόσι, τοῖσι μὲν ἀνάγκη ἀλλοίωσιν πρὶν γενέσιν φάσκειν, & ὁ κοινῶς γινόμενον ἀλλοίωσιν. ὅσοι δὲ πλείω πρὶν ἕλθω ἐνός ἡδέασιν, οἱ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἀναξαγόρας, & Λεύκιππος, τοῖσι ἕτεροι. καί ποτε Ἀναξαγόρας γὰρ τὴν οἰκίαν φωνὴν ἠγόρασε. * λέγει γὰρ ὡς ὁ γίγνασθαι, & ὁ ἀπύλλυαθαι, ταῦτον κατέστηκε ἔξ ἀλλοιῶσθαι. πολλαὶ δὲ λέγεται στοιχεῖα, καθάπερ καὶ ἕτεροι. Ἐμπεδοκλῆς μὲν γὰρ, τὰ μὲν στοιχειώδη τέσσαρα, τὰ δὲ πρῶτα μὲν τῆς κινουμένων, ἐξ τῆς ἀριθμῆν Ἀναξαγόρας δὲ, ἀπύλλυαθαι, καὶ Λεύκιππος, & Δημόκριτος.

Physic. l. i. c. 4.

Nnn

ὁ μὲν γὰρ τὰ ὁμοιομερῆ στοιχεῖα τίθει, οἷον ὁ
 ζωῶν, καὶ ἄρκα, ἔ μιν, καὶ τῶν ἄλλων, ὧν
 ἐκάστου ὁ μέρος σιμῶν μόνον ἔστι. Δημόκριτος
 δὲ καὶ Λεύκιππος, ἐκ θεμάτων ἀδιαρέτων
 πᾶλλα συγκεῖσθαι φασί. ταῦτα δὲ ἀπειρα
 καὶ ὁ πλήθος εἶναι, ἔ ται μορφάς· αὐτὰ ἡ ἑσὶ
 αὐτὰ ἀφ' ἑρῆν ἑσὶ τοῖς, ἔξ ὧν εἰσὶ καὶ θεσὶ
 ἔ ται ἑσὶ τούτων. ἐναντίως δὲ φαίνονται λέ-
 γοντες οἱ περὶ Ἀναξαγόραν τοῖς περὶ Ἐμπε-
 δοκλέα. ὁ μὲν γὰρ φησὶ, πῦρ, ἔ ὕδωρ, καὶ ἀέ-
 ρα, ἔ γλῦ, στοιχεῖα τέσσαρα, καὶ ἀπλά εἶναι
 μάλλον, ἢ ἄρκα ἔ ὁσού, καὶ ται τοῖα τῶν
 ὁμοιομερῶν. οἱ δὲ, ταῦτα μὲν ἀπλά, καὶ στοι-
 χεῖα· γλῦ δὲ, ἔ πῦρ, [καὶ ὕδωρ,] καὶ ἀέρα,
 σιμῶν τε. πρῶτον μὲν γὰρ εἶναι τούτων. τοῖς
 μὲν οἷον ἔξ ἑνὸς πρῶτον κατασκευάζουσιν,
 ἀναγκάσθαι λέγειν τῶν ἡμέσων καὶ τῶν φθορῶν,
 ἀλλοίωσιν. αἰεὶ γὰρ μὲν ἔ ὑποκείμενον ταῦ-
 τὸ καὶ ἑν· ὁ δὲ τοῖον, ἀλλοιοῦσθαι φασί.
 τοῖς δὲ ται ἡμῶν πλείω ποιοῦσι, ἀφ' ἑρῆν
 τῶν ἀλλοίωσιν τῆς ἡμέσεως. σιμῶν τῶν γὰρ
 ἔ ἀφ' ἑρῆν, ἔ ἡμέσων συμβαίνει καὶ ἡ
 φθορά. ἔξ λέγει τ' ἔπον τῶν καὶ Ἐμπε-
 δοκλέης, ὅτι

--- φύσις ὁσθῆνός ἔστιν.

Ἀλλὰ μόνον μίξις τε ἀλλάξις τε
 μίξῆνται.

ὅτι μὲν οἷον οἰκείος ὁ λόγος αὐτῶν τῆ ὑποθέσει
 ἔτω φαίται, ἔ ὅτι λέγουσιν τ' ἔπον τῶ-
 τον. ἀναγκάσθαι δὲ καὶ τούτοις τῶν ἀλλοίωσιν
 εἶναι μὲν τῆ φαίται τῶν τῶν ἡμέσων ἀδύνα-
 τον μὲν τοῖ καὶ τῶν ἔκείνων λεγόμενα.
 τῶν δ' ὅτι λέγουσιν ὁρθῶς, ἔ ἄδῶν σιμῶν εἶναι.
 ὡσπερ γὰρ ὁρῶμεν ἡμερούσης τῆς ἕσας, ἐν αὐτῇ
 μεταβολῆ καὶ μέγεθος, τῶν καλουμένων
 αὐξήσιν, καὶ φθίσιν, ἔτω ἔ ἀλλοίωσιν. ἔ μὲν
 ἀλλ' ἔξ ὧν λέγουσιν * οἱ πλείους ἔρχασί ποι-
 οῦσθαι μίαν, ἀδύνατον ἀλλοιοῦσθαι. ται γὰρ
 πᾶσι, καὶ ἂ φασὶ τῶν συμβαίνειν, ἔξ
 φθορῆ τῶν στοιχείων εἰσὶ. λέγω δ' οἷον θερμὸν,
 ψυχρὸν, λευκὸν, μέλαν, ξηρὸν, ὑγρὸν, μα-
 λακὸν, σκληρὸν, καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστον, ὡσπερ
 καὶ φησὶ Ἐμπεδοκλέης,

Ἡέλιον μὲν λευκὸν ὄραν ἔ θερμὸν ἀπῶντη.
 Ὀμβρὸν δ' ἐν πᾶσι * ἀναφύοντά τε ῥιζα-
 λέον τε.

ὁμοίως δὲ δρῶσιν καὶ * ὅτι τῶν λοιπῶν. ὡστ',
 εἰ μὴ δύνατον ἐκ πυρὸς * ἡμέσων ὕδωρ,
 μηδ' ἔξ ὕδατος γλῦ, ἔδ' ἐκ λευκοῦ μέλαν
 ἔσθαι ὁσθῆν, οὔδ' ἐκ μαλακοῦ σκληρὸν.

γρ. οἱ πλ. ἀφ.
 ποιοῦσθαι μ.
 γρ. ζοφύοντα
 γρ. ὡσθι
 γρ. γίμωσι

A Etenim Anaxagoras ea facit elementa re-
 rum, quæ similia sunt, ut os, ut carnem,
 medullam, cæteraque, quorum cuiusque
 pars eandem cum toto sortita est appella-
 tionem. Democritus autem & Leucippus,
 ex indivisibilibus corporibus, quæ & mul-
 titudine & formis infinita sunt, cætera
 componi dicunt: atque hæc inter sese dif-
 ferre per illa, nimirum situ ac ordine eorum
 ex quibus constant. Porro Anaxagoras &
 Empedocles contrario dicere modo viden-
 tur. Ille enim terram, aquam, aërem, &
 ignem, elementa quatuor, eaque simplicia
 magis quàm carnem, os, & id genus simila-
 ria. Hic verò hæc quidem, simplicia ele-
 mentaque: illa verò, terram, inquam, a-
 quam, aëremque & ignem, composita: ut
 potè quibus gignendis, illa præstent semi-
 na. Igitur qui ex vno omnia conficiunt, ge-
 nerationem & corruptionem esse dicant al-
 terationem, est necesse: nam subiectum ip-
 sum, semper idem atque vnum manere di-
 cant oportet: quod autem tale est, id dici-
 mus alterari. Qui verò plura genera sta-
 tuunt, à generatione alterationem differre
 censeant necessum est. cùm enim ea co-
 èunt aut dissoluuntur, generatio corruptio-
 ne fit. Quocirca & Empedocles ad hunc ca-
 nit modum:

--- nullus est natura, sed ipsa
 Mistio mistorumque prius diuulsio solum.

D Patet igitur, sermonem eorum suppositio-
 ni esse accommodatum, cùm hoc pacto di-
 cunt: at eos ad hunc dicere modum. At ne-
 cessarium & illis quoque est ut alteratio-
 nem dicant à generatione quippiam esse di-
 versum: fieri tamè haudquaquàm potest, iuxta
 ea quæ ab eis dicuntur. Quòd autè hoc rectè
 dicamus, facile est perspicere: nā quiescete
 substãtia, ut in ea mutationè in magnitudi-
 ne, quæ vocatur accretio & decretio; ita
 & alterationem. Verum enim fieri nequit ut
 alteratio fiat per ea quæ dicunt, qui plura v-
 no principia faciunt. Siquidem affectus ipsi
 iuxta quos id accidere dicimus, differentia
 sunt elementorum. quod genus sunt, cali-
 ditas, frigiditas, albedo, nigredo, ariditas,
 humiditas, mollities, durities, & cætera a-
 lia, uti & Empedocles ait:

E Albenstem penitus solem, calidumque videri:
 Ast imbrem inter cuncta nigrum simul at-
 que rigentem.

Similiter & de reliquis quoque de-
 finit, pronuntiatque. Quare si fieri
 nequeat ut ex igni oriatur aqua, aut
 ex aqua terra: neque profectò ex albo
 quicquam nigrum fiet, aut è molli durum.

Eadem & de cæteris quoque ratio est. Hoc autem est alteratio. Anne etiam perspicuum est, oportere semper contrariis ipsis unam subiicere materiam, siue loco, siue accretione decretionéve, siue alteratione mutatio fiat? Præterea similiter & hoc alterationem esse est necesse. Etenim si alteratio fit, & subiectum est elementum unum, & omnium quæ in sese vicissim mutantur, una est materia, & si subiectum unum sit, alteratio esse solet. Empedocles igitur & hisce quæ apparent, & ipse sibi contraria dicere videtur. Nam & elementorum nullum ex alio fieri, sed ex eis cætera omnia: & cum uniuersam naturam in unum coëgit præter discordiam, ex illo uno rursus quodquo fieri asserit. Quare ex uno quodam, ut patet, eorum quæ differentiis quibusdam ac affectibus distincta separataque sunt, aliud aqua, aliud ignis factum est. Quemadmodum solem ait album & calidum, terram verò grauematque duram. Detrahitur igitur hisce differentiis (detrahi enim possunt, nam genitæ sunt) tum ex aqua terram, tum ex terra aquam necessariò fieri constat. Eodem pacto & cæterorum quodque, nec tum solùm, verùm etiam nunc, si modò mutantur iuxta affectus. Nam de numero eorum sunt quæ adesse & abesse rursus posse dixit: præsertim adhuc inter sese pugnantibus discordia & concordia. Quocirca & tum ex uno orta sunt ac genita. non enim uniuersum ipsum ignis, aer, aqua & terra, cum adhuc unum essent, erat. Sed & id quoque nequaquam liquet, utrum scilicet ille ipsum unum principium statuere debeat, an ipsa multa, ignem inquam & terram, & quæ cum hisce eiusdem sunt seriei. Nam quo ipsum unum, ut materia subiicitur, ex quo mutatione, (quæ motionis opera fit,) terra & ignis fiunt, elementum est: at quo, hoc quidem ex compositione fit, coeuntibus, inquam, illis, illa verò ex dissolutione, hæc elementi appellatione digniora sunt, naturaque priora.

Α ο δὲ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τῶν ἄλλων. τὸ δὲ ἰὼ ἀλλοίωσις. ἔ φανερὸν οὖν μίαν αἰεὶ ὑποκείμενὴν εἶναι τοῖς ἐναντίοις ὑλίω, αἷ τε μεταβάλλη καὶ τὸ πῦρ, αἷ τε κατ' αὐξήσιν καὶ φθίσειν, αἷ τε κατ' ἀλλοίωσιν. ἐπὶ δ' ὁμοίως ἀναγκαῖον εἶναι τῶν καὶ ἀλλοίωσιν. εἴτε γὰρ ἀλλοίωσις ἔστι, ἔστι ὑποκείμενον ἐν σοιχείῳ, καὶ μία ἢ πῶντων ὑλὴ τῶν ἐξόντων εἰς ἀλλήλα μεταβαλίω, καὶ ἐν εἰ τὸ ὑποκείμενον ἐν, ἔστιν ἀλλοίωσις. Εμπεδοκλῆς μὲν οὖν εἰκεν ἐναντία λέγειν, καὶ περὶ τὰ φαινόμενα, καὶ περὶ αὐτὸν αὐτὸς. ἀμα μὲν γὰρ ἔ φησιν ἕτερον εἶναι ἕτερου γίνεσθαι τῶν σοιχείων ὁσόν, ἀλλὰ πάλλα πῶντα ἐκ τούτων. ἀμα δ' ὅτῳ σίναζάη εἰς ἐν τῷ ἀπασμ φύσιν, πλίω τῶ νείκρις, ἐκ τῶ ἐνὸς γίνεσθαι πάλιν ἕκασον. ὡστ' εἶνός τινος δηλονότι ἀφ' ὁραῖς ἕσι χειρομῶν καὶ πάθειν, ἐγρήτο τὸ μὲν ὕδωρ, τὸ δὲ πῦρ. κατὰ τὸ λέγει τὸ μὲν ἥλιον λευκὸν ἔ θερμόν. τὸ δὲ γίω, βαρὺ, καὶ σκληρόν. ἀφ' ὁραμῶν οὖν τούτων τῶ ἀφ' ὁραῖν (εἰσὶ γὰρ ἀφ' ὁραῖ, γρόμῳαί γε) δηλον, ὡς ἀνάγκη γίνεσθαι καὶ γίω εἶναι ὕδατος, καὶ ὕδωρ ἐκ γῆς. ὁμοίως ὅ καὶ τῶ ἄλλων ἕκασον, ἔ τότε μόνον, ἀλλὰ καὶ νῦν, μεταβάλλοντά γε τοῖς πάθειν. εἶσὶ δὲ εἶν ὡν εἶρηκε διωάμῳα περὶ γίνεσθαι, καὶ χειρομῶν πάλιν, ἀλλως τε ἔ μαχομῶν ἀλλήλοισ ἐπὶ κατ' αὐτὸν τῶ νείκρις καὶ τῆς φιλίας. ὁσόν καὶ τότε εἶνός ἐγρήθισμ. ἔ γὰρ δὴ πῦρ γε καὶ ὕδωρ * καὶ γῆ, ἐπὶ ὄντα ἐν, καὶ τὸ πῶν. ἀδελον δὲ καὶ τὸ, πότερον εἶναι καὶ αὐτῶν ἕτερον τὸ ἐν, ἢ τὰ πολλὰ. λέγει δὲ πῦρ, καὶ γίω, ἔ τὰ σύσοιχα τούτων. ἢ μὲν γὰρ ὡς ὑλὴ ὑποκείται, εἶν ἔ μεταβάλλοντά ἀφ' αὐτῶ κινήσιν * γίνεσθαι γῆ, * καὶ πῦρ, τὸ ἐν σοιχείῳ ἢ δὲ τῶ τῶ ἢ μὲν ἐκ σίωθίως γίνεσθαι, σίωιόντων ἐκείνων, ἐκείνα δ' ἐκ ἀφ' ὁραμῶν, σοιχῶδεσσεα ἐκείνα, καὶ περὶ τῶ φύσιν.

C A P. I I.

Κ Ε Φ Α Λ. β'

Platonis positio, Democriti positione minus idonea.

Omni itaque de generatione & corruptione simplici absolutaque, utrum sit necne, & quo pacto sit, & de cæteris absolutis motibus, verbi causa, de accretione & alteratione, dicendum est.

Ε Οτι ἀδιώατον εἶναι τῶ γῆσειν, σύγκρισιν, οἷαν δὴ τίνες φασί.

Ο πως τε δὴ περὶ γῆσεως καὶ φθόρας τῆς ἀπλῆς λεκτέον, πότερον ἔστιν, ἢ ἔστι, ἔ πῶς ἔστι. καὶ περὶ τῶ ἄλλων ἀπλῶν κινήσεων, ὅτι περὶ αὐξήσεως καὶ ἀλλοιώσεως.

Γλάτων μὲν οὖν αὐτῶν μόνον αὐτῶν ἡμέσεως ἐσκέ-
 φατο ἐ φθορῆς, ὅπως ἰσχυρὰ τῶν ἀρχῶν τῶν ἀφ-
 γμασι. ἔπειτα ἡμέσεως ἢ πάσης, ἀλλὰ τῆς
 τῶν στοιχείων. πῶς δὲ ἄρχες, ἢ ὅσα, ἢ τῶν
 ἄλλων ἢ τῶν ἑαυτῶν, ὁδὸν ἐπὶ ὁδῶν πε-
 εὶ ἀλλοιώσεως, ὁδὸν αὐξήσεως, πῶς
 ἔσπον ἰσχυρὰ τῶν ἀρχῶν τῶν ἀφγμασι. ὅλως
 δὲ αὐτῶν τὰ ἐπιπολῆς αὐτῶν ὁδὸν ὁδὸν
 ἐπέσειεν, ἔξω Δημοκρίτου. ἔπειτα δὲ εἶποι μὲν
 αὐτῶν ἀποδύτων φρονήσας, ἥδη δὲ ἐπὶ πῶς,
 ἀφφέρει. ἔπειτα γὰρ αὐξήσεως ἔσθ' εἰς οὐ-
 δὲν διώσειεν, ὡς αὐτὸν λέγει μὲν, ὅ, τί μὴ, καὶ ὁ
 τυχῶν εἴποιεν, ὅτι παρσιόντες αὐξήσονται τὰ
 ὁμοίω. πῶς δὲ τῆτο, ὅτι ἐπὶ ὁδῶν αὐτῶν μί-
 ξεως, ὁδὸν αὐτῶν τῶν ἄλλων, ὡς εἶπειν, ὁδὸν ὁδὸν.
 ὅτι, τῆ ποιῆν, ἢ τῆ πάρα, πῶς ἔσπον ὁ μὲν
 ποιῆν, ὁ δὲ πάρα τῶν φρονήσας ποιῆσας. Δημό-
 κριτος ἢ Ἐλευκίππος ποιῆσας τὰ γήμα-
 τα, πῶς ἀλλοίωσιν καὶ πῶς ἡμέσιν ἐκ τούτων
 ποιῶσι. ἀφφέρει μὲν καὶ συγκρίσει, ἡμέσιν
 καὶ φθορῶν. τῶς εἶσι καὶ ἡμέσιν, ἀλλοίωσιν. ἐπει-
 εὶ ὄντο ὁ ἀληθὲς ἐπὶ τῶν φαινόμενα, ἐπὶ
 πῶς καὶ ἀπειρα τὰ φαινόμενα, τὰ γήμα-
 τα ἀπειρα ἐποίησιν ὡς τῶς μεταβολῆς
 τῶν συγκριμῶν ὁ αὐτὸν ὁδὸν ὁδὸν ἀλ-
 λω καὶ ἄλλω, καὶ μετακινεῖσθαι μικροῦ ἐμ-
 μίση μῶν, καὶ ὅλως ἐπερὶ φαινόμενα ἐ-
 νὸς μετακινήσονται. ἐκ τῶν αὐτῶν γὰρ τραγω-
 δία γίνεσθαι καὶ κωμῶδία γραμμάτων. ἐπει-
 εὶ ὁδὸν ὁδὸν πῶς ἐπερὶ εἶ) ἡμέσιν καὶ
 ἀλλοίωσιν, καὶ γίνεσθαι μὲν καὶ φθίρεσθαι
 συγκρινόμενα καὶ ἀφφέρει, ἀλλοιού-
 εσθαι δὲ μεταβαλλόντων τῶν παθημάτων
 αὐτῶν τούτων ἐπισησασί θεωρητέον. ἀπορίας
 γὰρ ἔχει αὐτῶν καὶ πολλὰ καὶ ὁδὸν.
 εἰ μὲν γὰρ ἐστὶ σύγκρισις ἢ ἡμέσιν, πολ-
 λὰ ἀδιώατα συμβαίνει. εἰσὶ δὲ αὐτῶν ἐπε-
 ρὶ λόγοι ἀναγκαστικοί, καὶ ὅτι ὁδὸν
 ἀφφέρει, ὡς ὅτι ἐπὶ ὁδὸν ἄλλως ἔχιν,
 εἴτε μὴ ἐστὶ σύγκρισις ἢ ἡμέσιν, ἢ ὅλως
 ὅτι ἐστὶ ἡμέσιν, ἢ ἀλλοίωσιν. ἢ εἰ ἔσπον
 ἀφφέρει * χαλεπὸν ὄν, πειρατέον. ἀρχὴ
 ἢ τούτων ἀποδύτων, πότερον ἔσπον καὶ γὰρ καὶ
 ἀλλοιούσθαι καὶ αὐξήσθαι τῶν ὄντων, ἔσπον
 πῶς τούτοις πάρα, τῶν ἀφφέρει ἰσχυρῶν
 τῶν, μεγεθῶν ἀδιαρέτων, ἢ ὁδὸν ὁδὸν μέ-
 γεθος ἀδιαρέτων. ἀφφέρει γὰρ τῶν πλείστον.
 καὶ πάλιν εἰ μεγεθῶν ἀτομα, πότερον, ὡς
 Δημοκρίτος καὶ Ἐλευκίππος, σώματα αὐτῶν
 ἐστὶν, ἢ ὡς αὐτὸν ἐπὶ Τιμῶν, ἐπίπεδα;

A Plato igitur, de generatione ac corruptio-
 ne quomodo rebus ipsis competant, confi-
 deravit solum: nec id quidem de omni, sed
 elementorum, quomodo verò carnes, aut
 ossa, aut quippiam aliud tale gignatur, ne-
 quaquam. Insuper nec de alteratione, nec
 de accretione, quonam pacto rebus ipsis
 contingant. Ad summam, de nulla muta-
 tione nisi superficie tenus, quicquam vllus
 definiuit: præterquã Democritus, cui om-
 nia fuisse curæ videntur, sed in hoc nempe,
 qua via ac ratione fiant, iam discrepat. Nam
 nec de aceretione quisquam quicquam de-
 finiuit, sicuti diximus, quod non vel quisvis
 dicat. B Dixerunt enim, res ipsas accessu rei
 similis augeri. id autem quonam pacto fiat,
 nihil præterea dixere. Nec de miftione, nec
 de aliorum prope dixerim vllò, verbi causa,
 de actione & passione, quónam modo aliud
 agat, aliud patiat in actione naturali. De-
 mocritus autem & Leucippus figuras con-
 cinnant, ex quibus alterationem faciunt, at-
 que generationem: & congregatione quid-
 em & segregatione, generationem atque
 corruptionem: ordine verò & positu, alte-
 rationem. C Cæterum quoniam quæ appa-
 rent, ea vera esse putabant, contraria au-
 tem & infinita sunt quæ apparent, infinitas
 fecere figuras: ita vt per compositi trans-
 mutationes idem contrarium videatur a-
 lii atque alii, transmuteturque inserta re-
 pusilla, & omnino permutato vno quo-
 piam diuersum quid appareat, quando-
 quidem tragœdia & comœdia eisdem
 sunt litteris. At cum generatio & corru-
 ptio diuersum quid esse omnibus ferè vi-
 deantur, & ea quæ sunt congregatione
 atque segregatione oriri ac occidere, &
 de mutatione affectuum alterari: de his
 D contemplantur, qui hoc instituti habent,
 oportet. Hæc autem & multas, & quæ ra-
 tionis fines non egrediuntur, dubitationes
 habent. Nam si generatio, congregatio
 fit, multa ex eorum numero quæ fieri ne-
 queunt, euenire solent. Sunt autem rur-
 sus aliæ rationes quæ vrgent, quæque
 haut facillè solui possunt: quòd fieri non
 potest, vt quicquam aliter sese habeat, si ge-
 neratio, congregatio non sit: aut quòd
 omnino generatio non est, aut eadem
 alteratio est. Atque id, quanquam dif-
 ficile, enitendum est soluere. Princi-
 pium autem horum omnium est, vtrum ea
 quæ sunt, generentur hoc pacto, accref-
 cant alterenturque, & hisce contrarias
 subeant mutationes, magnitudinibus pri-
 mis nullam diuisionem admittentibus: an
 nulla sit magnitudo indiuisibilis. Hoc e-
 nim interest quàm plurimum. Et rursus, si
 magnitudines sint infectiles, vtrum hæ cor-
 pora sint, vt Democrito placet atque Leu-
 cippo: an plana, vt in Timæo scribitur?

Vetus, χα-
 λειπὸν, πειρα-
 τήν,

Hoc igitur ipsum, fieri, inquam, dissolutionem ad plana usque, cancellos egreditur rationis: id quod alio quoque loco iam diximus. Iccirco magis consentaneum rationi fuerit, corpora non posse diuidi. Verum & hæc quoque perabsurda sunt: sed tamen hinc alterationem generationemque, vti dictum est, facere, conuersione & attactu atque figurarum varietate permutando, idem contingit, quod sanè Democritus facit. Quocirca non esse colorem asserit: nam res ipsas per conuersionem colore tingi censet. at illis, qui in plana diuisionem faciunt, minime. Nihil enim planis compositis, præterquam solida, fit: quando nulla ex eis qualitas affectusve gigni potest. Sed cur parum valeant, quæ consentanea sunt perspicere, causam habet ipsa experientia vacuitas. Quamobrem quotquot diutius circa rerum naturalium speculationem versati sunt, ij eiusmodi principia quæ inter se cohæreant, consentiantque quàm plurimum, supponere magis possunt. At qui è multis rationibus quænam veræ sint, haudquaquam expendere consueuerunt, paucis inspectis facile pronunciant. Porro ex hisce perpendere etiam quis potest, quàm inter eos intersit, qui naturaliter, quique via rationali quampiam exercent cõsiderationem. Nam de eo quod est magnitudines esse indiuisibiles, nonnulli quidem inquirunt: quod ipse idealisque triangulus, plures erit. At Democritus rationibus propriis, naturæque accommodatis, persuasus esse profectò videbitur. Quod autem dicimus, in progressu euadet apertum. Nam res ipsa dubitationem habet, si quis corpus aliquod magnitudinemque omnino atque omni ex parte diuisibilem esse statuatur, atque fieri posse vt penitus diuidatur. Quid enim erit quod effugiat diuisionem? Nam si omni ex parte atque omnino sit diuisibile, & ita diuidi queat, siue simul erit hoc omni ex parte diuisum, (& si non simul diuidatur,) siue id fiat, nihil accidet impossibile. Igitur & secundum medium haud secus. Et in summa, si omni ex parte ac omnino diuidi aptum sit, si diuidatur, nullum emerget impossibile: quando ne vllum quidẽ oriatur impossibile, si in decies millies dena millia diuisum sit. quãvis fortè nemo vnquam diuidet. Itaque cum corpus ipsum omnino tale sit, diuidatur. Quid ergo erit reliquum? magnitudo? Id enim fieri non potest: esset enim quippiã haud diuisum at erat omni ex parte, omninoque diuisibile. At verò si nec corpus nec magnitudo relinquatur, diuisio tamen sit: aut corpus ex punctis constabit, & ea ex quibus componitur, magnitudine carebunt, aut nihil omnino erit. Quare, siue factum ex nihilo, siue compositum sit: profectò totum ipsum nihil præterquam apparens erit. Similiter si ex punctis conflare dicatur,

Tom. I.

A τὸ μὲν οὖν αὐτὸ, καθάπερ καὶ ἐν ἄλλοις εἰρήκαμεν, ἄλλοθεν μέγρε ἑπιπέδων διαλύσαι. δὲ μᾶλλον βίλοθρον, σώματα εἶ) ἀδιαίρετα. ἀλλὰ καὶ ταῦτα πολλῶν ἔχει ἀλογίαν. ὁμοίως δὲ ταῦτοις ἀλλοίωσιν ἔχουσιν εἰδέχεται ποιεῖν, καθάπερ εἴρηται, Ἐσπῆ καὶ ἀφαιρητῆ μετακινουῦτα ὁ αὐτὸ καὶ ταῖς τῶν ἡμετέρας ἀφαιρηταῖς, ἵσως ποιεῖ Δημόκριτος. δὲ ἔχει οὐ φησιν εἶ), Ἐσπῆ γὰρ χρωματίζεσθαι. τοῖς δὲ εἰς ἑπιπέδα διαμερῶσιν, οὐκ ἔστι. ὁμοίως γὰρ γὰρ πλὴν φερεὰ, σιωνιτικῶν καὶ πλάτος: πάθος γὰρ οὐδὲ ἐγκωροῖσι ἡμετέροις οὐδὲν ἔστι αὐτῶν. ἀβίον δὲ τὸ ἐπὶ ἔλαττον δύνασθαι τὰ ὁμοιογενήματα σιωνιστῶν, ἡ ἀπειρία. δὲ ὅσοι * σιωπηλῶσι μᾶλλον ἐν τοῖς φησικῶσι, μᾶλλον διώδονται ἵσως τῆσθαι τοιαύτας ἀφαιρηταῖς, αἱ ἑπιπολὶ διώδονται συνείρη. οἱ δὲ ἐκ τῶν πολλῶν λόγων ἀφαιρηταῖς τῶν ἱσως ἀρχόντων ὄντες, πρὸς ὀλίγα * ἑπιβλέψαστες, ἀποφαινοῦσιν ῥᾶον. ἴδου

B δ' αὖ τις καὶ ἐκ τούτων ὅσον ἀφαιρηταῖσιν οἱ φησικῶς καὶ λογικῶς σκοποῦντες. περὶ γὰρ τὸ ἀτομα εἶ) μεγέθη, οἱ μὲν φησιν ὅτι ὁ αὐτὸ τείνονον πολλά ἔσται. Δημόκριτος δὲ ἀφαιρηταῖς οἰκείοις καὶ φησικῶσι λόγοις πεπεῖσθαι. δῆλον δὲ ἔσται ὁ λέγων, πρὸς οὐδὲν. ἔχει γὰρ ἀπειρίαν, εἰ τις τῆσθαι σῶμα ἡ εἶ) καὶ μέγεθος πᾶντι διαμερῶν, καὶ τὸ δυνάτον. τί γὰρ ἔσται ὅσον πᾶν διαίρεσιν διαφύγει; εἰ γὰρ πᾶντι διαμερῶν, καὶ τὸ δυνάτον, καὶ ἅμα εἶναι τὸ πᾶντι διηρημένον, * εἰ μὴ ἅμα τὸ δῆλον καὶ εἰ τὸ γῆραιτο, ὁμοίως αὐτὸ εἶναι ἀδιώατον. σῆκου καὶ καὶ ὁ μέσον αἰσάτως: καὶ ὅλως δὲ εἰ πᾶντι πέφυκε διαμερῶν, καὶ * διαμερῶν, ὁμοίως ἔσται ἀδιώατον γῆραιτο. ἐπεὶ οὐδ' αὖ εἰς μυρία μυριάκις διηρημένα ἢ, ὁμοίως ἀδιώατον. καὶ τοῖς ἴσως ὁμοίως ἀφαιρηταῖς. ἐπεὶ τοῖσιν πᾶντι τοιοῦτον ἐστὶ ὁ σῶμα, διηρηθῶν. τί οὖν ἔσται λοιπόν; μέγεθος; οὐ γὰρ οἶ) τε. * ἔσται γὰρ ἡ οὐ διηρημένον. ἡ δὲ πᾶντι

C διαμερῶν. ἀλλὰ μὲν εἰ μὴδὲν ἔσται σῶμα μὴδὲ μέγεθος, διαίρεσις δὲ ἔσται, ἡ ἐκ σιγῶν ἔσται, ἡ ἀμεγέθη ἔστι ὧν συγκείται, ἡ ὁμοίως πᾶντι πασιν. ὡς τε καὶ γῆραιτο ἐκ μὴδενός, καὶ εἶναι συγκείμενον, ἡ ὁμοίως δὲ ὁμοίως, ἀλλ' ἡ φησικῶν. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἐκ σιγῶν, οὐκ ἔσται

Vide Metaph. lib. 1. c. c. 4. & lib. 1. c. 2. & inf. c. 9.

γρ. ἀφαιρηταῖς

γρ. ἀφαιρηταῖς

γρ. καὶ εἰ μὴ ἅμα, διηρητῶν

γρ. διαμερῶν

γρ. εἶ

(non enim est possibile,) sed quadantenus diuidatur. Individuas igitur inesse magnitudines quæ oculi aciem fugiant, necesse est: & præsertim si generatio congregatione, & corruptio segregatione fieri debeat. Quæ igitur ratio magnitudines esse indiuisibiles necessariò colligere videbatur, hæc est. Sed quòd clanculo peruersa ratiocinatione vtatur, & quatenus lateat, exponamus oportet. Nam quia punctum puncto non hæret, magnitudines partim sunt, & partim non sunt omni ex parte diuisibiles. Sed cum hoc positum assertumque est, punctum vbiuis ac omni in parte videtur esse: ita vt in puncta diuidi magnitudinem sit necesse; quippe cum omni in parte punctum sit. quo fit vt ea vel tactibus vel punctis constet. At omni in parte diuisibilis est: quia vbi vnum est, & omnia, vt singulum quodque. Vno autem plura non sunt. non enim sunt deinceps. Quare non omni in parte diuisibilis est. Nam si per medium diuisibilis sit, & per punctum adhærens erit diuisibilis. At id haudquaquam fit. siquidem nec signum signo, nec punctum puncto hæret. Hoc autem est, diuisio & compositio. Quare tam congregatio quàm segregatio est: sed non ex infectilibus & in infectilia, (complura enim inde emergunt absurda,) nec hoc pacto vt omni ex parte fiat diuisio, (id enim eueniret, si punctum puncto hæreret,) sed segregatio in parua & minora, & congregatio ex minoribus fit. At simplex perfecta que generatio, congregatione & segregatione definita non est, quemadmodum nonnullis placet: qui & eam quæ in continuo fit mutationem, alterationem esse asserunt. Verum id ipsum est, in quo prorsus errant: non enim generatio simplex atque corruptio, congregatione segregatione fit: sed cum ex hoc in hoc mutatio fit. Alii verò omnem eiusmodi mutationem, alterationem esse putant. At in hoc discrimen subit. nam hæc ratione, illa materia, in subiecto existit. Igitur cum in hisce fuerit mutatio, generatio erit vel corruptio; cum in affectibus, & iis quæ per accidens alicui competunt, alteratio. Sed quæ congregantur, agrè: quæ verò segregantur, facile corruptioni redduntur obnoxia. Nam si aqua in minores aquæ particulas sit discerpta, in aërem ocysus mutari solet: si verò collecta sit, segniùs. quod in hisce quæ posterius dicentur, apertius fiet. Nunc verò sit hætenus definitum, fieri non posse, vt generatio sit eiusmodi congregatio, qualem nonnulli esse asserunt.

A ἢ γὰρ διωατόν· ἀλλὰ μέγεθ' αἰάγκη ἀ-
ρα ἄτομα ἐν ἑαυτῷ μέγεθ' ἀόρατα· ἀλ-
λως τε καὶ εἴτ' ἔσαι ἡμεῖς καὶ φθορὰς ἢ μὴ
διακρίσθ', ἢ δὲ συγκρίσθ', ὁ μὲν οὖν αἰάγ-
κᾶζειν λόγος δοκῶν εἶναι μέγεθ' ἄτομα, ὅτι
ἔστιν ὅτι δὲ λαμβάνει τὸ ἀλογισμῶνος, καὶ
ἢ λαμβάνει, λέγων μὲν. ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔστι ἐν-
γμῆ σιγμῆς ἐχόμενη, ὅτι πᾶντι εἶναι διαρετόν,
ἔστι μὲν ὡς ὑπὲρ γὰρ τοῖς μέγεθ' ἔστι δ' ὡς
οὐ. δοκεῖ δὲ ὅτι τὸ τετὸν τετὸν, ἔ ὀπποιῦ, καὶ
B πᾶντι σιγμῶν εἶναι. ὡς τε ἀναγκάσιον εἶναι δια-
ρεθῆναι ὁ μέγεθος εἰς μηδέν. πᾶντι γὰρ εἶναι
σιγμῶν. ὡς τε ἢ εἰς ἀφάν, ἢ ἐκ σιγμῶν
εἶναι. ὅ δ' ἔστιν, ὡς ὑπὲρ γὰρ πᾶντι, ὅτι μί-
α ὀπποιῦ ἔστι, καὶ πᾶσαι ὡς ἐκάστη, πλείους δὲ
μίας, οὐκ εἰσὶν. ἐφεξῆς γὰρ οὐκ εἰσὶν ὡς οὐ
πάντη. εἰ γὰρ καὶ μέσον διαρετόν, καὶ κατ' ἐ-
χόμενῳ σιγμῶν ἔσαι διαρετόν. οὐ γὰρ ἔστιν
ἐχόμενον σημεῖον σημεῖον, ἢ σιγμῆ σιγμῆς.
τὸ τε δὲ ἔστι διαρεσις καὶ σιγμῆσις. ὡς τε ἔστι καὶ
C καὶ εἰς ἀτόμων, (πολλὰ γὰρ τὰ ἀτομα) ἔτε ἔ-
τως, ὡς τε πάντη διαρεσιν ἡμέσθαι. εἰ γὰρ ἡ
ἐχόμενῳ σιγμῆ σιγμῆς, τὸ τε αὖ ἡ. ἀλλ' εἰς
μικρὰ ἔ ἐλάττω ἔστι, ἔ συγκρίσις εἰς ἐλάτ-
τωνων. ἀλλ' ἔχ ἢ ἀπλή καὶ τελεία ἡμεῖς, συγ-
κρίσθ' καὶ διακρίσθ' ὡρεσαι, ὡς πινές φασι πῦν
δὲ ἐν τῷ σιμμεχῆ μεταβολῶν, ἀλλοίωσιν.
ἀλλὰ τὸ τε ἔστι ἐν ὅ σφάλλαται πάντα. ἔστι
γὰρ ἡμεῖς ἀπλή καὶ φθορὰ, ἔ συγκρίσθ' καὶ
διακρίσθ', ἀλλ' ἔτε μὲν μεταβάλλει ἐκ τῶδε
D εἰς τὸδε ὄλον. οἱ δ' οἴονται ἀλλοίωσιν εἶναι πᾶ-
σαν πῦν τριάντι μὲταβολῶν. ὅ δὲ δια-
φέρει. ἐν γὰρ τῷ ἑσπαικιδῶν, ὅ μὲν ἔστι καὶ
τὸ λόγον, ὅ δ' καὶ πῦν ὑλίω. ἄτομα μὲν οὖν ἐν
πῦνσις ἢ ἢ μεταβολῆ, ἡμεῖς ἔσαι ἢ φθορὰ.
ὅτι δ' ἐν τοῖς πάθεσι καὶ καὶ συμβεβηκός, ἀλ-
λοίωσις. διακρινόμενα ἢ καὶ συγκρινόμενα, βί-
φάρτα γὰρ. εἰ μὲν γὰρ εἰς ἐλάττω ὑδάτια
E διαρεθῆ, θάπρον ἀήρ γὰρ. εἰ μὲν δὲ συγκριθῆ,
βραδύτερον. μάλλον δ' ἔσαι δῆλον ἐν τοῖς
ὑπερον. κῶν δὲ ἑσοῦτον διωείσθω, ὅτι ἀδύ-
νατον εἶναι πῦν ἡμεῖς, σύγκρισιν, οἴον δὲ
πινές φασι.

γρ. τὰ ἀτόμ-
ια τα
κατα
εἶναι
κατα

ΚΕΦΑΛ. γ.

Ὁμοίωσιν ἔστι γινόμενον ἀπλῶς ἔ φησὶ
μῶνον, αἰεὶ δὲ ἔκ ἑνός.

An simpliciter aliquid generetur.

Διωρισμένων δὲ τούτων, πρῶτον θεωρητέον, πότερον ἔστι τι γινόμενον ἀπλῶς καὶ φθειρόμενον· ἢ κρείως μὲν οὐδὲν, αἰεὶ δὲ ἔκ ἑνός, καὶ τί λέγω δὲ, οἷον ἐκ κέμωντος ὑλαίνου, καὶ κέμωνος ἔξ ὑλαίνουτος· ἢ μικρὸν ἐκ μεγάλου, ἔ μέγα ἐκ μικροῦ, καὶ ἄλλα πῶτα τῆτοι τὸ ἔσπον. εἰ γὰρ ἀπλῶς ἔσαι ἡμέσις, ἀπλῶς αὖ γίνοιτο ἐκ μὴ ὄντος. ὡστὶ ἀληθὲς δὴ εἶη λέγειν, ὅτι ἡ ἀρχὴ πῶσι τὸ μὴ ὄν. τίς μὲν γὰρ ἡμέσις ἐκ μὴ ὄντος πινός· οἷον ἐκ μὴ λυκοῦ, ἢ μὴ κελου· ἢ δὲ ἀπλῆ ἔξ ἀπλῶς μὴ ὄντος. τὸ δὲ ἀπλῶς ἡρι τὸ πρῶτον σημαίνει, κατὰ ἑκάστῳ κατηγορίᾳ τῆ ὄντος, ἢ τὸ κελου, καὶ τὸ πῶτα ἀειέχον. εἰ μὲν οὖν τὸ πρῶτον, ὕσις ἔσαι ἡμέσις ἐκ μὴ ὕσις. ἢ δὲ μὴ ἡ ἀρχὴ οὐσία, μηδὲ τὸδε, δηλον ὡς ὁσθὲ τῆ ἄλλων ὁσθὲ μίαι * κατηγοριῶν, οἷον οὔτε ποιόν, οὔτε ποσόν, οὔτε * τὸ ποῦ. χωριστὰ γὰρ αὐ εἶη τὰ πᾶσι τῆ οὐσιῶν. εἰ δὲ, τὸ μὴ ὄν ὅλως, ἀπόφασις ἔσαι κελου πῶτων· ὡστε ἐκ μηδενὸς ἀνάγκη γίνασθαι τὸ γινόμενον. ὡς μὲν οὖν τούτων ἐν ἄλλοις τε διηπόρηται, ἔ διώρισται τοῖς λόγοις ὅτι πλεον· σιμύτωμα δὲ καὶ νῦν λεκτέον, ὅτι ἔσπον μὲν ἕνα ἐκ μὴ ὄντος ἀπλῶς γῆ, ἔσπον δὲ ἄλλον, ἔξ ὄντος αἰεὶ. τὸ γὰρ διωάμει ὄν, ἐντελεχεία δὲ μὴ ὄν, ἀνάγκη πρῶτον λέγειν γινόμενον ἀμφοτέρως. ὁ δὲ, καὶ τούτων διωρισμένων, ἔχῃ θαυμαστῶ ἀπορίᾳ, πάλιν ἐποραποδιστέον, πῶς ἔστιν ἀπλῆ ἡμέσις, εἴτε ἐκ διωάμει ὄντος οὐσα, εἴτε καὶ πῶς ἄλλως. ἀπορήσθε γὰρ αὐ ἕνα ἄρ' ἔστιν οὐσίας γένεσις, καὶ τῆ τῆδε, ἀλλὰ μὴ τῆ ποιούδε, καὶ τῆ ποσούδε, ἔ τῆ ποῦ· τὸν αὐτὸν ἔσπον ἔ ὡς φησὶ. εἰ γὰρ τί γίνεται, δηλον, ὡς ἔσαι διωάμει τίς οὐσία, ἐντελεχεία δ' οὐ, ἔξ ἧς ἡ γένεσις ἔσαι, ἔ εἰς ἡ ἀνάγκη μεταβάλλει τὸ φθειρόμενον. πότερον οὖν ἡ ἀρχὴ εἰ τι τούτω τῆ δῆλον ἐντελεχεία; λέγω δ' οἷον ἄρ' ἔσαι ποσόν, ἢ ποιόν, ἢ ποῦ τὸ διωάμει μόνον τὸδε καὶ ὄν· ἀπλῶς ἢ μὴ τὸδε, μηδὲ ὄν; εἰ γὰρ μηδὲν, ἀλλὰ πῶτα

κατὰ
εἰς
κατὰ

κατὰ μὴ εἶναι

His autem determinatis pertractatisque, primò contemplari oportet vtrum simpliciter quippiam, an proprie nihil generetur conumpaturve, semper autem ex quoddam quiddam fiat. ut ex aegro sanum, & ex sano aegrum: aut pusillum è magno, & magnum è pusillo, & reliqua omnia, ad hunc modum. Nam si generatio simpliciter fit, quippiam profectò è non ente simpliciter absolutèque fiet. Quare verum erit dicere, quibusdam non ens competere: quippe cùm generatio quædam è quodam non ente, ceu è non albo vel non bono fiat. At simplex generatio è non ente simpliciter fit. Porro simpliciter absolutèque non ens, aut id quod ex omnibus entis prædicamentis primum est, aut quod est vniuersale, & cuncta ambit continetque, significat. Igitur si primum, è non substantia erit substantiæ generatio. At cui substantia non competit, nec ei cæterorum prædicamentorum vllum, veluti qualitatem, quantitatem, aut vbi, competere posse palàm est. nam alioqui affectus ipsi à substantia separari possent. Quod si ita res habeat, omnino ipsum non ens, vniuersaliter omnium erit abnegatio. Quare id quod generatur, ex nihilo gignatur erit necesse. Sed de hisce in aliis libris latiùs addubitatum simul, atque definitum fuit: verùm compendiosè in præsentia quoque dicamus oportet, è non ente simpliciter aliquo modo fieri generationem, & alio ex ente semper. namque ens potentia, sed actu non ens, præexistat est necesse. quod sanè, ut patet, vtroque dicitur modo. Determinatis autem hisce, id rursus exactè disquiramus oportet, quod miram habet ambiguitatem: quònam, inquam, pacto generatio simplex fit, siue ex ente potentia, siue etiam alio quouis modo fiat. Dubitauerit namque quispiam vtrum substantiæ ac rei huiusce, sed non qualitatis, quantitatis, aut vbi, generatio fit: eodem modo & de corruptione. Nam si quid oriatur, quandam potentia, non actu substantiã esse, dilucidum est: ex qua fiat generatio, & in quã id mutari necesse sit quod corruptione subit. Vtrum igitur ex cæteris quæ actu sunt, quippiam huic competet? vtrum, in quã, id quod potentia duntaxat hoc aliquid atque ens est, simpliciter autem neque hoc aliquid, neque ens, quantitas erit, aut qualitas, aut vbi? nam si actu nihil sit, sed omnia potentia; eueniet & id quod ita est non ens, esse separabile,

& insuper, (id quod semper maximè sunt veriti, qui primi in Philosophia versati sūt,) nihilo præexistente quippiã gigni. Quod si verum non sit, hoc quidem substantiam & hoc aliquid esse, sed è cæteris prædicamentis aliquid, continget, (vt iam diximus,) affectus ipsos à substantiis posse separari. De hisce igitur quo ad fieri potest, & quænam sit causa cur generatio, tam quæ simpliciter quàm quæ secundum partem fit, semper sit, differendum est. Sed cum vna quidem causa sit vnde motus esse principium dicimus, altera verò ipsa materies, de tali causa dicamus oportet. Nam de illa quidem prius est dictum, cum de motu ageremus: esse in quâ aliud quod omni tempore perdurat immobile, & aliud quod in motu semper est. Sed de principio illo quod mutationi non est obnoxium, primæ philosophiæ est determinare ac pertractare. At de eo quod cætera iccirco mouet, quia continuè moueatur, quidnam eorû quæ singularia vocantur eiusmodi causa sit, posterius erit assignandû. Nunc autem eã quæ velut in materiæ specie sita est, causam, per quam generatio & corruptio nunquam natura deficiunt, dicamus oportet. Nam simul forsitã & hoc emerget, & id quo de nuper dubitauimus: quònam inquam pacto de generatione & corruptione simplici dicere conueniat. Inuenit autè & id quoque magnum abundè dubiû, quænam causa sit vt generatio generationi semper cohereat, & alterã altera subinde sequatur: si quidem quod corruptionem subit, ad id proficiscitur quod nequaquam in ratione rerum existit: quod autem in ratione rerum existit, nihil est. Nam quod haud est, neq; substãtia est, neq; qualitas, neq; quãtitas, neque vbi. Igitur si semper quippiã eorû quæ sunt in ratione rerum, abeat, cur non dudum vniuersum ipsum consumptû fuit atque inane euasit: cum id ex quo fit genitorum quodque finitum sit? non enim propterea quòd id ex quo quid fit, infinitû fit, non deficit. id enim esse nequit. nihil enim actu infinitum est, sed potentia tantum, nepe diuisione ipsa. Quare hãc solam causam esse oportebit, cur numquam deficiat: quia semper quippiam fiat minus. nunc autem hoc fieri minimè cernimus. Ergo propterea quòd interitus huius alterius est ortus: & contrã ortus huius, alterius interitus: necessariò accidit vt mutatio irrequieta sit & subsistere nequeat. Cur igitur generatio & corruptio similiter, semper sit circa vnumquodque eorum quæ sunt, hanc apud omnes causam satis esse putandum est. Sed quamobrem alia simpliciter, alia non simpliciter oriri ac interire dicantur, rursus consideremus oportet: si quidem idem est generatio huius & illius corruptio, atque huius corruptio & illius generatio.

A καὶ ἐπὶ τῷ μάλιστα φοβόμενοι διετέλεσαν οἱ
 παλαιὸι φιλοσοφῆσαντες, ὅτι οὐκ ἔστιν οὐδὲν γί-
 νεσθαι ἀπορροήσαντος. εἰ δὲ ὁ μὴ εἶναι ποδὲ
 τι, ἢ οὐσίαν, ἔχει * ἡσυχία, τῆ δ' ἀλ-
 λων τὴν εἰρημύτων, ἔσται, καὶ ἄλλοι εἰπομένω,
 χρεῖσται τὰ πάντα τῆ οὐσίαν. καὶ τε ἑαυτοῦ
 οὐκ ὅσον εἰδέχεται παραματῶτεον, καὶ ἡς
 αἴτια τῶ ἡμέσιν αἰεὶ εἶναι, καὶ τὴν ἀπλῶν, καὶ
 τὴν καὶ μέσων. ὅσων δ' αἰτίας μίας μὴ,
 ὅταν τὴν ἀρχὴν εἶναι φανερὴ τῆς κινήσεως.
 B μίας δὲ, τῆς ὑλῆς, τὴν ἑαυτοῦ αἰτίαν λεκ-
 τέον. καὶ μὴ γὰρ ἐκείνης εἰρηται παρτε-
 ρον ἐν τοῖς καὶ κινήσεως λόγοις, ὅτι ὅτι ὁ
 μὴ ἀκίνητον τ' ἀπόρρητα χροῖον, ὅτι κινού-
 μων αἰεὶ. ἑαυτῶν δὲ καὶ μὴ τῆς ἀκινήτου
 ἀρχῆς, τῆς ἐτέρας δὲ παρτερας διελεῖν ὅτι
 φιλοσοφίας. καὶ δὲ τῶ ἀφ' ὅτι σὺνεχῶς κί-
 νησθαι πᾶσα κινουῶτος, ἕτερον ἀποδοτέον, πᾶ
 ἑαυτοῦ τῆ κατέκαστα λεγόμενων αἰτίον ὅτι
 νῦν δὲ τὴν ὡς ἐν ὑλῆς εἶδει ἡμετέρω αἰ-
 τῶν, εἰπαμένω, δι' ἡν αἰεὶ φθορὰ καὶ ἡμεσις
 ἔχει ἡσυχία τὴν φύσιν. ἀμα γὰρ ἀφ' ἰσῶς
 C τῆσ ἡμοῖο δῆλον, καὶ καὶ τῶ νῦν ἀπορρητέ-
 τος, πῶς ποτε δεῖ λέγειν καὶ τῆς ἀπλῆς φθο-
 ρῆς καὶ ἡμεσις. ἔχει δὲ ἀπορρητὴν ἰχθυῶν,
 καὶ τὴν αἰτίον τῶ σὺνεῖρην τὴν ἡμέσιν, εἰ-
 παρ ὅτι φθειρόμενον εἰς ὁ μὴ ὄν ἀπορρηται,
 ὅ δὲ μὴ ὄν, μὴδὲν ὅτιν. οὔτε γὰρ τί, οὔ-
 τε ποῖον, οὔτε ποσόν, οὔτε πού ὅ μὴ ὄν. εἰ-
 παρ οὐκ αἰεὶ τὴν ὄντων ἀπορρηται, ἀφ' ὅτι
 ποτ' οἰκ ἀνήλωσαι πάλαι ἐ φθορῶν ὅ
 ποῦ, εἰ γὰρ πεπερασμένον ἡν, εἰς οὐ γίνε-
 D ται τῆν γινόμενων ἕκαστον. ἔ γὰρ δὴ ἀφ' ὅ
 ὅ ἀπειρον εἶναι ὅτι οὐ γίνεσαι, οὐκ ἡσυχί-
 πει. τῆσ γὰρ ἀδιώατην. κατ' οἰεργίαν
 μὴ γὰρ ὅσδὲν ὅτιν ἀπειρον, διωάμει δὲ
 ὅτι τὴν διαίρεσιν. ὡστε ἔδει ἑαυτοῦ εἶναι
 μόνω τὴν μὴ ἡσυχίαν, πᾶ γίνε-
 σθαι τὴ αἰεὶ ἔλαττον. νῦν δὲ τῆσ οὐκ ὁρῶ-
 μῶ. * οἰκοῦν ἀφ' ὅ τὴν τῆσ φθορῶν καὶ ἰωῦ
 ἀλλου εἶναι ἡμέσιν, καὶ τὴν τῆσ ἡμέσιν ἀλ-
 λου εἶναι φθορῶν, ἀπαυσον ἀναγκάσιν εἶναι τὴν
 E μεταβολῶν. καὶ μὴ οὐκ τῶ ἡμέσιν εἶναι
 καὶ φθορῶν, ὁμοίως [αἰεὶ] καὶ ἕκαστον τῆ
 ὄντων, ἑαυτοῦ οἰητέον εἶναι πᾶσιν ἰχθυῶν αἰ-
 τῶν. ἀφ' ὅτι δὲ ποτε, ἑα μὴ ἀπλῶς γί-
 νεσθαι λέγεται καὶ φθειρεσθαι, πᾶ δ' οὐκ
 ἀπλῶς, πάλιν σκεπτόμενον. εἰπαρ ὅτι αἰεὶ
 ὅτι ἡμεσις μὴ ἑαυτοῦ, φθορῶν δὲ τοῦτο.
 καὶ φθορῶν μὴ ἑαυτοῦ, ἡμεσις δὲ τοῦτο.

ἢ ὑπάρχει

ζητεί γὰρ πῖνα τῆτο λέγειν. λέγειν γὰρ, ὅτι
 φθείρεται καὶ ἀπλῶς, καὶ ἔ μόνον φθί. καὶ ἀ-
 τη μὲν ἡμέσις ἀπλῶς, αὐτὴ δὲ φθορὰ. ποδὶ
 δὲ γίνεσθαι μὲν τι, γὰρ δ' ἀπλῶς οὐ. φα-
 μὲν γὰρ τὸ μανθάνοντα γίνεσθαι μὲν ὅπι-
 σήματα, γίνεσθαι δ' ἀπλῶς, οὐ. κατὰ τὸ
 οὐκ ἀλλοτρίως πολλὰκις λέγοντες, ὅτι τὰ
 μὲν τὸδε τι σημαίνει, τὰ δ' οὐ, ἀλλὰ τῆτο
 συμβαίνει τὸ ζητούμενον. ἀλλὰ φέρει γὰρ,
 εἰς αὐτὸ μεταβάλλει τὸ μεταβάλλον. οἷον ἴσως λέ-
 γειν εἰς πῦρ ὁδὸς, ἡμέσις μὲν * ἀπλῆ, φθορὰ
 δὲ πῖνος, οἷον γῆς. λέγει δὲ γῆς ἡμέσις, πῖς ἡμέσις,
 ἡμέσις δ' ἔχ' ἀπλῶς, φθορὰ δ' ἀπλῶς, οἷον
 πυρός. ὡς τὸ Παρμενίδης λέγει δύο, τὸ ὄν
 ἔ τὸ μὴ ὄν εἶναι φάσκων, πῦρ καὶ γῆ. τὸ δὲ
 ταῦτα, λέγει τὰ αὐτὰ ἕτερα ὑποτίθεσθαι, ἀλλὰ
 φέρει ὁδὸν. τὸ γὰρ ἔσπον ζήτησιν, ἀλλ'
 οὐ τὸ ὑποκείμενον. λέγει μὲν οὐκ εἰς τὸ μὴ ὄν
 ἀπλῶς ὁδὸς, φθορὰ ἀπλῆ. λέγει δ' εἰς τὸ ἀ-
 πλῶς ὄν, ἡμέσις ἀπλῆ. οἷον οὐκ ἀπλῶς εἴ-
 τε πυρὶ ἔ γῆ, εἴτε ἄλλοις πῖσι, ταῦτων ἕσται.
 τὸ μὲν ὄν, τὸ δὲ μὴ ὄν ἕνα μὲν οὐκ ἔσπον εἶναι
 ταῦτα ἀπλῶς τὸ ἀπλῶς τι γίνεσθαι καὶ φθεί-
 ρεσθαι, τῆ μὴ ἀπλῶς. ἄλλον δὲ, τῆ ὕλη, ὅ-
 ποῖα πῖς αὐτῆ. πῖς μὲν γὰρ μάλλον αἰ ἀλλο-
 φθορὰ τὸδε τι σημαίνει, μάλλον ἔσται. πῖς ὅ
 φέρει, μὴ ὄν. οἷον, τὸ μὲν θερμὸν κατηρεῖα
 πῖς ἔ εἶδος. λέγει δὲ ψυχρότης, φέρει. ἀλλ'
 φέρει δὲ γῆ καὶ πῦρ ἔ ταῦτα πῖς ἀλλο-
 φθορῆς. δοκεῖ δὲ μάλλον πῖς πολλοῖς, τὰ ἀ-
 αθητὰ καὶ μὴ ἀαθητὰ ἀλλοφέρειν. ὅταν μὲν
 γὰρ εἰς ἀαθητῶν μεταβολῆν ὕλην, γίνεσθαι
 φασιν. ὅταν δ' εἰς ἀφανῆ, φθείρεσθαι. τὸ γὰρ
 ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν, τὰ ἀαθάνεσθαι ἔ τὰ μὴ ἀ-
 αθάνεσθαι ἀλλοφέρειν. ὡς τὸ μὲν ὅπισητόν
 ὄν, τὸ δ' ἀγνωστον μὴ ὄν. λέγει γὰρ ἀαθησις ὅπι-
 σήματι ἔχ' ἀαθάνεσθαι. κατὰ τὸ οὐκ ἀαθάνεσθαι ἔ ἀ-
 αθάνεσθαι ἢ ἔ ἀαθάνεσθαι καὶ ζῆν, καὶ εἶναι νομί-
 ζοισιν, ἔ τω καὶ τὰ ἀαθησῶντα, ἔσπον πῖνα
 δῶκοντες πῖλητες, αὐτὸ δὲ λέγοντες ὅτι
 ἀληθές. συμβαίνει δὲ καὶ ὁδὸν, καὶ καὶ
 ἀλήθειαν ἄλλως, ἔ τὸ γίνεσθαι τε ἀπλῶς
 καὶ τὸ φθείρεσθαι. πνεῦμα γὰρ ἔ ἀήρ, καὶ μὲν
 πῖν ἀαθησῶν ἢ πῖν ὅτι. ἔ τὸ καὶ τὰ φθέρειν
 ἀπλῶς, τῆ εἰς ταῦτα μεταβολῆ φθείρεσθαι
 λέγουσι. γίνεσθαι δ' ὅταν εἰς ἀπλῶν καὶ εἰς
 γῆν μεταβολῆ. καὶ ἀλήθειαν δὲ μάλλον τὸδε
 πῖς εἶδος ταῦτα πῖς γῆς. τῆ μὲν οὐκ εἶναι, τὸ μὲν
 ἀπλῶν ἡμέσις φθορὰν ἔσται πῖνος, τὸ φθ-
 ρεσθαι τὸ ἀπλῶν ἡμέσις ἔσται πῖνος, εἶρη τὸ ἀπλῶν.

καὶ ἀπλῶς,

A Id enim quandā postulat rationē. Dicimus enim quippiā simpliciter nūc, & non solum hocce, corrumpi. atque hæc generatio, generatio simpliciter: & hæc corruptio, corruptio simpliciter est. Fit autē & hocce quidem aliquid, nō autē simpliciter: etenim eū qui discit, scientem fieri dicimus, non autē simpliciter fieri. Quia igitur quedā (id quod definiendo sæpe diximus) hoc aliquid significant, quædā, non: hæc sanè de causa, quod in quæstione versatur, euenit. Refert enim haud parū, in quod mutetur id quod mutationem subit. verbi causa, quæ ad ignem fit transitio, ea forsitan generatio simplex est, & alicuius, ceu terræ, corruptio. At terræ generatio, generatio quædam est: cæterum generatio simpliciter non est, sed corruptio simpliciter, puta ignis. sicuti Parmenides asserit: qui duo, ens inquam & non ens, ignē & terrā esse dicit. Verūm hæc an alia eiusmodi supponantur, interest nihil, quandoquidē modū quærimus, non subiectū. Quæ igitur ad non ens simpliciter fit migratio, corruptio simplex est. Quæ verò ad ens, simplex generatio. Quibus igitur illæ, siue igni & terrā, siue quibusdam aliis definitæ sunt; horum profectò alterum non ens erit. Vno igitur modo simpliciter quippiā generari ac corrumpi, & non simpliciter, hoc inter se differunt: Altero, materiæ qualitate conditioneue. Cuius enim differentiæ potius hoc aliquid significant, ea magis substantia est: contra, cuius differentiæ priuationem magis significant, ea magis nō ens est. Vt calor prædicamentum quoddam & species est: frigiditas, priuatio: his autem differentiis, ignis & terra differunt. At plerisq; videtur, illa potius sensibili & insensibili differre. Nā cum ad sensibilem materiam mutatio fit, tū gigni quippiam aiunt: cum ad eam quæ sub sensum non cadit, corrumpi. Quandoquidē ens & non ens, sentiendo & non sentiendo definiunt. quemadmodum quod scibile est, ens esse asserunt: quod sciri non solet, nō ens. quippe cum sensus ipse, scientiæ vim obtineat. Igitur hi vt res ipsas viuere, quia sentiant aut sentire possint; ita eadem esse, quia sub sensum cadant, arbitrantur: veritatem modo quodam sectantes, sed hoc falsi dicentes. Itaque generari quippiam simpliciter, atque corrumpi, iuxta opinionem alio atque veritatem accidit modo. Nam spiritus & aër, sensu quidem minus sunt. & proinde illi, quæ simpliciter corrumpuntur, mutatione ad illa tendente corrumpi dicunt; atque generari, cum in rem tangibilem terramque mutantur. Reuera verò hoc aliquid, & species, magis sunt quàm ipsa terra. Cur igitur sit aut non sit simplex generatio, quæ eadem alicuius corruptio est, & corruptio simplex quæ itidem generatio alicuius est, causā diximus.

B

C

D

E

Nam id ob materiz discrimen euenit: nempe aut quodd ea substantia sit, vel non sit: aut quodd hæc magis, illa minus: & non, quia materia ex qua mutatio venit, & ad quam proficiscitur, alia magis, alia minus sensu percipi queat. Dicuntur autem quædam simpliciter, quædam solùm aliquid fieri: nõ ob mutuam generationem, sed iuxta eum quem nuper diximus modum. Nam hoc tantùm nuper definitum determinatùm-que fuit, curnam cùm omnis generatio sit alterius corruptio, & omnis corruptio cuiuspiam alius generatio, tam oriri quàm interire non similiter tribuamus hisce quæ in sese vicissim mutari solent. At quod postremo loco fuit dictum, hoc idem minimè in quæstionem reuocat: sed quã ob rem quod discit, non simpliciter fieri, sed fieri sciens; quod verò nascitur, fieri dicatur. Hæc autem prædicamentis distincta sunt. Nam alia substantiam, alia qualitatem, alia quantitatem, significant. Quæcumque igitur substantiam non significant, ea non simpliciter sed quippiam fieri dicuntur. Verum enim vero in omnibus generatio simpliciter, iuxta ea quæ in altera sunt serie, dicitur. vt in substantia, si ignis stat, sed non si terra: & in qualitate, si scium, sed non si inscium. Quodd igitur quædam simpliciter orientur, quædam non, etiam omnino in ipsis substantiis, dictum est: & quod vt generatio continuè sit, causa vt materia id quod subicitur, est, quia in contraria mutatiuum est. atque in substantiis semper vnus generatio, alterius est corruptio: & vnus corruptio, generatio alterius. at verò nec dubitasse conuenit, quam ob causam corruptis quibusdam semper generatio fiat. Nam vt corrumpi simpliciter quippiam dicunt, cùm illud ad inuisibile, & id quod haud est, proficiscitur: sic & ortum subire ex eo quod haud est, cùm ex insensibili fit. Siue igitur subiecto quopiam existente siue non, ex eo fit quod haud est. Quare simili modo & ex eo quod haud est, generatur, & in id quod haud est, corrumpitur. Meritò igitur generatio non deficit: quippe cum generatio, corruptio sit eius quod haud est: atque corruptio, generatio eius quod haud est. Sed quæret aliquis, vtrum hoc ipsum quod simpliciter non est, è contrariis sit alterum? verbi causa: vtrum non ens sit terra, & id quod graue est; ens verò ignis & quod leue est: an non: sed ens terra, non ens verò terræ materies atque ignis similiter? Et vtrum materies vtriusque diuersa sit: an nec ex sese mutuò fierent, nec ex contrariis? nam hisce, igni, inquam, terræ, aquæ & aëri, contraria insunt. An partim est eadem, partim diuersa? quod enim aliquando cùm sit, subici solet, est idem: at ratio, non item eadem est. Sed de hisce hæctenus.

A * ὅτι γὰρ ὁ πλεὺ ὑλίου ἀφ' ἑαυτοῦ, ἢ ὅτι ἔστι
 ὅτι αἰετὸν εἶναι, ἢ τὰ μὴ, ἢ τὰ πλεὺ μὴ μᾶλλον
 αἰσθητὸν εἶναι πλεὺ ὑλίου ἢ ἢς καὶ εἰς ἡμῶν
 πλεὺ δὲ ἢ ἢτον εἶναι, τὸ δὲ, τὰ μὴ ἀπλῶς γί-
 νεσθαι λέγεσθαι, τὰ δὲ τὴ μόνον, μὴ τῆ ἢ
 ἀλλήλων ἡμέσῃ, καὶ ὄν εἰπομένῃ νῦν ἔσονται.
 νῦν μὴ γὰρ ἴσσοτον διώρισται, τί δὴ ποτε
 πάσης ἡμέσεως φθορᾶς οὐσης ἄλλου, καὶ πά-
 σης φθορᾶς ὅσης ἑτέρου τίνος ἡμέσεως, ἔχ ὁ-
 μοίως ἀποδιδόμεν ὁ γίνεσθαι τε καὶ ὁ φθεί-
 ρεσθαι, τοῖς εἰς ἀλλήλα μεταβάλλοισι. ὁ δὲ
 ὑπερον εἰρημῶνον, ἔ τὸ ἀπορρῆ. ἀλλὰ τὴ
 δὴ ποτε ὁ μανθάνον μὴ οὐ λέγεσθαι ἀπλῶς
 γίνεσθαι, ἀλλὰ γίνεσθαι ὅτις τῆ μὴ. ὁ δὲ φθο-
 ρῶνον, γίνεσθαι. τῶντα δὲ διώρισται τῶν κατη-
 γρηγίας. τὰ μὴ γὰρ, τὸ δὲ τὴ σημαίνει, τὰ δὲ
 τοῖονδε, τὰ δὲ ποσόν. ἴσα οὖν μὴ ὅτις σημαί-
 νη, οὐ λέγεσθαι ἀπλῶς, ἀλλὰ τὴ γίνεσθαι, οὐ
 μὴ ἀλλ' ὁμοίως ἐν πάσι, ἡμέσῃ μὴ καὶ τὰ
 ἐν τῆ ἑτέρῃ συστοιχία λέγεσθαι. οἷον ἐν μὴ ἔ-
 σία, ἐδὴ πῦρ, ἀλλ' ὅτι ἐστὶ γῆ. ἐν δὲ τὰ
 ποιῶ, ἐστὶ ὅτις τῆ μὴ, ἀλλ' ἔχ ὅτις ἀετις τῆ
 μὴ. ὡς μὴ οὖν τὸ τὰ μὴ ἀπλῶς γίνεσθαι
 τὰ δὲ μὴ, ἔ ὅτις ὅλως ἐν τῶν ὅτις ἀοταῖς, γρ. ὅλως ἔ
 εἰρησθαι. ἔ ὅτις τὸ δὲ ἡμέσῃ εἶναι σῖμωχῶς αἰ-
 τία ὡς ἔλη ὁ ὑποκείμενον, ὅτι μεταβλητι-
 κὸν εἰς τὸ μανθάνη, καὶ ἐστὶν ἢ τὰ τέρου ἡμέσῃ ἀεὶ
 ὅτι τῶ ὅτις ἀλλῃ φθορᾶ. ἔ ἢ ἀλλῃ φθορᾶ,
 ἀλλῃ ἡμέσῃ, ἀλλὰ μὴ ὅτις ἀπορρῆσαι δεῖ
 ἀφ' ἢ γὰρ ἀεὶ ἀπολλυμένων. ὡς γὰρ καὶ
 ὁ φθειρεσθαι ἀπλῶς φασιν, ὅτις εἰς ἀνασθη-
 τὸν ἔλη καὶ ὁ μὴ ὄν, ὁμοίως ἔ γίνεσθαι ἐκ μὴ
 ὄντος φασιν, ὅτις ἔ ἀνασθητῶν εἶτ' οὖν ὄν-
 τος τίνος τὸ ὑποκείμενον, εἶτε μὴ, γὰρ ἐκ μὴ
 ὄντος. ὡς τε ὁμοίως καὶ γὰρ ἐκ μὴ ὄντος, καὶ φθεί-
 ρεσθαι εἰς ὁ μὴ ὄν. εἰχῶτως οὖν ἔχ ὑπολεί-
 πει ἢ γὰρ ἡμέσῃ, φθορᾶ τὸ μὴ ὄντος. ἢ ὁ φθο-
 ρᾶ, ἡμέσῃ τὸ μὴ ὄντος. ἀλλὰ τὸ τὸ μὴ ὄν
 ἀπλῶς, ἀπορρῆσῆ τίς, ποτέρου ὁ ἑτέρου οἰαι-
 τῶν ὅτις, οἷον γῆ, καὶ ὁ βαρὺ μὴ ἔν, πῦρ ὅ καὶ
 τὸ κορφοῦν τὸ ὄν, ἢ ἔ. ἀλλ' ἐστὶ καὶ γῆ * τὸ ὄν γρ. τὸ ὄν
 ὁ δὲ μὴ ὄν, ἔλη τῆς γῆς, καὶ πυρὸς ὡσαύτως.
 ἔ ἀφ' ἢ γὰρ ἑτέρου ἑκατέρου ἢ ἔλη, ἢ ὅτις αἰ-
 γίνοιο ἔ ἀλλήλων, ἔ δ' ἔ. ὅτις ἀνασθητῶν; τοῦτοις
 γὰρ ὑποαρχῆ τὰ οἰασθία, πυρὶ, γῆ, ὕδατι,
 ἀέρι. ἢ ἐστὶ μὴ ὡς ἢ αὐτῆ, ἐστὶ δ' ὡς ἢ ἑτέρου;
 ἢ μὴ γὰρ ποτε ὄν, ὑποκείμενον, ὁ αὐτῶ, ὁ δὲ
 εἶναι ὅ τὸ αὐτῶ. τῶντα μὴ οὖν τῶντα ὅτις ἴσσοτον
 εἰρησθαι.

ΚΕΦΑΛ. Δ΄.

Τίμη διαφέρεται γένεσις καὶ ἀλλοίωσις.

Περί δὲ γένεως, καὶ ἀλλοιώσεως, λέγω-
 μιν ἢ διαφέρεται φανερὸν ὅτι ἕτερος
 εἶναι ταύτας τὰ μεταβολὰς ἀλλήλων.
 ἐπεὶ οὖν ὅτι ἢ τὸ ὑποκείμενον, καὶ ἕτερον τὸ
 πάθος, ὃ καὶ τὸ ὑποκείμενον λέγεσθαι πέφυ-
 κε, καὶ ἐστὶ μεταβολὴ ἑκατέρου τούτων· ἀλ-
 λοίωσις μὲν ἔστιν, ὅταν ὑποκείμενον τὸ ὑπο-
 κείμενον, ἀσθητῶ ὄντος, μεταβάλλῃ ἐν τοῖς
 αὐτῶ πάθεσιν, ἢ ἐν ἀσθητοῖς ἔσιν, ἢ μεταξὺ
 οἷον τὸ σῶμα ὑγιάνηται, καὶ πάλιν κέμνηται,
 ὑποκείμενον γὰρ ταῦτό· καὶ ὁ χαλκὸς τρογγύ-
 λος, ὅτε δὲ γωνιοειδής, ὁ αὐτὸς γὰρ ὢν. ὅταν δὲ
 ὅλον μεταβάλλῃ, μὴ ὑποκείμενον ἀσθητῶ
 πίνος, ὡς ὑποκείμενον τῶ αὐτῶ· ἀλλ' οἷον ἐκ
 τῆς γῆνης αἷμα πάσης, ἢ ἐξ ὕδατος ἀήρ, ἢ
 ἐξ ἀέρος πύρρον ὕδωρ, γένεσις ἢ δὲ τῶ ἰοιδ-
 τον, τῶ δὲ φθορᾶ· μέλισσα δὲ, αἰὲν ἢ μεταβο-
 λὴ γὰρ ἐξ ἀνάσθητου εἰς ἀσθητόν, ἢ ἀφῆ,
 ἢ πάσης ταῖς ἀσθητοῖς οἷον, ὅταν ὕδωρ γέ-
 νηται, ἢ φθορᾶ εἰς ἀέρα· ὁ γὰρ ἀήρ ὅτι φθ-
 κῶς ἀνάσθητον. ἐν δὲ ταῦτοις ἐστὶν ἢ ὑπο-
 κείμενον πάθος τὸ αὐτὸ ἐναντιώσεως ἐν τῷ ἡμο-
 κίμῳ καὶ ἐν τῷ φθαρέντι οἷον, ὅταν ἐξ ἀέρος
 ὕδωρ, εἰ ἀμφω διαφθαῖ ἢ ψυχρᾶ· ἢ δὲ
 τούτου θάτερον πάθος εἶναι εἰς ὃ μεταβάλλεται.
 εἰ δὲ μὴ, ἔσται ἀλλοίωσις οἷον ὁ μοισικὸς ἀν-
 δροπος ἐφθάρη, ἀνδροπος δὲ ἀμυσοσ ἐ-
 γνήτο· ὁ δὲ ἀνδροπος ὑποκίμῳ τὸ αἶθε.
 εἰ μὲν οὖν τούτου μὴ πάθος ἢ κατ' αὐτὸ,
 ἢ μοισικὴ καὶ ἢ ἀμυσοσ τῶ μὲν γένεσις αἰ-
 ἢ, τῶ δὲ φθορᾶ· δὲ ἀνδροπος μὲν ταῦτα
 πάθη, ἀνδροπος δὲ μοισικῶ, καὶ ἀνδροπος
 ἀμυσοσ, γένεσις καὶ φθορᾶ· νῦν δὲ πάθος τῶ
 τῶ ὑποκείμενον. δὲ ἀλλοίωσις τὰ ταῦτα.
 ὅταν μὲν οὖν καὶ ποσὸν ἢ ἢ μεταβολὴ τῆς
 ἐναντιώσεως, αὐξήσις καὶ φθίσις· ὅταν δὲ καὶ
 τόπον, φθορᾶ· ὅταν δὲ καὶ πάθος καὶ τὸ ποῖον,
 ἀλλοίωσις· ὅταν δὲ μὴδὲν ὑποκίμῳ, οὐ θά-
 τερον πάθος ἢ συμβεβηκὸς ὅλως, γένεσις τὸ
 δὲ, φθορᾶ· ἐστὶ δὲ ὕλη, μάλιστ' αὐτὴ καὶ κῶ-
 εἴως τὸ ὑποκείμενον γένεως καὶ φθορᾶς
 δεκτικόν. ἔσται δὲ ἢ τὰς ἄλλαις με-
 ταβολαῖς, ὅτι πάντα δεκτικὰ τὰ ὑποκίμῳ
 ἐναντιώσεων ἄντων. τῶ μὲν οὖν γένεως
 τὸ φθορᾶς, εἴτε ἔστιν, εἴτε μὴ, ἢ πῶς ἔστι, ἢ πε-
 ρὶ ἀλλοιώσεως, τῶτον διωρίσθαι τ' ἔσται.

CAP. IV.

*Generationem & alterationem transmutationes
 esse diuersas.*

DE generatione autem atque alteratio-
 ne, quo inter se discrepent, agendum:
 nam hasce mutationes inter sese diuersas
 esse dicimus. Cum igitur subiectū quippiā
 sit, & affectio atq; qualitas quæ de subiecto
 nata est dici, ab eodem diuersa sit, sitque v-
 triusque horum mutatio: alteratio sanè est,
 quando sensibile subiectum permanens, in
 suis mutatur affectibus, qui aut contrarii,
 aut inter contrarios mediū sunt, sicuti cor-
 pus idem permanēs vicissim modò sanum,
 modò ægrum est; atque æs, quanquam idē,
 aliàs teres atque rotundum est, aliàs anguli
 speciē præ se fert. at cum totū mutatur, nec
 sensibile quicquam vt subiectum, idem per-
 manet, sed perinde euenit vt cum ex toto se-
 mine sanguis, aut ex tota aqua aër, aut ex
 aère toto aqua fit: iam quod est tale, genera-
 tio huius est, & illius corruptio. Et maximè,
 si ex insensibili ad id quod aut tactu aut sen-
 sibus vniuersis sensibile est, mutatio fiat, aut
 contra, vt cum ex aère gignitur aqua, aut ea-
 dem in aërem corrumpitur: etenim aër pro-
 pmodum insensibilis est. Cæterum in hisce
 si qua è contrarietate affectio eadem rema-
 neat in eo quod ortum est, quæ prius in eo
 quod interiit, erat: ceu si cū ex aère fit aqua,
 aëris perspicuitas aut frigus in aqua, rema-
 neat: affectionū alterutrā eius esse in quod
 mutatio fiat, minimè oportet. Sin minùs,
 erit alteratio: verbi causa, musicus homo
 corrumpitur, & homo non musicus gigni-
 tur: homo verò, idem perseuerat. Si ergo
 musica, atque musicæ vacuitas non esset af-
 fectio per se hominis, generatio profectò
 foret alterius, & alterius corruptio. Qua-
 propter hæc hominis quidem affectiones
 sunt: hominis verò musici, hominisque non
 musici, generatio atque corruptio. Nūc au-
 tē id eius quod permanet, affectus est. Pro-
 inde circa ea quæ eiusmodi sunt, alteratio
 existit. Cum igitur contrarietatis mutatio
 in quantitate est, accretio est atque decre-
 tio: cum in loco, latitudo: cum in affectu atque
 qualitate, alteratio. at cū id non remanet,
 in quo affectuum alter aut omnino accidēs
 existit: tum generatio vnus est, & alius cor-
 ruptio. Porro subiectum ortus & interitus
 susceptiuum, maximè quidem ac propriè
 materies est. quodam autem modo & id
 quoque quod cæteris aliis mutationibus
 subiici solet, propterea quod subiecta om-
 nia, quarundam contrarietatum suscepti-
 ua sunt. De generatione igitur ac corru-
 ptione, sitne an non, & quo pacto sit: item
 de alteratione, hoc modo sit definitum at-
 que determinatum.

CAP. V.

ΚΕΦΑΛ. Ε.

An à ceteris motibus differat augmentatio.

Restat de accretione dicamus, quò-
nam à generatione & alteratione dif-
ferat, & quo pacto vnumquodque eo-
rum quæ suscipiunt incrementum, au-
geatur, & quodvis eorum quæ decre-
sunt, diminuatur. Primo itaque conside-
rare oportet, vtrum mutua earum inter se
differentia in eo solum sita sit, circa quod
versari solent: verbi gratia: vtrum eo so-
lum inter se dissideant, quòd ea mutatio
quæ ex hoc in hoc tendit, puta ex substan-
tia potentiâ, in substantiam actu, genera-
tio sit: quæ verò circa magnitudinem ver-
satur, accretio & decretio: quæ autem cir-
ca affectum, alteratio: atque earum quæ
posteriore loco dictæ sunt, vtraque etiam
ex hisce quæ potentia sunt, ad ea quæ sunt
actu, mutatio sit, an etiam mutationis mo-
dus differat. Nam nec id quod alteratio-
nem subit, nec id quod generatur, neces-
sario mutari loco cernitur: quod autem ac-
crescit aut decrescit, cernitur: at alio quàm
quod fertur modo. quod enim fertur tota
mole, locum mutat: quod autem accres-
cit, perinde atque quod distendi produci-
que solet. Hoc enim manente, partes aliò,
non sicuti globi partes, migrant, suumque
deserunt locum. nam globi partes toto ma-
nente æquali in loco, locum ex loco mu-
tant: at partes eorum quæ augentur, sem-
per in ampliorem locum vergere solent: &
eorum quæ decrescunt, in minorem. Ge-
nerationem igitur, alterationemque & ac-
cretionem, non solum obiecto, sed ipso
item mutationis modo differre perspicuum
est. Ad id autem circa quod accretio de-
cretiove versari solet, (versari autem vide-
tur circa magnitudinem,) vtro modo ac-
cretionem decretionemve subire existi-
mandum est? vtrum, inquam, ex potentia
quidem magnitudine ac corpore, sed actu
nec corpore nec magnitudine, corpus fieri
an non putandum est? Atque cum hoc bi-
fariam dici contingat, vtro modo fit accre-
tio? vtrum ex separata ipsa per se materia:
an existente in alio corpore, an neutro
modo fieri queat? Nam si separata sit, aut
nullum occupabit locum, veluti punctum
quoddam aut vacuum, vel corpus non sen-
sibile erit. Horum autem alterum non
contingit, alterum necesse est in aliquo
esse. quod enim ex eo oritur, id semper
alicubi erit: quare & illud aut per se aut
per accidens. At verò si sit in aliquo, &
ita quidem seiunctum sit, vt nihil illius
aut per se aut per accidens sit, multa pro-
fectò vel quæ fieri nequeant, euenient.

Tom. I.

Τίτι διαφέρει αύξησης ημεσεως & αλλοιωσεως,
& πως αυξανετα η αυξανομενων εκασον,
& φθινει οποιου η φθινοντων.

Περει δε αυξησης λοιπον ειπειν, τιτι τε
διαφέρει ημεσεως και αλλοιωσεως,
και πως αυξανετα η αυξανομενων
εκασον, & φθινει οποιου η φθινοντων. σκε-
πλεον δη προσον, ποτερον μενως εν ταυ τωει
ο εστιν αυτων η προς αλληλα διαφορα,

B (οι) οτι η μη εν τωδε εις τωδε μεταβο-
λη, οι εν δυναμει υσις εις εντελεχεια
υσιδω, ημεσις εστιν. η δε τωει μεγεθος, αυ-
ξησις & φθισις. η δε τωει παθος, αλλοιω-
σις. αμφοτερα δε, εν τω δυναμει ον-
των, εις εντελεχια μεταβολη η ειρη-
μων εστιν, η και ο εσπος διαφέρει της
μεταβολης. φαινεσθαι γαρ, ο μη αλλοιου-
μενον, οκ εξ αναγκης μεταβαλλον κτ' πο-
πον, οσδε ο γινόμενον. ο η αυξανόμενον,
και ο φθινον. άλλον δε εσπον τω φερόμενο.
ο μη γαρ φερόμενον, ολοι δλλατις τ-
πον. ο η αυξανόμενον, ως τω ελανω-
μενον. τούτου γαρ μέριος, τα μερια μετα-
βαλλει κτ' ποπον, & κ' ως τω τα της σφαι-
ρας. τα μη γαρ εν ταυ ίσα ποπω μετα-
βαλλει, τω ολου μεριος. τα δε τω αυξα-
νομενος αει επι πλείω ποπον, επ' ελαττω δε
τα τω φθινοτος. οτι μη οτω η μεταβολη
διαφέρει ε μόνον τωει ο, αλλά & ως, τω
τε γινόμενου, και αλλοιωμενου, και αυξανο-
μενος, δηλον. τωει δε ο εστιν η μεταβολη η
της αυξησης & της φθισης, (τωει μεγεθος
δε δοκει ει) ο αυξανεσθαι & φθινειν, ποτε-
ρας υποληπλεον; ποτερον εν δυναμει
μη μεγεθοις & σωματος, εντελεχεια δε α-
σωματου & αμεγεθοις γινεσθαι σωμα & μέ-
γεθος, & τούτου διχως ενδεχόμενος, λέγειν, πο-
τέρως η αυξησις γινεσθαι; ποτερον εν χειρω-
εισμενης αυτης και αυτιω της υλης, η εν-
πρωχουσις εν άλλω σωματι, η αδυνατον
αμφοτέρως; χειρη μη γν' εσα, η οσδενα

C καθεξαι ποπον, η οι σιγη τις, η κενον εσα,
η σωμα οκ αισθητον. τούτων ο, ο μη οκ εν-
δεχεται, ο η αναγκασον εν τινι ει. αει γαρ που
εσα ο γινόμενον εξ αυτω. * ωστε & οκ ενο, γρ. ωστ η
η και εαυτο, η κτ' συμβεβηκος. αλλά μνω, μπ. ι.
ειγε εν τινι υπερεξει, ει μη χειρωεισμενον &
τως, ωστε μη οικειν, και εαυτο, η κτ' συμβε-
βηκος τι ει, συμβησεσθαι πολλα & αδυνατα.

E καθεξαι ποπον, η οι σιγη τις, η κενον εσα,
η σωμα οκ αισθητον. τούτων ο, ο μη οκ εν-
δεχεται, ο η αναγκασον εν τινι ει. αει γαρ που
εσα ο γινόμενον εξ αυτω. * ωστε & οκ ενο, γρ. ωστ η
η και εαυτο, η κτ' συμβεβηκος. αλλά μνω, μπ. ι.
ειγε εν τινι υπερεξει, ει μη χειρωεισμενον &
τως, ωστε μη οικειν, και εαυτο, η κτ' συμβε-
βηκος τι ει, συμβησεσθαι πολλα & αδυνατα.

Οοο

λέγω δ', οἷον εἰ γίνεσθαι ἀήρ ἐξ ὕδατος, οὐδ' ἄν
 ὕδατος ἔσται μεταβάλλοντος, ἀλλὰ ἄρα ὅ
 ὡς περ ἐν ἀγγείῳ ὅ ὕδατι ἐκείνῳ πλεῖον ἔστι
 αὐτῷ· ἀπείρου γὰρ ὁρᾶν κωλύει ὕλας εἶ-
 ναι ὡς τε καὶ γίνεσθαι ἐντελεχεία. ἐν δὲ ὅδῳ
 ἔστι φανερόν γινώσκοντος ἀήρ ἐξ ὕδατος, οἷον
 ὄξιν ἡ ψωμίοντος. βελτίον ἰσχυρῶς ποιεῖν
 πᾶσιν ἀχρεῖσιν εἶναι πλεῖον ἔστι ὕλην, ὡς ὅσον πλεῖον
 αὐτῷ καὶ μείον τῶν ἄλλων, τὰ λόγῳ δὲ μὴ
 μίαν. ἀλλὰ μίαν, ὅθεν ἔστι μίαν ἡ τετερον, ὅθεν
 γραμμῶν πλεῖον τῶ σωματικῶν ὕλην, ἀλλὰ τὰ
 αὐτὰς αἰτίας. ἐκείνο δὲ, ὅ ἄλλα ἔσχατα, ἢ
 ὕλη [ἔστι]. ἢ ὅθεν ποτε δὴ πᾶσι οἷον τε
 εἶναι, ὅθεν αὐτῷ μορφῆς. γίνεσθαι μὲν οὖν
 ἀπλῶς ἕτερον δὲ ἕτερον, ὡς περ ἐν ἄλλοις
 διώκειται, ὅ ἄν ποτε τίνος δὲ ἐντελεχεία ὄν-
 τος, ἢ ἰσομετρῶν ἢ ὁμοιομετρῶν οἷον, πῦρ ἢ ὕλη
 πυρρός, ἢ ἀήρ ἢ ὕλη ἢ ἀπὸ ἀήρ, ἢ ὕλη
 ἐντελεχείας σκληρόν γὰρ, ὅ ἄν ὕλη σκληρόν
 γὰρ. ἐπεὶ δὲ ὅθεν ἔστι ὅ ἄλλοις ὕλη σωματικῆς, σῶ-
 ματος δὲ ἢ ἄν τῶν δὲ (σῶμα γὰρ κοινὸν ὅθεν)
 ἢ αὐτῷ καὶ μεγέθους ἢ πᾶσι ὅθεν, ὅ μὲν λόγῳ
 χωριστῶν, τόπων ὅ ἄν χωριστῶν, εἰ μὴ καὶ τὰ πάθη χω-
 ριστῶν. φανερόν δὲ ἐκ τῶν διηπορημάτων, ὅτι ὅθεν
 ἔστι ἢ ἀξίον μεταβολῆς ἐκ διωμάτῳ μεγέ-
 θους, ἐντελεχεία δὲ μὴδὲν ἔχοντος μεγέθους
 χωριστῶν γὰρ ἀνείη ὅ κρινόν. τῶ δὲ ὅτι ἀδιώα-
 τῶν, εἶρησθαι ἐν ἕτερον ἢ ἕτερον. ἐπὶ δὲ ἢ τῶ
 αὐτῷ μεταβολῆς, ὅ ἄν ἀξίον ἢ ἄλλοις, ἀλλὰ
 ἢ ἄλλοις ἢ ἄλλοις ὅθεν τῶ ἐντελεχείας
 μεγέθους ἐπιδοσῶν. ἢ δὲ φησὶν, μείωσις. ὅθεν
 ἔστι πᾶσι δὲ μεγέθους ὅ ἀξίον ἢ ἄλλοις. ὡς τε ὅθεν
 ὅ ἄλλοις ὕλη δὲ εἶναι πλεῖον αὐξήσῃ εἰς
 ἐντελεχείας μεγέθους. ἢ ἄλλοις γὰρ ἀνείη σῶ-
 ματος μᾶλλον, ὅ ἄν ἀξίον. ληπτέον δὲ
 μᾶλλον οἷον ἀποδοσῶν τῶ ζητήσεως ὅ ἄν
 χῆς, πᾶσι τίνος ὄντος τῶ ἀξίον, ἢ τῶ φησὶν,
 τὰ αἰτία ζητῶν. φανερόν δὲ οὖν τῶ ἀξίον
 νομῶν ὅ ἄλλοις μέρους ἢ ἄλλοις. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν
 ὅ φησὶν, ἔλαττον γινώσκον. ἐπὶ δὲ ἢ ἄλλοις
 τίνος ἀξίον. καὶ ἀπῶντος φησὶν. ἀναγ-
 χῆν δὲ, ἢ ἀσώματῳ ἀξίον, ἢ σῶματι.
 εἰ μὲν οὖν ἀσώματῳ, ἔσται χωριστῶν * κρινόν.
 ἀδιώατων δὲ μεγέθους ὕλην εἶναι χωριστῶν, ὡς
 περ εἶρησθαι ἢ ἄλλοις. εἰ δὲ σῶματι, δύο ἐν ὅ
 αἰτία σῶμα τῶ ἔσται, τῶ, τε ἀξίον ἢ ἄλλοις,
 καὶ ὅ ἀξίον. ἐπὶ δὲ ὅ τῶ ἀδιώατων. ἀλλὰ
 μίαν οὐδὲ ὅ ἄλλοις ἐντελεχείας λέγειν γινώσκον
 πλεῖον αὐξήσῃ, καὶ πλεῖον φησὶν, ὡς περ ὅ ἄλλοις
 ὕδατος ἀήρ. τότε γὰρ μείζων ὁ ὄγκος γινώσκον.

A Dico autem, ut si ex qua fiat aer: idem non erit, aqua mutationem subeunte, sed quia in aqua ut in vase materies eius est. Nihil enim vetat, infinitas esse materias: quare & actu fieri. adde quod nec ita aer ex aqua oriri videtur, ut permanente aqua, aer inde egrediatur. Satis igitur fuerit, inseparabilem omnibus materiam tribuere: ut pote quae vna numero eademque sit, ratione non vna, at vero nec puncta, nec lineas, corporis materiam ponere iisdem de causis oportet. sed cuius vltima sunt haec, id materies est: quae nec sine affectu vnquam, nec sine forma esse potest. Cignitur igitur absolute aliud ex alio: id quod alio quoque loco iam definitum est. atque ab aliquo actu existente, quod eiusdem sit aut generis aut speciei: ut ignis ab igni, aut ab homine homo, aut ab actu: durum enim a non duro fit. Cum autem & corporea substantiae materies sit corporis iam talis, (nullum enim est commune corpus:) eadem & a magnitudine & ab affectu, ratione quidem non item loco separabilis est, nisi & ipsi quoque affectus separabiles sint. Patet igitur ex his quae addubitauius, accretionem non esse mutationem, e potentia quidem magnitudine, actu vero nullam habente magnitudinem. quandoquidem quod commune est, separabile esset. hoc autem esse non posse, dictum iam est. Praeterea talis mutatio, accretionis propria non est, sed generationis. Nam accretio, magnitudinis quae in quopiam inest, augmentatio est: decretio vero, eiusdem diminutio. Quamobrem id quod accrescit, magnitudinem quandam habeat oportet. Proinde nequaquam conuenit, accretionem e materia quae magnitudinis sit expers, ad actum magnitudinis esse: potius enim esset generatio corporis, non accretio. Potius itaque sumamus oportet, quasi tractantes ab initio quaestionem, qualis accretio decretione, cuius causas quaerimus, existat. Igitur eius quod accrementum suscipit, pars quaeuis augeri videtur; atque pari modo in decretione, minor euadere. praeterea accedente quopiam accrescere, & abeunte decretere. Itaque aut incorporeo aut corpore augeri illud necesse est. Si igitur incorporeo, quod commune est, separabile erit. At a magnitudine materiam esse separabilem, quemadmodum prius est dictum, impossibile est. Sin vero corpore, duo corpora, id inquam quod augetur, & quod auget, in eodem erunt loco, quod etiam fieri nequit. At vero nec accretionem decretionemve perinde fieri, atque cum ex aqua fit aer, (tunc enim moles fieri maior assolet,) dicere contingit.

γρ. ὑπο 21ος

γρ. καὶ 11.

non enim id accretio, sed eius quidem in quod mutatio fit, generatio, contrarii vero corruptio erit: neutrius autem accretio: immo aut nullius: aut si quid vtrisque, ei inquam quod oritur & ei quod interit, commune est, veluti, si corpus eius erit. Et nec aqua nec aer accrescit, verum illa interit, hic oritur: sed corpus, si quid augeatur, at hoc quoque fieri nequit. Non ea seruare oportet, quia ei quod accrescit, decrescitve, ratione cōpetunt. Hæc autē tria sunt: quorū primū est, magnitudinis quæ accrescit, partem quamlibet maiorem effici: verbi gratia, si caro, carnis. alterum, accedēte quoque tertium, seruato pariter atque manente eo quod accretionem subit. Nam cum quippiam simpliciter absolutēque gignitur aut interit, nō permanet. At cum alteratur, aut accrescit decrescitve, quod alteratur aut incrementa suscipit, id permanet. verum illic affectio, hic magnitudo eadem non manet. Quod si mutatio illa quā diximus, esset accretio: contingeret profectō quippiam nulla re accedente permanentēve accrescere, nullaque abeunte decrescere, & id non manere quod suscipit accretionem. At hoc seruare oportet: quippe cum accretio talis esse supponatur. Sed quæret aliquis, quid est quod accrescit, vtrum id cui non nihil additur? verbi causa: si quid crus augeat, crūsne maius euadit; quod autem incrementum præstat, ipsum inquam alimentum, minimē? Sed cur non ambo incrementa suscipiunt? Nam tam quod additur, quā cui additio fit, maius reddi assolet: haud secus atque cum aquæ vinum miscueris: pari enim ratione vtrumque maius est. An quia huius substantia maneat: illius verò, puta cibi, haudquaquam? Quando & illic quoque quod euincit ac superat, in ipsa mixtione augeri dicitur, ceu vinum. Nam vniuersa mixtura, vini non aquæ functionem exercet. In alteratione quoque similiter, si caro & substantia ipsa maneat: eorum verò affectuum qui per se competunt, quippiam insit, qui prius non inerat, hoc sanè alteratum est. Id autem quod alteratum est, interdum nihil patitur, interdum & illud quoque pati solet. Verum quod alterat, atque motus principium, in eo est quod alteratur, & eo quod accrescit. quod enim mouet, in hisce est. Quandoquidem & quod ingeri solet, fieri aliquando maius potest, & corpus quod eo fruitur: vt si quod ingeritur, spiritus fiat. Verum cum hoc patitur, corrumpi solet, nec in eo est id quod mouendi vim obtinet. Cum autem de hisce sit abundè addubitatum, dubitationis solutionem inuenire enitatur oportet, illud seruantes, permanente, inquam, eo quod augetur, atque adueniente aliquo, fieri accretionem, & abeunte, decretionem.

Tom. I.

A οὐ γὰρ αὐξήσις τῆτο, ἀλλὰ γένεσις μὲν τῆ εἰς ὃ μετέβαλεν, ἔσται· φθορὰ δὲ τῆ σφαι-
τίου αὐξήσις δὲ, ὁστέτερου, ἀλλ' ἐὶ ὁστένός,
ἐὶ εἴτι κοινὸν ἀμφοῖν ὑπάρχει, τὰ γίνο-
μῶν ἐ τὰ φθαρῆντι· οἷ, εἰ σῶμα ὃ δὲ
ὑδὼρ ὅκ ἠύξῃται, ὁστέ ὃ ἀήρ· ἀλλὰ ὃ
μὲν ἀπόλωλε, ὃ δὲ γέγενε· ὃ σῶμα ὃ εἰ-
περ ἠύξῃται· ἀλλὰ καὶ τῆτ' ἀδιώατοι· δεῖ
γὰρ σῶζῃν τὰ λόγῳ τὰ ὑπάρχοντα τὰ
αὐξανομῶν καὶ φθινοῦ. ταῦτα δὲ τεῖα ὅτιν·
B ὦν ἐν μὲν ὅτι, ὃ οἰοῦν μέγεθ μείζον γίγνεσθ
τ' αὐξανομῶν μεγέθοις· οἷ, εἰ σαρξ τῆς
σαρκός· καὶ πρροσιόντος ἑνός· ἐ τεῖτον ἑ-
ζομῶν τῆ τε αὐξανομῶν καὶ ὑπομῶν-
πος· ἐν μὲν γὰρ τὰ γίγνεσθαι πὶ ἀπλάς, ἐ
φθείρεσθαι, οὐχ ὑπομῶν· ἐν δὲ τὰ ἀλ-
λοιοῦσθαι ἐ αὐξάνεσθ, ἐ φθίνε, ὑπο-
μῶν τὸ αὐτὸ αὐξανομῶν, ἐ ἀλλοιοῦμῶν·
ἀλλ' ἐντα μὲν τὸ πάθος, ἐντα δὲ τὸ μέγε-
θος τὸ αὐτὸ * οὐ μῶν· εἰ δὲ ἔσται ἐ ἐ
C ρημῶν αὐξήσις, ἐνδέχοιτ' αἰ μὲν ὁστέ γε
πρροσιόντος μὲν ὑπομῶντος αὐξάνεσθ·
καὶ μὲν ὁστέ ἀπτόντος, φθίνε, ἐ μὲν ὑπο-
μῶν τὸ αὐξανομῶν· ἀλλὰ δεῖ τῆτ' σῶζῃν·
ὑποκείσθαι γὰρ ἐ αὐξήσις τοιοῦτον· ἀπε-
ρήσθε δὲ αἰ τίς καὶ τί ὅτι τὸ αὐξανομῶν,
πότερον ὦ πρροσιήσεται ἐ, οἷ, εἰ πῶν κνή-
μιον αὐξάνει, αὐτὴ μείζον· ὦ δὲ αὐξάν-
νει ἐ ἔσθ, οὐ· ἀλλ' ἐ δὲ οἷν ὅκ ἀμ-
φω ἠύξῃται; μείζον γὰρ καὶ ὃ, καὶ ὦ, ὡσπερ
ὁτῶν μίξῃς οἷνον ὑδατὶ· ὁμοίως γὰρ πλείον
ἐκάτερον· ἐ ὅτι τῆ μὲν μῶν ἐ ἐ οὐσία, τῆ
D δ' οὐ· οἷ ἢ τῆς ἔσθ, ἐπεὶ καὶ ἐ τῶν τὸ
ὅτι κρημῶν λέγεται ἐ τῆ μίξῃ· οἷ, ὅτι
οἶνος· ποτὶ γὰρ τὸ τῆ οἶνου ἔργον, ἀλλ' οὐ τὸ ἔ
ὑδατος τὸ σῶν ὁστέ μίξῃ· ὁμοίως δὲ καὶ
ἐπ' ἀλλοιώσεως, εἰ μῶν σαρκὸς οὐσα, καὶ
τὸ πὶ ὅτι, * πάθος δὲ πὶ ὑπὲρ τῆ καὶ αὐ-
τὸ, ὃ πρροσιόντος οὐχ ὑπὲρ τῆ, ἠλλοιώται
τῆτο· ὦ δ' ἠλλοιώσθαι, ὅτε μὲν ὁστέν * πέπον-
θεν, ὅτε ὃ καὶ κείνο· ἀλλὰ τὸ ἀλλοιοῦν, ἐ ἢ τῆ
E χὶ τῆς κινήσεως, ἐ τὰ αὐξανομῶν, καὶ ὦ ἀλ-
λοιομῶν· ἐ τούτοις γὰρ τὸ κινεῖν· ἐπεὶ καὶ τὸ
εἰσελθόν, γῆροίτ' ἀπὸ ποτε μείζον, καὶ τὸ ἀπολα-
σθαι αὐτὸ σῶμα· οἷ, εἰ εἰσελθόν γῆροίτ' ἀπὸ πνεῦ-
μα· ἀλλ' ἐ φθαρταὶ γε τῆτο παθόν, καὶ τὸ κινεῖν
ὅκ ἐ τούτω· ἐπεὶ ὃ διηπόρηται πρροσι αὐτῶν
ἰχθῶν, δεῖ καὶ τῆς ἀπορίας πειρῶν λύσιν δι-
ρῆν, σῶζοντες τὸ ὑπομῶντος τε ἔ αὐξανομῶν
καὶ πρροσιόντος ἑνός αὐξάνεσθ, ἀπτόντος ὃ φθίνε.

κ. ὑπομῶν.
εἰ δὲ ἰ.

ἔσθ, οὐ· ἀλλ' ἐ δὲ οἷν ὅκ ἀμ-
φω ἠύξῃται;

γρ. πῶν, ἢ
εἰ πρροσι-
dosè.
γρ. πῶν, ἢ
εἰ πρροσι-
ἢ οὐσία, ὅτι δ.

ἐπὶ δὲ τοῦ οἴου σημείον ἀσθητόν, ἢ μείζον, ἢ ἔλαττον γένηται, καὶ μήτε κενόν ἐστὶ τὸ σῶμα, μήτε δύο ἐν ταῖς αὐταῖς τόποις μέγιστον, μήτε ἀσώματῳ ἀυξάνεσθαι. ληπιέον δὲ [τὸ ἀσθητόν] διακρισάμενοις πρῶτον, ἐν μὲν, ὅτι τὰ ἁρμοσιομερῆ ἀυξάνεται, τὰ δὲ ὁμοιομερῆ ἀυξάνεσθαι σύγκειται γὰρ ἐκ τούτων ἕκαστον. ἔπειθ', ὅτι ἄρξ, ἢ ὄσου, καὶ ἕκαστον τοιούτων μορίων ἐστὶ διπλόν, ὡς πρὸς καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν ὕλῃ εἶδος ἐγένετο καὶ γὰρ ἢ ὕλη λέγεται καὶ τὸ εἶδος, ἄρξ, ἢ ὄσου. τὸ οἴον ὁποῖον μέρος ἀυξάνεσθαι, καὶ πρῶτον τίνος, καὶ μὲν τὸ εἶδος ἐστὶν ἐνδεχόμενον, καὶ ἢ πῶς ὕλη, οὐκ ἐστὶ. δεῖ γὰρ νοῆσαι, ὡς πρὸς εἰ τις μετέσθαι τὰς αὐτὰς τὰς μέτρας ὕδατος. αἰεὶ γὰρ ἄλλο ἐστὶ ἄλλο τὸ γινόμενον. οὕτω καὶ ἀυξάνεται ἢ ὕλη τῆς ἄρξ, καὶ οὐχ ὁποῖον πρῶτον πρῶτον γίνεται, ἀλλὰ τὸ μὲν ὕδατος, τὸ δὲ πρῶτον γίνεται. τὸ δὲ γήματος καὶ τῶν εἶδους, ὁποῖον μορίων. ἐπὶ δὲ τῶν ἁρμοσιομερῶν, τῶν μάλλον δὴλόν ἐστὶν, οἷον χιρῶς, ὅτι ἀνάλογον ἢ ἕξεται. ἢ γὰρ ὕλη ἕτερα οὐσα, δὴλη μάλλον τῶν εἶδους ἐστὶν, ἢ ἐπὶ ἄρξ καὶ ὄσου, ἢ χιρῶς ἢ βραχίων ὡς τε, ἐστὶ μὲν ὡς ὁποῖον τῆς ἄρξ ἢ ἕξεται, ἐστὶ δὲ ὡς οὐ. καὶ μὲν γὰρ τὸ εἶδος ὁποῖον πρῶτον ἐλήλυθε. καὶ δὲ πῶς ὕλη, οὐ. μείζον μορίων τὸ ὄλον γένηε, πρῶτον τίνος, ὅ καλεῖται * ἔσθαι, καὶ ἐναντίον μεταβάλλοντος ἢ εἰς τὸ αὐτὸ εἶδος, οἷον εἰ ξηρῶ πρῶτον ὕλην, πρῶτον δὲ μεταβάλλοι καὶ ἡμοιοτὸ ξηρῶν. ἐστὶ μὲν γὰρ ὡς τὸ ὁμοιον ὁμοίῳ ἀυξάνεσθαι, ἐστὶ δὲ ὡς ἀομοίῳ. ἀπορήσει δ' ἀμὲν τις, ποῖον τι δεῖ εἶναι τὸ ἀυξάνεσθαι. φανερόν δὲ ὅτι δύναμις ἐκείνη. οἷον * εἰ ἄρξ, δύναμις ἄρξ. ἐντελεχεία ἕτερον ἄρξ. φανερόν δὲ τῶν ἄρξ γένηε. οἰκοῦν * οὐκ αὐτὸ κατὰ αὐτό. ἡμέσις γὰρ αὐτῶν, οὐκ ἀυξήσις. ἀλλὰ τὸ ἀυξάνομενον ἐν τούτῳ. τί οἴον παρὸν ὕδατος τούτου ἢ ἕξεται, ἢ μείζον, ὡς πρὸς οἴον εἰ τις ἐπιχέοι ὕδατος. ὁ δὲ δύναμις οἶνον [τὸ ὕδατος] ποιεῖν τὸ μείζον; ἢ ὡς πρὸς τὸ πῦρ ἀυξάνομενον τῶν καοσῶν, οὕτως ἐν ταῖς ἀυξάνομεν ἢ ὄντι ἐντελεχεία ἄρξ, τὸ ἐνὸν ἀυξήσιν πρῶτον ἐλθόντος δύναμις ἄρξ, ἐποίησεν ἐντελεχεία ἄρξ. οἰκοῦν ἄρξ ὄντος. εἰ γὰρ χιρῶς, ἡμέσις. ἐστὶ μὲν γὰρ ἕτερον πῦρ ποῖον ἐπὶ τὸ ὕδατος, ἐπιχέοντα ξύλα. ἀλλ' ἕτερον μὲν ἀυξήσις. ὅταν δὲ αὐτὰ τὰ ξύλα ἀφθῆ, ἡμέσις.

A & insuper, quod vis sensibile signum maius minusve reddi. & neque corpus esse inane, neque eodē in loco duas esse magnitudines, neque incorporea re quocquam augeri. Sumenda autem erit causa vno quidem prius a nobis definito: dissimilaria inquam augeri, cum similaria accrescūt. ex his enim quodque cōponitur. Deinde carnem, & os, & id genus partiū quamque, perinde atque ceterarum quæ formam habēt in materia, duplicem esse. nam materies atque forma, caro dicitur aut os. Partem igitur quamlibet augeri, & accedente aliquo secundum formam quidem, est possibile: at secundum materiam, haudquaquam. Intelligere autem perinde oportet, atque si quis aquam mensura eadem metiatur. quod enim fit, aliud atque aliud semper est. Ad hunc itaque modum & carnis materies augetur: & non cuius parti eius quippiam additur, sed alia dilabatur, alia accedit. At cuius figuræ ac formæ parti, fit accessio. Id autem magis constat in hisce quæ dissimilium sunt partiū, ut in manū, quod iuxta proportionis rationem aucta sit. quando quidē materies cum diuersa est, facilius dignoscitur hic quā in carne, & hisce quæ similiarum sunt partium. Idcirco & cum mortuum est quippiā, magis adhuc caro & os quā manus & brachiū esse videtur. Quare partim augetur carnis quælibet particula, partim non augetur. Nā secundum formā quidē, cuius parti quippiā adiungitur: secundum materiā verò, haudquaquam. Totū tamē maius euadit, accedente quopiā, quod nutrimentū, atq; contrariū, nominatur, & in eandē formā transeūte. ut si humidū siccō accedat: & cum iam accesserit, mutationem subeat, fiatque siccum. Nam partim simile simili, partim dissimili dissimili accrescit. Dubitauerit autem quispiā, quale id esse oporteat quo quid augetur. Palā itaq; est hoc, potētia illa quod augetur esse oportere. ut si caro accretionem subeat, id quo illa accrescit, potētia carnem esse, actu autem aliud. quod sanē vbi corrūpitur, caro fieri solet. Nō igitur ipsū per se solūque est, nam alioqui generatio esset, non accretio, sed id quod augetur, cū eo est. Qualiter igitur hoc affecto, illud augeri solet, an misto, haud secus atque si quis vino aquā infūdat, & idem id quod admixtū est, efficere vinū possit? An sicut ignis tactum cremabile adurit, sic & id cui augendi facultas delegata est, in eo existens quod accrescit, quodque actu caro est, quod accessit à potentia carne, actu carnem facere consuevit? Illo igitur simul existente; id ipsum accidit. quoniam si seorsum esset, generatio sanē foret. Nam ignem ad hunc facere modum contingit, videlicet iniectis in eum qui iam est lignis. Verūm ita quidem, accretio est: at cum ligna ipsa incenduntur, generatio.

γρ. ἔσθαι, ἢ ἀσθητόν

γρ. εἰ σὺρξ δύναμις, σίρκα ἐντελεχεία. ἀλλο ἄρξ. καὶ τῆς αὐτοῦ.

Quantitas autem vniuersalis nulla fit, si-
 cuti, nec animal, quod nec homo fit,
 nec singularium aliquod. sed vt hic vni-
 uersale, sic & illic quantitas. Caro igi-
 tur & os & neruus & similes partes, ac-
 cedente quidem quanto aliquo, sed non
 carne quanta, augetur. Quo igitur po-
 tentia simul vtrumque existit, videlicet
 caro quanta: hoc quidem auget. nam
 carnem quantam fieri oportet. quo vero
 solum caro, hoc alit. hoc enim nutritio
 & accretio ratione differunt. Quocirca
 quamdiu saluum manet animal, etiam si
 decretionem subeat, alitur: sed non sem-
 per accrescit. Atque nutritio idem quod
 accretio existit: ratio tamen est diuersa.
 Quo enim id quod adiungitur atque ad-
 ditur, potentia caro quanta est, hoc car-
 nem augere potest: quo vero caro poten-
 tia solum, hoc nutrire. Hoc autem for-
 ma sine materia est: vt tibia, potentia
 quaedam in materia est: similiter & quod-
 uis aliud instrumentum. Quod si mate-
 ries aliqua accedat, quae potentia sit ti-
 bia, & potentia quantitatem habeat: haec
 tibiae maiores euadent. Sin vero nihil praeter
 ea agere possit, sed res perinde habeat
 vt cum vino subinde plus aquae immisce-
 tur, quae tandem vinum aqueum reddit,
 facitque aquam: tum quantitatis decre-
 tio fit, forma autem remanet.

CAP. VI.

De agere & pati, deque tactu.

Cum autem de materia, & hisce quae
 nuncupantur elementa, primo dice-
 re oporteat, an sint necne: & vtrum v-
 numquodque eorum sempiternum sit, an
 ortum subeat aliquo pacto: & si gene-
 rentur, vtrum ex sese mutuo generentur
 eodem modo omnia, an inter ipsa vnum
 aliquod primum sit: prius utique de his-
 ce differamus necesse est, de quibus
 nunc dicitur indefinitè. Omnes enim,
 tam qui elementa ipsa, quam qui ea quae
 constant ex elementis, generant, segre-
 gatione & congregatione, atque actione
 & passione vtuntur. Est autem congrega-
 tio, mistio. Sed quoniam pacto quippiam
 misceri dicatur, planè ac dilucidè haud
 quaquam est definitum. At vero nec alte-
 rari quicquam, nec segregari congregari-
 ve, nullo patiente aut agente, potest. Et
 enim qui plura faciunt elementa, actione
 & passione mutua generationem fieri cen-
 sent. quanquam ex vno facta omnia di-
 cant necesse est. atque hoc rectè quidem
 dicit Diogenes, nisi ex vno essent omnia,
 non posse vicissim agere & pati: ceu cali-
 dum friges fieri, & idem rursus cale fieri.

Tom. I.

A ποσὸν δὲ, τὸ μὲν κατόλου ἔστι, ὡς πρὸς ἑαυτὸν
 ζῶον, ὃ μὴτ' ἀνθρώπος, μήτε τῆν' ἕκα-
 στα· ἀλλ' ὡς εἰς τὸ κατόλου, καὶ εἰς τὸ πο-
 σόν. ἄρξ' ἡμῶν ἔστι οὐρανὸν, καὶ χεῖρ, ἢ νεύρα, καὶ
 τούτων τὰ ὁμοιομερῆ, πρὸς ἐλθόντος μὲν δὴ
 τίνος ποσού, ἀλλ' ἔτι ἄρξ' ἡμῶν ποσῆς. ἢ μὲν οὖν
 δυνάμει ἔστι σίωα μφότερον, οἷον ποσὴ σαρκός,
 ταύτη μὲν αὐξήσ'· ἔτι ποσὴ δὲ * γινέσθαι καὶ
 ἄρξ' ἡμῶν ἔστι τρέφει· ταύτη γὰρ δια-
 φέρει ἔσθ' ἔτι αὐξήσ' τὰ λόγῳ, δὲ τρέφει-
 B ται μὲν, ἔως ἀν' σῶζονται καὶ φθίνη, αὐξέται δὲ
 εἰς αἰεὶ. καὶ ἢ ἔσθ' τῆν' αὐξήσ' τὸ αὐτὸ μὲν,
 τὸ δὲ εἶν' ἄλλο· ἢ μὲν γὰρ ἔστι τὸ πρὸς τὸν δυ-
 νάμει ποσὴ ἄρξ', ταύτη μὲν αὐξήσ' τὸν ἄρξ'·
 ἢ δὲ μόνον δυνάμει ἄρξ', ἔσθ' τῆν' εἶδος
 αὐτὸ ὑλῆς, οἷον αὐτὸς δυνάμει τις εἰς ὑλὴν ἔστιν.
 ἐπὶ δὲ τις πρὸς τὴν ὑλὴν, ἔσθ' δυνάμει αὐτὸς,
 ἔχουσα καὶ τὸ ποσὸν δυνάμει, ἔσθ' ἔσονται μεί-
 ζουσι αὐτὸι. ἐπὶ δὲ μὴκέτι ποσὴν δυνάμει, ἀλλ'
 οἷον ὑδὼρ οἶνω, αἰεὶ πλεονέχον μίγνυμενον, τέλος
 ὑδαρῆ ποσὴν, καὶ ὑδὼρ· τότε φθίνουσι * ποιεῖται τῆν' ὑδαρῆ
 ποσού, ἢ εἶδος μὲν εἶναι.

ΚΕΦΑΛ. 5.

Περὶ ἀφῆς τῆς ἐν φρεσίνῳ.

Επειδὴ πρὸς τὸν δεῖν ἔστι τῆς ὑλῆς καὶ
 τῆν' καλουμένων στοιχείων εἶπεῖν, εἶτε
 ἔστιν, εἶτε μὴ· καὶ πότερον αἰδέσθαι ἕκαστον, ἢ
 γίνεσθαι πῶς· καὶ εἰ ἔστι, πότερον ἔτι ἀλλή-
 λων ἢ πᾶν τὸ αὐτὸν ἔσθ' ἢ τί πρὸς τὸν
 ἐν αὐτῶν ἔστιν ἀνάγκη δὴ πρὸς τὸν εἶπεῖν
 πρὸς τὸν ἀδελφείως λέγεται νῦν· πᾶντες γὰρ
 οἱ τε τὰ στοιχεῖα γινώσκοντες, καὶ οἱ τὰ ἐκ τῆν'
 στοιχείων, διακρίσει γινώσκοντες καὶ συγκρίσει, καὶ
 τὰ ποιεῖν καὶ πάσθαι. ἐστὶ δ' ἢ σύγκρισις μί-
 ξις. πῶς δὲ μίγνυσθαι λέγεται, οὐ διαίρει-
 σαι ἄφῆς. ἀλλὰ μὲν οὐδ' ἀλλοιοῦσθαι
 δυνατὸν, ὡς δὲ διακρίνεσθαι ἔστι συγκρίνε-
 E σθαι, μηδενὸς ποιοῦντος μηδὲ πάσθοντος. καὶ
 γὰρ οἱ πλείω τὰ στοιχεῖα ποιοῦντες γινώ-
 σκοντες τὰ ποιεῖν καὶ πάσθαι ἕκαστων ἀλλήλων, * καὶ γὰρ πῶς εἶ-
 πει δὲ ἐνὸς ἀνάγκη λέγειν τῶν ποίησιν. καὶ
 τῆν' ὁρθῶς λέγει Διογένης, ὅτι εἰ μὴ εἴ
 ἔστι ἐνὸς ἀπόρρητα, εἴτε ἀν' εἴ τὸ ποιεῖν καὶ
 πάσθαι ἕκαστων ἀλλήλων· οἷον τὸ θερμὸν ψύ-
 χεσθαι, καὶ τῆν' θερμίνεσθαι πάλιν.

οὐ γὰρ ἡ θερμότης μεταβάλλει καὶ ἡ ψυχρότης εἰς ἀλλήλα, ἀλλὰ δῆλον ὅτι ὁ ὑποκείμενον. ὥστε ἐν οἷς ὁ ποῖν ἐστὶ καὶ ὁ πάσχειν, ἀνάγκη τούτων μίαν εἶναι πᾶσι τοῖς ἀποκείμενοι φύσιν. ὁ μὲν οὖν πᾶσι τοῖς αἰσθητοῖς φάσκειν, ὅτι ἀληθές, ἀλλ' ἐν ὅσοις ὁ ἕτερος ἀλλήλων ἐστίν. ἀλλὰ μὲν εἰς τὰ ποῖν καὶ πάσχειν, καὶ τὰ μίξεως θεωρητέον, ἀνάγκη καὶ τὰ ἀφῆς. οὐτε γὰρ ποῖν τούτων καὶ πάσχειν διώσθαι κυρίως, ἀ μὴ οἷον τε ἀφάσθαι ἀλλήλων. οὐτε μὴ ἀφάσθαι ἀλλήλων πως, ἐνδέχεται μίχθῃαι ὡς πᾶσι περὶ τριῶν τούτων διερεῖται, τί ἀφῆ, καὶ τί μίξις, καὶ τί ποῖσις. ἀρχὴ δὲ λαβόμεν πᾶσι δὲ ἀνάγκη γὰρ τῶν ὄντων ὅσοις ἐστὶ μίξις, εἶναι τούτων ἀλλήλων ἀσπικῆ. καὶ εἰ τί ποῖν, ὁ δὲ πάσχει κυρίως, καὶ τούτοις ὡσαύτως. διὸ ὡς πᾶσι λεκτέον ὡς ἀφῆς. ἡ δὲ μὲν οὖν, ὡς πᾶσι καὶ τῶν ἄλλων ὀνομάτων ἕκαστον λέγεσθαι πολλαχῶς, καὶ τὰ μὲν ὁμοφώνως, τὰ δὲ ἴσως ἀπὸ τῶν ἑτέρων ἢ τῶν ὡς πᾶσι. οὐτως ἐστὶ καὶ τὰ ἀφῆς. ὁμοίως δὲ ὁ κυρίως λεγόμενος ἕτερος τοῖς ἕτεροις ἕσιν. ἕσιν δὲ οἷον καὶ τόπος. καὶ γὰρ τοῖς μαθηματικοῖς ὁμοίως ἀποδοτέον ἀφῆ καὶ τόπον, εἴτε ἐστὶ κεχωρισμένον ἕκαστον αὐτῶν, εἴτε ἄλλο ὅσον. εἰ οὖν ἐστίν, ὡς πᾶσι διωρεῖται * ὡς πᾶσι, ὁ ἀπλεῖσθαι, ὁ τὰ ἕτερα ἐχειν ἅμα, τούτων δὲ ἀπλοῖτο ἀλλήλων, ὅσα διωρισμένα μετέσθαι ἢ ἕσιν ἕσιν, ἅμα ἐστὶ τὰ ἕτερα. ἐπεὶ δὲ ἕσιν μὲν, ὅσοις καὶ τόπος ὑπάρχει. ὡς πᾶσι δὲ ἀφῆς τόπου, ὁ αἰὼν καὶ ὁ κάτω, καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἀντικειμένων, ἀπλοῖτο τὰ ἀλλήλων ἀσπικῆ βάρους δὲ ἐστὶ ἡ κουφότης, ἡ ἀμφω, ἡ ἴσως. τὰ δὲ τοιαῦτα παθητικῆ ἢ ποιητικῆ. ὥστε φανερόν ὅτι τούτων ἀπλεῖσθαι πέφυκεν ἀλλήλων, ὡν διηρημένων μεγεθῶν, ἅμα τὰ ἕτερα ἐστίν, ὄντων κινητῶν ἢ κινητικῶν ἕτερος ἀλλήλων. ἐπεὶ δὲ ὁ κινητῶν οὐχ ὁμοίως κινεῖται ὁ κινούμενον, ἀλλὰ ὁ μὲν ἀνάγκη κινούμενον, καὶ αὐτὸ κινεῖται, ὁ δὲ ἀκίνητον ὄν, δῆλον ὅτι ὅτι τῶν ποιητικῶν ἐσθῆ μὲν ὡσαύτως. καὶ γὰρ ὁ κινητῶν ποῖν τί φασί, καὶ ὁ ποιητῶν κινεῖται. οὐ μὲν ἀλλὰ ἀφῆς γὰρ, ἢ δὲ διερεῖται, ἢ γὰρ οἷον τε πᾶσι ὁ κινητῶν ποιεῖν, εἴτε ὁ ποιητῶν ἀντικειμένου πᾶσι πάσχει. τῆτο δ', οἷς ἡ κίνησις πάσχει. πάσχει δὲ καὶ ὅσον ἀλλοιοῦσθαι μένον, οἷον ὁ λευκόν, καὶ ὁ θερμόν. ἀλλὰ ὁ κινεῖται, ὅτι πλέον τῶν ποιεῖν ἐστίν.

Physic. I. 5. c. 3.

A non enim calor & frigus in sese mutuo transeunt, sed ipsum (ut patet) subiectum mutationem suscipit. Quare horum quibus actio competit, unam esse subiectam materiam necesse est. Dicere igitur uniuersa esse eiusmodi, non est verum: sed ea quibus mutuo a sese pati & agere insitum est, at verò si de actione passionéve, & de mixtione contemplandum sit, & de tactu speculemur est necesse. Nam neque agere & pati ea possunt propriè, quæ se mutuo tangere nequeunt: neque fieri potest ut miscantur, quæ non quodammodo sese tangunt priùs. Quare de hisce tribus, videlicet quid tactus, quid mistio, & denique quid actio, determinandum videtur. Hinc autem fumatur initium. Nam ex entibus ea quibus mistio competit, esse apta ut sese mutuo tangant, est necesse. atque si quid agat & aliud patiatur propriè, simili itidem modo atque illa afficientur. Quocirca de tactu priùs dicendum est. Ferè igitur ut & cætera quæque alia nomina pluribus dicuntur modis, & partim uniuocè, partim altera ab alteris prioribusque: sic & de tactu quæ res sese habet. Sed tamen quod propriè dicitur, ad ea accommodari solet quæ situm habent. Situs autem hisce quibus & locus competit. etenim perinde, ut Mathematici, de tactu & loco reddamus oportet, siue eorum quodque separatam sit, siue alio modo habeat. Si ergo tangere sit, quemadmodum antea est definitum, extrema simul esse: ea profectò se mutuo tangent, quæ cum discretas magnitudines situmque habeant, extrema simul habent. Porro cum situs omnibus quibus & locus competat: atque supra & infra & id genus opposita, prima loci differentia sint; omnia sanè quæ sese mutuo tangunt, pondus leuitatèmq, aut vtraque aut alterum habebunt: quæ autem talia sunt, actiua sunt & passiuua. Vnde constat, ea suapte natura mutuo sese tangere, quorum cum vicissim mobilia sint atque motiua, discretis separatèque magnitudinibus extrema sunt simul. Cæterum cum id quod mouet, nequaquam similiter id moueat quod motum subit, sed necesse sit ut idem aliud moueat motum & ipsum, aliud immobile persistens: haud aliter de ipso quoque agente dicendum esse in aperto est. Nam id quod mouet, agere quippiam: & contrà quod agit, mouere dicunt. Verùm differentiam subeunt: & proinde ea distinguamus oportet. Non enim fieri potest ut quodvis mouens agat, si patienti agens opponamus. patienti autem sit, cui motus secundum affectum competit, affectus verò, secundum quem solum alteratio fit: ut albedo & color. Sed mouere latius quàm agere patet.